

Högskolan

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden om högskolan och hänvisar i huvudsak till gällande bestämmelser, pågående arbeten och vidtagna åtgärder.

Motionerna tar upp frågor om bl.a. lärosätenas autonomi, högskolestiftelser, anställda i högskolan, särskilda uppdrag till vissa lärosäten, andrahandsuthyrning av studentbostäder, högskolelandskapet, resurstilldelningssystemet, studieavgifter för tredjelandsstudenter, vissa internationella frågor, dimensioneringen av högskoleutbildning, lärarutbildningen och olika vägar till läraryrket, vissa hälso- och sjukvårdsutbildningar, högskoleutbildningarnas innehåll, högskoleutbildningarnas arbetslivsanknytning, tillträde till högskolan, terminssystemet, examinationsformer, vissa studentfrågor, nätbaserad högskoleutbildning och jämställdhet.

I betänkandet finns 43 reservationer (M, SD, C, L och KD).

Behandlade förslag

Cirka 190 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2014/15 och 2015/16.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Redogörelse för ärendet	13
Ärendet och dess beredning.....	13
Utskottets överväganden.....	15
Lärosätenas organisationsform	15
Anställda i högskolan	18
Särskilda uppdrag till vissa lärosäten m.m.	22
Andrahandsuthyrning av bostäder till studenter m.fl.....	26
Högskolelandskapet.....	28
Resurstilldelningssystemet	30
Avgifter i högskolan	35
Vissa internationella frågor	38
Dimensioneringen av högskoleutbildning	43
Läraryrket	48
Fler vägar till läraryrket m.m.....	57
Vissa hälso- och sjukvårdsutbildningar	60
Högskoleutbildningarnas innehåll	63
Högskoleutbildningarnas arbetslivsanknytning m.m.....	66
Tillträde till högskolan	69
Terminssystemet och examinationsformer	73
Vissa studentfrågor.....	76
Nätbaserad högskoleutbildning	79
Jämställdhet.....	80
Reservationer	82
1. Lärosätenas autonomi, punkt 1 (M, C, L).....	82
2. Högskolestiftelser, punkt 2 (C).....	82
3. Högskoleanställdas mobilitet mellan lärosäten, punkt 3 (M, C, L, KD).....	83
4. Högskoleanställdas meriter, punkt 4 (C)	83
5. Särskilda uppdrag till vissa lärosäten m.m., punkt 5 (SD).....	84
6. Permanenta försöksverksamheten med andrahandsuthyrning av studentbostäder, punkt 6 (M, C, L, KD)	84
7. Möjlighet till andrahandsuthyrning av studentbostäder för alla lärosäten, punkt 7 (KD)	85
8. Lärosätessamarbeten, punkt 8 (M)	86
9. Lärosätessamarbeten, punkt 8 (SD)	86
10. Högre utbildning i hela landet, punkt 9 (C).....	87
11. Etablering av utländska lärosäten, punkt 10 (M)	88
12. Etablering av utländska lärosäten, punkt 10 (C).....	88
13. Resurstilldelningssystemet, punkt 11 (M)	89
14. Resurstilldelningssystemet, punkt 11 (SD).....	90
15. Resurstilldelningssystemet, punkt 11 (C)	91
16. Resurstilldelningssystemet, punkt 11 (KD)	92
17. Studieavgifter för tredjelandsstudenter m.m., punkt 12 (C).....	93
18. Utbudet av vissa yrkesutbildningar, punkt 15 (M)	93
19. Utbudet av vissa yrkesutbildningar, punkt 15 (SD).....	94
20. Utvärdering av läraryrket, punkt 16 (M).....	95
21. Utvärdering av läraryrket, punkt 16 (C)	96

22. Specialisering på vissa lärarutbildningar, punkt 17 (M, L).....	96
23. Krav vid antagning till lärarutbildningen, punkt 18 (SD).....	97
24. Krav vid antagning till lärarutbildningen, punkt 18 (KD)	97
25. Lärarutbildningens innehåll, punkt 19 (M).....	98
26. Lärarutbildningens innehåll, punkt 19 (SD)	100
27. Lärarutbildningens innehåll, punkt 19 (KD).....	101
28. Fler vägar till läraryrket, punkt 20 (M, C, L, KD)	102
29. Fristående lärarutbildning, punkt 21 (M, C, L).....	102
30. Fristående kompletterande pedagogisk utbildning, punkt 22 (M)	103
31. Högskoleutbildningarnas innehåll, punkt 25 (SD).....	103
32. Högskoleutbildningarnas innehåll, punkt 25 (C)	104
33. Högskoleutbildningarnas innehåll, punkt 25 (KD)	105
34. Arbetslivsanknytning, punkt 26 (SD)	106
35. Arbetslivsanknytning, punkt 26 (C)	107
36. Studie- och yrkesvägledning, punkt 27 (M)	108
37. Tillträde till högskolan, punkt 28 (C)	109
38. Terminssystem m.m., punkt 30 (C)	109
39. Examination, punkt 31 (C)	110
40. Utfärdande av examensbevis, punkt 32 (M)	110
41. Förbättrad arbetsmiljö och stärkt studenthälsa, punkt 33 (M)	111
42. Nätbaserad högskoleutbildning, punkt 36 (M)	112
43. Nätbaserad högskoleutbildning, punkt 36 (C)	112
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	114
Motioner från allmänna motionstiden 2014/15	114
Motioner från allmänna motionstiden 2015/16	122

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Lärosätenas organisationsform

1. Lärosätenas autonomi

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:2402 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkande 6 och

2015/16:2770 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 1.

Reservation 1 (M, C, L)

2. Högskolestiftelser

Riksdagen avslår motion

2015/16:2402 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkande 7.

Reservation 2 (C)

Anställda i högskolan

3. Högskoleanställdas mobilitet mellan lärosäten

Riksdagen avslår motion

2015/16:2772 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 6.

Reservation 3 (M, C, L, KD)

4. Högskoleanställdas meriter

Riksdagen avslår motion

2015/16:2402 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkande 10.

Reservation 4 (C)

Särskilda uppdrag till vissa lärosäten m.m.

5. Särskilda uppdrag till vissa lärosäten m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:268 av Anders Hansson (M),

2014/15:1380 av Cecilia Magnusson (M),

2015/16:2423 av Krister Örnfjäder och Håkan Juholt (båda S) och

2015/16:2545 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 2.

Reservation 5 (SD)

Andrahandsuthyrning av bostäder till studenter m.fl.

6. Permanenta försöksverksamheten med andrahandsuthyrning av studentbostäder

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:2953 av Caroline Szyber m.fl. (KD, M, C, FP) yrkande 20,

2015/16:1986 av Caroline Szyber m.fl. (KD, M, C, FP) yrkande 10 och

2015/16:2702 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkande 23.

*Reservation 6 (M, C, L, KD)***7. Möjlighet till andrahandsuthyrning av studentbostäder för alla lärosäten**

Riksdagen avslår motion

2015/16:1938 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 15.

Reservation 7 (KD)

*Högskolelandskapet***8. Lärosätessamarbeten**

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:167 av Robert Stenkvisst och Stefan Jakobsson (båda SD) och

2015/16:2770 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkandena 12 och 13.

Reservation 8 (M)

Reservation 9 (SD)

9. Högre utbildning i hela landet

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:1777 av Annie Lööf (C) yrkande 1 och

2014/15:2587 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 18.

Reservation 10 (C)

10. Etablering av utländska lärosäten

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:2402 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkande 4,

2015/16:2770 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 11 och

2015/16:3073 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 31.

Reservation 11 (M)

Reservation 12 (C)

*Resurstilldelningssystemet***11. Resurstilldelningssystemet**

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:545 av Anders Ahlgren och Helena Lindahl (båda C) yrkande 1,

2014/15:594 av Jessica Polfjärd (M),

2014/15:655 av Johan Pehrson (FP) yrkandena 1 och 2,

2014/15:1046 av Lars-Axel Nordell (KD),

2014/15:2457 av Ulrika Carlsson i Skövde (C) yrkande 15,

2014/15:2938 av Carina Herrstedt m.fl. (SD),

2015/16:1 av Lars-Axel Nordell (KD),

2015/16:165 av Robert Stenkvisst och Stefan Jakobsson (båda SD),

2015/16:2402 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkandena 1 och 16,

2015/16:2770 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 3,
 2015/16:2772 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 7,
 2015/16:3008 av Helena Lindahl och Anders Ahlgren (båda C) yrkande
 1,
 2015/16:3073 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 30 och
 2015/16:3207 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkande 18.

Reservation 13 (M)

Reservation 14 (SD)

Reservation 15 (C)

Reservation 16 (KD)

Avgifter i högskolan

12. Studieavgifter för tredjelandsstudenter m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:1972 av Emma Hult och Rasmus Ling (båda MP),
 2015/16:947 av Jesper Skalberg Karlsson (M),
 2015/16:1593 av Emma Hult och Rasmus Ling (båda MP) och
 2015/16:3048 av Johanna Jönsson m.fl. (C) yrkande 28.

Reservation 17 (C)

Vissa internationella frågor

13. Vissa internationella frågor

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:541 av Kerstin Lundgren (C) yrkande 1,
 2014/15:2624 av Kerstin Lundgren (C),
 2015/16:667 av Roger Haddad (FP) yrkande 3,
 2015/16:696 av Lotta Finstorp (M),
 2015/16:841 av Serkan Köse (S) och
 2015/16:1580 av Hans Rothenberg (M) yrkandena 1–3.

Dimensioneringen av högskoleutbildning

14. Utbildningsutbudet vid vissa lärosäten och kommunala lärcenter

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:445 av Isak From och Helén Pettersson i Umeå (båda S)
 yrkande 2,
 2014/15:476 av Peter Persson m.fl. (S),
 2014/15:952 av Monica Green m.fl. (S),
 2014/15:959 av Suzanne Svensson m.fl. (S),
 2014/15:1413 av Anna Wallén m.fl. (S),
 2014/15:1922 av Tomas Eneroth och Monica Haider (båda S),
 2014/15:1936 av Ingemar Nilsson m.fl. (S),
 2014/15:2142 av Peter Johnsson m.fl. (S),
 2015/16:309 av Monica Green m.fl. (S),

2015/16:324 av Åsa Lindestam (S),
2015/16:349 av Maria Andersson Willner m.fl. (S),
2015/16:633 av Anna Wallén m.fl. (S),
2015/16:651 av Lennart Axelsson (S),
2015/16:654 av Monica Green m.fl. (S),
2015/16:1015 av Susanne Eberstein m.fl. (S),
2015/16:1526 av Peter Persson m.fl. (S),
2015/16:2390 av Teresa Carvalho m.fl. (S) och
2015/16:2422 av Krister Örnfjäder och Håkan Juholt (båda S).

15. Utbudet av vissa yrkesutbildningar

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:774 av Bengt Eliasson m.fl. (FP),
2014/15:1100 av Carina Herrstedt (SD),
2014/15:1690 av Cecilie Tenfjord-Toftby (M),
2014/15:1939 av Kristina Nilsson och Eva Sonidsson (båda S),
2014/15:2549 av Krister Hammarbergh (M),
2014/15:2793 av Krister Örnfjäder och Lena Hallengren (båda S)
yrkande 2,
2015/16:650 av Lennart Axelsson m.fl. (S),
2015/16:655 av Erik Ezelius m.fl. (S),
2015/16:897 av Penilla Gunther (KD),
2015/16:1545 av Cecilie Tenfjord-Toftby (M) yrkande 1,
2015/16:2290 av Lars-Axel Nordell (KD),
2015/16:2550 av Angelika Bengtsson m.fl. (SD) yrkande 1 och
2015/16:3226 av Cecilia Widegren m.fl. (M) yrkande 19.

Reservation 18 (M)

Reservation 19 (SD)

Läro- och lärutbildningen

16. Utvärdering av läro- och lärutbildningen

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:2399 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkande 1,
2015/16:2735 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 1 och
2015/16:3073 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 26.

Reservation 20 (M)

Reservation 21 (C)

17. Specialisering på vissa läro- och lärutbildningar

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:2735 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 4 och
2015/16:3073 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 29.

Reservation 22 (M, L)

18. Krav vid antagning till lärarutbildningen

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:855 av Annika Eclund (KD) yrkandena 1 och 2,

2014/15:1119 av Stefan Jakobsson (SD) och

2015/16:2878 av Annika Eclund m.fl. (KD) yrkande 10.

Reservation 23 (SD)

Reservation 24 (KD)

19. Lärarutbildningens innehåll

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:138 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 4,

2014/15:744 av Jasenko Omanovic och Eva Sonidsson (båda S),

2014/15:867 av Lars-Axel Nordell (KD),

2014/15:892 av Christian Holm (M) yrkande 2,

2014/15:1131 av Richard Jomshof m.fl. (SD),

2014/15:2034 av Lars Eriksson m.fl. (S),

2014/15:2668 av Julia Kronlid och Paula Bieler (båda SD) yrkande 2,

2015/16:20 av Daniel Riazat m.fl. (V) yrkande 4,

2015/16:30 av Robert Stenkvist (SD),

2015/16:1237 av Christian Holm Barenfeld (M) yrkande 2,

2015/16:1460 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M),

2015/16:1683 av Richard Jomshof m.fl. (SD),

2015/16:1862 av Anna Wallentheim m.fl. (S) yrkande 1,

2015/16:2102 av Julia Kronlid (SD) yrkande 2,

2015/16:2735 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 2,

2015/16:2739 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkandena 1 och 6,

2015/16:2805 av Magda Rasmusson (MP) yrkande 1,

2015/16:2878 av Annika Eclund m.fl. (KD) yrkande 16 och

2015/16:3073 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 27.

Reservation 25 (M)

Reservation 26 (SD)

Reservation 27 (KD)

Fler vägar till läraryrket m.m.

20. Fler vägar till läraryrket

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:2735 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 3,

2015/16:2878 av Annika Eclund m.fl. (KD) yrkande 11 och

2015/16:3073 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 28.

Reservation 28 (M, C, L, KD)

21. Fristående lärarutbildning

Riksdagen avslår motion

2015/16:2399 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkande 2.

Reservation 29 (M, C, L)

22. Fristående kompletterande pedagogisk utbildning

Riksdagen avslår motion

2015/16:2771 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkandena 1 och 2.

Reservation 30 (M)

23. Validering för anställda på fritidshem

Riksdagen avslår motion

2015/16:51 av Daniel Riazat m.fl. (V) yrkande 2.

Vissa hälso- och sjukvårdsutbildningar

24. Vissa hälso- och sjukvårdsutbildningar m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:165 av Cecilia Widegren (M),

2014/15:1308 av Margareta B Kjellin (M),

2014/15:1449 av Lars Eriksson (S),

2014/15:1469 av Margareta Cederfelt och Hillevi Engström (båda M),

2015/16:70 av Finn Bengtsson (M),

2015/16:2033 av Jeff Ahl (SD),

2015/16:2155 av Lars Eriksson (S) och

2015/16:2677 av Cecilia Widegren (M).

Högskoleutbildningarnas innehåll

25. Högskoleutbildningarnas innehåll

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:40 av Robert Stenkvist (SD),

2014/15:416 av Robert Hannah och Maria Weimer (båda FP) yrkande 1,

2014/15:530 av Tuve Skånberg (KD),

2014/15:747 av Jasenko Omanovic och Eva Sonidsson (båda S),

2014/15:1334 av Margareta B Kjellin (M),

2014/15:1437 av Johan Andersson m.fl. (S),

2014/15:1763 av Lars Hjalmered (M),

2014/15:2061 av Hannah Bergstedt (S),

2014/15:2281 av Ellen Juntti (M),

2014/15:2740 av Ola Johansson och Rickard Nordin (båda C) yrkande 3,

2015/16:9 av Robert Stenkvist (SD) yrkandena 1 och 2,

2015/16:779 av Robert Hannah (FP) yrkande 3,

2015/16:959 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkande 14,

2015/16:971 av Margareta B Kjellin (M),

2015/16:1174 av Eva Lohman (M),

2015/16:1380 av Rickard Nordin och Ola Johansson (båda C) yrkande 3,

2015/16:1539 av Cecilie Tenfjord-Toftby (M) yrkande 2,

2015/16:2258 av Lars-Axel Nordell m.fl. (KD) yrkande 25,

2015/16:2431 av Annika Qarlsso m.fl. (C) yrkande 14,

2015/16:2441 av Kristina Yngwe (C) yrkande 1 och

2015/16:2878 av Annika Eclund m.fl. (KD) yrkande 50.

Reservation 31 (SD)

Reservation 32 (C)

Reservation 33 (KD)

Högskoleutbildningarnas arbetslivsanknytning m.m.

26. Arbetslivsanknytning

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:1032 av Johan Nissinen och Cassandra Sundin (båda SD),

2014/15:1040 av Richard Jomshof och Sven-Olof Sällström (båda SD) yrkandena 1–3,

2014/15:1585 av Anna Wallén m.fl. (S),

2014/15:1777 av Annie Lööf (C) yrkande 2,

2014/15:2565 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkandena 11 och 12,

2014/15:2944 av Richard Jomshof m.fl. (SD) yrkande 11,

2015/16:1450 av Johan Nissinen (SD),

2015/16:1644 av Stefan Jakobsson m.fl. (SD) yrkande 8 och

2015/16:2402 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkande 12.

Reservation 34 (SD)

Reservation 35 (C)

27. Studie- och yrkesvägledning

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:2770 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 9 och

2015/16:3076 av Markus Wiechel (SD).

Reservation 36 (M)

Tillträde till högskolan

28. Tillträde till högskolan

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:769 av Teres Lindberg och Monica Haider (båda S),

2014/15:2531 av Annika Hirvonen (MP),

2015/16:447 av Teres Lindberg (S),

2015/16:878 av Yilmaz Kerimo (S),

2015/16:2176 av Annika Hirvonen (MP) yrkandena 1–3 och

2015/16:2402 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkande 15.

Reservation 37 (C)

29. Breddad rekrytering

Riksdagen avslår motion

2015/16:751 av Rossana Dinamarca m.fl. (V) yrkande 1.

Terminssystemet och examination

30. Terminssystem m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:1087 av Gunilla Nordgren (M),

2015/16:1393 av Sara Karlsson m.fl. (S),

2015/16:2402 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkande 14 och

2015/16:2466 av Gunilla Nordgren (M).

Reservation 38 (C)

31. Examination

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:1682 av Rasmus Ling och Emma Hult (båda MP),

2015/16:2296 av Ulrika Carlsson i Uppsala (M) och

2015/16:2402 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkande 9.

Reservation 39 (C)

32. Utfärdande av examensbevis

Riksdagen avslår motion

2015/16:2770 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 8.

Reservation 40 (M)

Vissa studentfrågor

33. Förbättrad arbetsmiljö och stärkt studenthälsa

Riksdagen avslår motion

2015/16:2770 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkandena 7 och 10.

Reservation 41 (M)

34. Teckentolkning

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:103 av Edward Riedl (M) och

2015/16:113 av Edward Riedl (M).

35. Ledighet för förtroendeuppdrag

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:2652 av Pia Nilsson m.fl. (S) och

2015/16:634 av Anna Wallén m.fl. (S).

*Nätbaserad högskoleutbildning***36. Nätbaserad högskoleutbildning**

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:1807 av Emil Källström (C),

2014/15:2457 av Ulrika Carlsson i Skövde (C) yrkande 3,

2015/16:2402 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkande 5,

2015/16:2770 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkandena 14 och 15,

2015/16:3107 av Markus Wiechel (SD) och

2015/16:3240 av Stefan Nilsson och Marco Venegas (båda MP).

Reservation 42 (M)

Reservation 43 (C)

*Jämställdhet***37. Jämställdhet**

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:2740 av Ola Johansson och Rickard Nordin (båda C) yrkande 2,

2015/16:334 av Berit Högman m.fl. (S) yrkande 4 och

2015/16:1380 av Rickard Nordin och Ola Johansson (båda C) yrkande 2.

Stockholm den 19 april 2016

På utbildningsutskottets vägnar

Lena Hallengren

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Lena Hallengren (S), Christer Nylander (L), Camilla Waltersson Grönvall (M), Thomas Strand (S), Betty Malmberg (M), Caroline Helmersson Olsson (S), Stefan Jakobsson (SD), Michael Svensson (M), Håkan Bergman (S), Jabar Amin (MP), Erik Bengtzboe (M), Gunilla Svantorp (S), Robert Stenkvis (SD), Annika Eclund (KD), Roza Güclü Hedin (S) och Fredrik Christensson (C).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta ärende behandlar utbildningsutskottet 193 motionsyrkanden om högskolan från allmänna motionstiden 2014/15 och 2015/16. En förteckning över de behandlade förslagen finns i bilagan.

Motionsyrkandena tar upp frågor om bl.a. lärosätenas autonomi, högskolestiftelser, anställda i högskolan, särskilda uppdrag till vissa lärosäten, andrahandsuthyrning av studentbostäder, högskolelandskapet, resurstilldelningssystemet, studieavgifter för tredjelandsstudenter, vissa internationella frågor, dimensioneringen av högskoleutbildning, lärarutbildningen och olika vägar till läraryrket, vissa hälso- och sjukvårdsutbildningar, högskoleutbildningarnas innehåll, högskoleutbildningarnas arbetslivsanknytning, tillträde till högskolan, terminssystemet, examinationsformer, vissa studentfrågor, nätbaserad högskoleutbildning och jämställdhet.

Folkpartiet liberalerna (FP) bytte under hösten 2015 namn till Liberalerna (L).

Under riksmötet 2014/15 fick utskottet information om aktuella högskolefrågor vid följande tillfällen. Den 16 oktober 2014 informerade företrädare för Riksrevisionen om granskningsrapporten RiR 2014:18 Statens dimensionering av lärarutbildningen – utbildas rätt antal lärare?. Den 23 oktober 2014 informerade företrädare för Universitetskanslersämbetet om aktuella frågor. Den 12 februari 2015 informerade företrädare för Sveriges universitets- och högskoleförbund (SUHF) om aktuella frågor. Den 10 mars 2015 informerade företrädare för Universitetskanslersämbetet om aktuella frågor.

Under riksmötet 2015/16 fick utskottet information om aktuella högskolefrågor vid följande tillfällen. Den 22 september 2015 informerade företrädare för SUHF om lärosätenas kvalitetsarbete. Den 24 september 2015 informerade företrädare för Svenska institutet om institutets verksamhet. Den 10 mars 2016 informerade ministern för högre utbildning och forskning, Helene Hellmark Knutsson, Utbildningsdepartementet, om lärarförsörjningen i skolan.

Uppföljningar

I serien Rapporter från riksdagen har utskottet publicerat fem rapporter inom ramen för ett uppföljningsprojekt om implementeringen och effekterna av två högskolereformer – autonomireformen och kvalitetsformen. Den första delredovisningen avser en skrivbordsstudie om autonomi- och kvalitetsreformerna (2013/14:RFR21), den andra avser en intervjuundersökning med rektorer (2013/14:RFR22), den tredje avser en

enkätundersökning till studieansvariga (2014/15:RFR6) och den fjärde avser den första fasen av en fallstudiebaserad undersökning (2014/15:RFR7). Delredovisningarna sammanfattas i en huvudrapport (2014/15:RFR5). En redovisning av den andra fasen av den fallstudiebaserade undersökningen är planerad att publiceras våren 2016.

Den 22 april 2015 ordnade utskottet ett seminarium om utskottets uppföljning av de två högskolereformerna – autonomi- respektive kvalitetsreformen (dnr 2256-2014/15).

Utskottets överväganden

Lärosätenas organisationsform

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om lärosätenas autonomi och högskolestiftelser.

Jämför reservationerna 1 (M, C, L) och 2 (C).

Motionerna

Lärosätenas autonomi

I kommittémotion 2015/16:2770 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 1 anser motionärerna att universitetens och högskolornas autonomi successivt ska stärkas. Enligt motionärerna har universitet och högskolor en viktig roll som samhällets kritiska och självreflekterande spegel, men också som motor i den kunskapsdrivna tillväxten. Autonomi för lärosätena är viktigt och målet ska vara att politiskt beslutade regleringar ska begränsas till frågor där staten har ett tydligt intresse av att styra, menar motionärerna. Det gäller t.ex. uppföljning av resultat, kvalitetsgranskning, ansvarsutkrävande och rättssäkerhet för studenter.

I kommittémotion 2015/16:2402 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkande 6 menar motionärerna att lärosätenas autonomi bör stärkas. Motionärerna menar att mer makt måste flyttas från politikerna till professionen. Det är enligt motionärerna professionen som bäst känner till verksamheten och vad den behöver för att utvecklas.

Högskolestiftelser

I kommittémotion 2015/16:2402 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkande 7 begär motionärerna en översyn av möjligheterna att ombilda lärosäten till stiftelser. Motionärerna menar att det behövs mer fristående lärosäten, likt stiftelser.

Bakgrund och gällande rätt

Lärosätenas autonomi

Utbildningens och forskningens frihet

1993 års högskolereform främjade utbildningens frihet bl.a. genom att regleringen av allmänna utbildningslinjer ersattes med en examensordning. Lärosätena blev därmed fria att själva utforma utbildningen för att nå de mål

som satts upp av riksdagen och regeringen, och studenterna kunde fritt välja vad de ville läsa.

Forskningens frihet gavs ett uttryckligt grundlagsskydd genom att en ny bestämmelse om forskningens frihet infördes i regeringsformen 2011 (prop. 2009/10:80, bet. 2010/11:KU4, rskr. 2010/11:21). I 2 kap. 18 § regeringsformen slås fast att forskningens frihet är skyddad enligt bestämmelser som meddelas i lag. En sådan bestämmelse fanns sedan tidigare i 1 kap. 6 § högskolelagen (1992:1434). Enligt denna bestämmelse ska för forskningen som allmänna principer gälla att forskningsproblem får fritt väljas, att forskningsmetoder får fritt utvecklas och att forskningsresultat får fritt publiceras.

Autonomireformen

Hösten 2007 fick en särskild utredare i uppdrag att lämna förslag till en eller flera verksamhetsformer för statliga universitet och högskolor (dir. 2007:158). Den s.k. Autonomiutredningen föreslog i sitt betänkande att en ny offentlighetslaglig organisationsform skulle införas för universitet och högskolor, självständiga lärosäten (SOU 2008:104). Den nya formen skulle vara förbehållen de universitet och högskolor som hade inrättats av riksdagen som självständiga lärosäten. De självständiga lärosätena skulle vara egna juridiska personer. Betänkandet remitterades våren 2009.

Regeringen föreslog inte någon ny organisationsform för universitet och högskolor. I den s.k. autonomipropositionen En akademi i tiden – ökad frihet för universitet och högskolor (prop. 2009/10:149) bedömde regeringen att självbestämmandet för statliga universitet och högskolor skulle öka inom ramen för myndighetsformen. Det gjordes genom lättnader i de högskolespecifika regelverken om lärosätenas interna organisation, läraranställningar och utbildning och genom att lärosätena undantogs från vissa av de regelverk som gäller allmänt för statliga förvaltningsmyndigheter inom t.ex. det ekonomiadministrativa området. Sammanfattningsvis var utgångspunkterna för regeringens överväganden i propositionen (s. 23–24) att författningsregler för högskoleverksamheten kan vara motiverade när dessa syftar till att

1. garantera frihet i forskning och utbildning
2. ange grundläggande mål och centrala begrepp för verksamheten
3. säkra kvaliteten i verksamheten
4. tydliggöra ansvarsförhållanden
5. värna rättssäkerheten för studenter
6. möjliggöra vissa särlösningar i förhållande till övriga statliga myndigheter
7. garantera öppenhet och insyn i offentligt finansierad verksamhet.

Utbildningsutskottets uppföljning av autonomireformen

Riksdagen och regeringen beslutade under 2010 om två reformer av högskolan. Den ena avsåg styrningen av universitet och högskolor, den s.k. autonomireformen (prop. 2009/10:149), och den andra avsåg det nuvarande

kvalitetssäkringssystemet, den s.k. kvalitetsreformen (prop. 2009/10:139). Inom ramen för arbetet med att följa upp och utvärdera riksdagsbeslut har utbildningsutskottet följt upp effekterna av de båda reformerna på kort och på lång sikt. Uppföljningen utförs av Dansk Center for Forskningsanalyse (CFA) vid Aarhus universitet och pågår till våren 2016. Den publiceras i serien Rapporter från riksdagen (RFR). I en huvudrapport (2014/15:RFR5) sammanfattas huvudresultaten från fyra delredovisningar (2013/14:RFR21, 2013/14:RFR22, 2014/15:RFR6 och 2014/15:RFR7). Dessa presenterades och diskuterades också vid ett seminarium i riksdagen våren 2015.

När det gäller autonomireformen drar CFA slutsatsen att även om reformen har gett rektorerna och den högsta ledningen på universitet och högskolor en ökad formell makt, anser rektorerna att den i praktiken bara i viss utsträckning har lett till en ökning av den faktiska makten på lärosätenas ledningsnivå. Vidare verkar den lokala lärosätesspecifika kulturen och traditionen ha en avgörande betydelse för hur autonomireformen har omsatts i praktiken, t.ex. i organisatoriska förändringar. Bilden varierar också när det gäller reformens effekter på andra nivåer i systemet än ledningsnivån. Generellt verkar autonomireformen enligt CFA inte ha haft särskilt stor betydelse på studieledningsnivå. Samtidigt uttrycker en del informanter på både rektors- och studieledningsnivå en farhåga för att reformen skulle kunna resultera i ett anställningssystem med en så stor lokal variation att medarbetarrörligheten mellan lärosätena hindras.

Högskolestiftelser

I departementspromemorian Högskolestiftelser – en ny verksamhetsform för ökad handlingsfrihet (Ds 2013:49) föreslogs att det i stiftelselagen (1994:1220) ska föras in bestämmelser om en ny särskild stiftelseform benämnd högskolestiftelse. En högskolestiftelses ändamål föreslogs vara att bedriva högskoleutbildning och forskning på en internationellt hög nivå. Det föreslogs att en högskolestiftelse ska utgöra en egen juridisk person som kan förvärva rättigheter och ta på sig skyldigheter på samma sätt som andra juridiska personer. Vidare föreslogs i promemorian att en högskolestiftelse ska kunna ta emot donationer utan begränsningar och för olika ändamål förvalta dessa, äga bolag samt bygga upp egna ekonomiska medel och andra tillgångar. Dessutom föreslogs det att högskolestiftelsen själv ska kunna bestämma när denna egendom ska avyttras. Det föreslogs att ramarna för stiftelsens verksamhet och organisation ska anges i stiftelseförordnandet. Promemorian remitterades hösten 2013 och har ännu inte lett till några åtgärder från regeringen.

Utskottets ställningstagande

När det gäller frågan om lärosätenas autonomi vill utskottet inledningsvis framhålla att universitet och högskolor har en särskild roll i samhället.

Utskottet vill i sammanhanget understryka att forskningens frihet och utbildningens frihet är centrala för högskoleverksamheten.

När det gäller lärosätenas organisationsform kan utskottet konstatera att den s.k. Autonomiutredningen föreslog en egen form för statliga universitet och högskolor, självständiga lärosäten, men att regeringen i stället valde att avreglera inom ramen för den gällande myndighetsformen. Utskottet kan också påminna om att regeringen i den s.k. autonomipropositionen redovisade i vilka syften det kan vara motiverat att reglera högskoleverksamheten, bl.a. för att garantera frihet i forskning och utbildning, säkra kvaliteten i verksamheten, tydliggöra ansvarsförhållanden och värna rättssäkerheten för studenter. Utgångspunkten för regleringen av högskoleverksamheten bör enligt utskottet vara de frågor som statsmakterna finner ett behov av att reglera. Utskottet avstyrker därmed motionerna 2015/16:2402 (C) yrkande 6 och 2015/16:2770 (M) yrkande 1.

När det gäller frågan om att se över möjligheterna att ombilda lärosäten till stiftelser kan utskottet konstatera att den förra regeringen tog fram och remitterade ett förslag om en ny särskild stiftelseform, en s.k. högskolestiftelse. Utskottet finner att den nuvarande organisationsformen för statliga universitet och högskolor – förvaltningsmyndighet – är tillfyllest och konstaterar att ytterligare avregleringar eller undantag från regelverk är möjliga vid behov. Utskottet ser därför inget skäl att bifalla motionsönskemålet och avstyrker motion 2015/16:2402 (C) yrkande 7.

Anställda i högskolan

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om högskoleanställdas mobilitet mellan lärosäten och högskoleanställdas meriter.

Jämför reservation 3 (M, C, L, KD) och 4 (C).

Motionerna

I kommittémotion 2015/16:2772 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 6 framhåller motionärerna vikten av att följa upp utvecklingen när det gäller högskoleanställdas mobilitet mellan lärosäten. Motionärerna anser att det är bra att alla universitet och högskolor genom autonomireformen 2011 har fått frihet att utforma sin interna organisation på det sätt som passar varje lärosäte. Samtidigt anser motionärerna att det är viktigt att följa upp att anställdas mobilitet mellan lärosäten inte försämras till följd av reformen.

I kommittémotion 2015/16:2402 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkande 10 anser motionärerna att lärosätena själva ska få bestämma hur icke-akademiska meriter ska jämföras med akademiska meriter vid exempelvis anställningar på högskolor och universitet. Motionärerna menar att professionen vet bäst vilken kompetens som efterfrågas på lärosätena.

Bakgrund, gällande rätt och pågående arbete

Bakgrund

Högskolan är Sveriges största statliga sektor. Av Universitetskanslersämbetets senaste årsrapport framgår att 29 procent av all statlig personal är anställda vid universitet och högskolor. Det var 75 300 individer 2014. Samma år hade 57 procent av samtliga anställda vid universitet och högskolor forskande och undervisande uppgifter. Övriga anställda var framför allt administrativ och teknisk personal (Rapport 2015:8 s. 94–95).

När det gäller läraranställningar i högskolan innebar förslagen och bedömningarna i propositionen En akademi i tiden – ökad frihet för universitet och högskolor (prop. 2009/10:149) långtgående avregleringar. Regeringen föreslog att det i högskolelagen (1992:1434) endast ska anges att det för utbildning och forskning ska finnas professorer och lektorer anställda som lärare. Regeringen bedömde att lärosätena därutöver själva bör få bestämma vilka kategorier av lärare som ska anställas och vilka möjligheter till befordran som ska finnas för lärarna. Vidare ansåg regeringen att lärosätena i stor utsträckning själva bör få reglera anställningsförfarandet. De föreslagna lagändringarna trädde i kraft den 1 januari 2011 (bet. 2009/10:UbU23, rskr. 2009/10:337). Förordningar som ansluter till högskolelagen ändrades till följd av lagändringarna och började gälla fr.o.m. samma tidpunkt som de nya bestämmelserna i högskolelagen.

Gällande rätt

Anställning som lärare vid statliga universitet och högskolor regleras, utöver i allmänt tillämplig lagstiftning, i högskolelagen (1992:1434) och högskoleförordningen (1993:100), till vilken förordningen (1993:221) för Sveriges lantbruksuniversitet och förordningen (2007:1164) för Försvarshögskolan hänvisar.

Lärarkategorier

I högskolelagen anges att för utbildning och forskning ska det finnas professorer och lektorer anställda vid högskolorna. Professor är den främsta anställningen som lärare enligt högskolelagen. Vidare framgår det av lagen att en professor ska anställas tills vidare. En professor får dock anställas för bestämd tid i några angivna fall. Det gäller professorer inom konstnärlig verksamhet, adjungerade professorer och gästprofessorer. Utöver lärarkategorierna professor och lektor är det respektive högskola som bestämmer vilka lärarkategorier som ska finnas och hur karriärstrukturen för lärare och forskare ska se ut vid högskolan.

Särskilda bestämmelser om tidsbegränsade anställningar som avviker från lagen (1982:80) om anställningsskydd (anställningsskyddslagen) har meddelats i fråga om anställningar för lärare i högskolelagen, högskoleförordningen och förordningen för Försvarshögskolan. Vidare har arbetsmarknadens parter avtalat om vissa tidsbegränsade anställningar för

lärare vid universitet och högskolor genom kollektivavtal, t.ex. adjungerad universitetslektor och adjungerad universitetsadjunkt. I övrigt gäller anställningsskyddslagen.

I fråga om meritering för fortsatt karriär inom högskolan finns det enligt gällande kollektivavtal möjlighet för högskolorna att anställa lärare som postdoktorer under en tid av två år. Vidare kan högskolorna enligt 4 kap. 12 a och b §§ högskoleförordningen anställa lärare för meritering under fyra år. Syftet med en sådan anställning är att läraren ska ges möjlighet att utveckla sin självständighet som forskare och att meritera sig för en fortsatt forskarkarriär. Anställningen är inte avsedd att följas av ytterligare tidsbegränsade anställningar, och därför finns en begränsning i bestämmelserna som innebär att en meriteringsanställning inte kan följas av en tidsbegränsad anställning enligt anställningsskyddslagen inom sex månader från det att anställningen upphörde.

Behörighetskrav och bedömningsgrunder

Behörighetskraven för lärare syftar ytterst till att garantera att vissa minimikrav ställs på lärarnas kompetens så att de arbetsuppgifter som följer med anställningen kan fullgöras med god kvalitet. Behörighetskraven utgör utgångspunkten för varje jämförelse mellan sökande för en anställning och fungerar således som ett första urvalsinstrument i anställningsproceduren.

Bedömningsgrunderna är det slutliga urvalsinstrumentet och används för att fälla avgörandet mellan behöriga sökande. Tillämpningen av bedömningsgrunderna innebär att den enskildes skicklighet och förmåga jämförs med andra sökandes. Vid varje anställning ska högskolan besluta i vilken grad olika bedömningsgrunder ska tillmätas vikt och vilken avvägning som ska göras mellan dem.

Av högskolelagen framgår att regeringen meddelar föreskrifter om de behörighetskrav och bedömningsgrunder som ska gälla vid anställning av professorer och lektorer (3 kap. 2 §). Av 4 kap. högskoleförordningen (1993:100) framgår krav för behörighet vid anställning av professorer (3 §) och lektorer (4 §) och vid anställning för meritering (12 a §). Som bedömningsgrund vid anställning av professorer och lektorer gäller graden av sådan skicklighet som är ett krav för behörighet för anställning. Varje högskola bestämmer i övrigt själv vilka bedömningsgrunder som ska tillämpas vid dessa anställningar (3 § och 4 §).

Universiteten och högskolorna får besluta att inrätta egna lärarkategorier, med undantag för professor, lektor och anställning för meritering. Lärosätena får då även besluta om de behörighetskrav som bör gälla för dessa lärarkategorier. Behörighetskraven bör anges i universitetens och högskolornas anställningsordningar. Lärosätena får själva bestämma de bedömningsgrunder som bör gälla vid urvalet av behöriga sökande. När det gäller i vilken grad olika bedömningsgrunder ska tillmätas vikt framgår av 11 kap. 9 § andra stycket regeringsformen att avseende ska fästas endast vid sakliga grunder såsom förtjänst och skicklighet. Samma princip kommer till

uttryck i 4 § lagen (1994:260) om offentlig anställning där det också anges att skicklighet ska sättas främst, om det inte finns särskilda skäl för något annat.

Pågående arbete

För att säkra återväxten av framstående unga forskare i Sverige tillsatte regeringen i juni 2015 en utredning med uppgift att se över hur bl.a. den meriteringsanställning som regleras i högskoleförordningen kan förändras för att skapa förutsättningar för attraktiva forskarkarriärer. Därutöver skulle utredningen se över hur bl.a. mobiliteten kan öka i fråga om kvinnor och män som är doktorander samt kvinnor och män som tillhör den undervisande och forskande personalen vid universitet och högskolor (dir. 2015:74). Den s.k. Forskarkarriärutredningen överlämnade sitt betänkande (SOU 2016:29) till regeringen i mars 2016, och betänkandet ska remitteras enligt uppgift från Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet).

I betänkandet redovisas en enkätundersökning om utresande internationell rörlighet inom anställningen som Statistiska centralbyrån (SCB) har genomfört på uppdrag av Universitetskanslersämbetet (UKÄ). Undersökningen visar bl.a. att 37 procent av de tillfrågade hade varit utomlands 2015 och att den vanligaste anledningen var forskning. I betänkandet redovisas också en rapport från Vetenskapsrådet, Rekrytering av forskare och lärare med doktorsexamen vid svenska lärosäten (2016), som studerar var högskolans forskare och lärare har disputerat i förhållande till vid vilka lärosäten de är anställda. Rapporten visar bl.a. att högst andel internationellt rekryterade personer finns inom naturvetenskap och att universitet har en högre grad av intern rekrytering än högskolor. Utredningen redovisar också en egen undersökning om i vilken utsträckning forskare och lärare med doktorsexamen har bytt arbetsgivare under sin karriär. Undersökningen bygger på data från SCB. Undersökningen visar bl.a. att det är störst rörlighet de första åren efter doktorsexamen. För att stimulera mobilitet föreslår utredningen bl.a. en enhetlig meriteringsanställning (biträdande lektor), nationella mål för att öka antalet meriteringsanställningar och att mobilitet ska vara en merit vid forskar- och läraranställningar. Utredningen föreslår också en årlig statistisk uppföljning av mobiliteten. Vidare föreslås att lärosätena ska ges förutsättningar för och premiera mobilitet inom anställningen. Forskningsfinansiärerna bör enligt utredningen också främja mobilitet genom olika stödformer, t.ex. program för internationell postdoktor.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan inledningsvis konstatera att det är universitet och högskolor som själva bestämmer hur karriärstrukturen för lärare och forskare ska se ut fram till anställning som lektor och professor. Det betyder att varje universitet och högskola kan ta fram sitt eget system för karriärvägar. Utskottets uppföljning av den s.k. autonomireformen visar också att det finns en farhåga på lärosätena

att ett anställningssystem med alltför stor lokal variation kan hindra medarbetarrörligheten mellan lärosätena (se avsnittet Lärosätenas organisationsform, Utskottets uppföljning av autonomireformen ovan). Utskottet kan vidare konstatera att den s.k. Forskarkarriärutredningen, som nyligen överlämnat sitt betänkande till regeringen, bl.a. föreslår hur mobiliteten ska kunna följas upp framöver. Utskottet vill inte föregripa beredningen av utredningens förslag och avstyrker därmed motion 2015/16:2772 (M) yrkande 6.

När det gäller bedömningen av meriter vid anställning i högskolan kan utskottet konstatera att vid anställning av professorer och lektorer och anställning för meritering framgår krav för behörighet av högskoleförordningen. Vidare framgår att graden av sådan skicklighet som är ett krav för behörighet för anställning gäller som bedömningsgrund vid anställning av professorer och lektorer. I övrigt bestämmer varje lärosäte självt vilka bedömningsgrunder som ska tillämpas vid dessa anställningar. Därutöver får universitet och högskolor besluta att inrätta egna lärarkategorier och får då även besluta om de behörighetskrav som bör gälla för dessa lärarkategorier och bestämma de bedömningsgrunder som bör gälla vid urvalet av behöriga sökande. Med hänvisning till de möjligheter som universitet och högskolor har att själva bestämma vilka bedömningsgrunder som ska gälla vid anställningar i högskolan avstyrker utskottet motion 2015/16:2402 (C) yrkande 10.

Särskilda uppdrag till vissa lärosäten m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om särskilda uppdrag till vissa lärosäten m.m.

Jämför reservation 5 (SD).

Motionerna

I motion 2014/15:1380 av Cecilia Magnusson (M) anser motionären att man bör undersöka förutsättningarna för att införa ett nationellt centrum för språkutbildning i likhet med t.ex. det nationella centrum för matematikutbildning (NCM) som finns vid Göteborgs universitet.

I motion 2014/15:268 av Anders Hansson (M) efterlyser motionären en tilldelning av extra resurser till Lunds universitet för att finansiera Historiska museets verksamhet vid universitetet.

I motion 2015/16:2545 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 2 anser motionärerna att ett nationellt universitet för samisk kultur och utbildning och de samiska språken ska utses.

I motion 2015/16:2423 av Krister Örnfjäder och Håkan Juholt (båda S) anser motionärerna att det uppdrag som Institutet för fortbildning av

journalister (Fojo) vid Linnéuniversitetet har kan behöva utvidgas och vidareutvecklas.

Bakgrund, gällande rätt och pågående arbete

Särskilda inrättningar

Tidigare reglerades det i 3 kap. 8 § högskoleförordningen (1993:100) att det vid en högskola kan finnas särskilda inrättningar för särskilda uppgifter enligt föreskrifter som regeringen meddelar. Det fanns då ett tjugotal sådana särskilda inrättningar, bl.a. Institutet för fortbildning av journalister (Fojo) vid Linnéuniversitetet. Några hade skapats för att möjliggöra samarbeten mellan lärosäten och andra myndigheter, några hade ett utpekat nationellt ansvar för sitt område eller utgjorde nationella forskningscentrum. Regeringen bedömde emellertid i den s.k. autonomipropositionen En akademi i tiden – ökad frihet för universitet och högskolor att universitet och högskolor bör få besluta själva om organisationen för sådan verksamhet som bedrivs i form av s.k. särskilda inrättningar (prop. 2009/10:149 s. 43). I de fall där det finns ett klart nationellt intresse var det enligt regeringens mening främst naturligt att berörda lärosäten etablerar ett samarbete för att gemensamt driva en sådan verksamhet. Det är också möjligt för regeringen att ge ett särskilt uppdrag till ett eller flera lärosäten att bedriva en viss verksamhet. I linje med regeringens bedömning upphörde regleringen av särskilda inrättningar i högskoleförordningen att gälla och regleringen av befintliga särskilda inrättningar upphävdes. Dessa ersattes av bl.a. lärosätessamarbeten eller regeringsuppdrag till vissa lärosäten.

Institutet för fortbildning av journalister (Fojo) vid Linnéuniversitetet

Institutet för fortbildning av journalister bildades 1972 som en försöksverksamhet (prop. 1971:36, bet. 1971:UbU11, rskr. 1971:136). Verksamheten permanentades i enlighet med riksdagens beslut om budgetpropositionen för budgetåret 1974/75 (prop. 1974:1 bil. 10, bet. 1974:UbU13, rskr. 1974:121). Riksdagen godkände då de riktlinjer för institutet som förordades i propositionen och regeringen beslutade förordningen. Med hänvisning till bedömningen i den s.k. autonomipropositionen att universitet och högskolor själva bör få besluta om organisationen för sådan verksamhet som bedrivs i form av s.k. särskilda inrättningar (prop. 2009/10:149 s. 43) föreslog regeringen i budgetpropositionen för 2012 att riksdagens tidigare ställningstagande om Institutet för fortbildning av journalister (Fojo) inte längre skulle gälla. Riksdagen beslutade enligt regeringens förslag (prop. 2011/12:1 utg.omr. 16 s. 203, bet. 2011/12:UbU1, rskr. 2011/12:98). Regeringen upphävde förordningen (2001:1132) om Institutet för fortbildning av journalister och gav Linnéuniversitetet ett särskilt uppdrag att bedriva fortbildning och vidareutbildning av yrkesverksamma journalister (2011/3966/UH, U2012/177/UH).

Linnéuniversitetet har enligt sitt regleringsbrev ett särskilt åtagande att varje läsår erbjuda fortbildning av journalister. En redovisning av verksamheten ska lämnas i årsredovisningen. Av regleringsbrevet framgår också att universitetet disponerar ca 10,2 miljoner kronor för fortbildning av journalister för budgetåret 2016 under anslaget 2:65 *Särskilda medel till universitet och högskolor* (anslagspost 21).

Särskilda åtaganden

Särskilda åtaganden är preciserade uppgifter som det berörda lärosätet ska svara för. Det kan röra sig om uppdrag som gäller utbildning i språk eller drift av en tandvårdscentral. Alla lärosäten har inte tilldelats något särskilt åtagande. Åtagandena finansieras antingen inom ramen för lärosätets anslag eller så tilldelas lärosätet särskilda resurser under anslaget 2:65 *Särskilda medel till universitet och högskolor*. Utvecklingen har gått mot färre särskilda åtaganden (SOU 2005:48 s. 126). Exempel på särskilda åtaganden som finansieras under anslaget 2:65 är omhändertagande av arkeologiska fynd vid Lunds universitet och nationella resurscentrum i olika ämnen vid fem lärosäten (Nationellt resurscentrum i biologi och bioteknik vid Uppsala universitet, Nationellt resurscentrum i fysik vid Lunds universitet, Nationellt resurscentrum i matematik vid Göteborgs universitet, Nationellt resurscentrum i kemi vid Stockholms universitet och Nationellt resurscentrum i teknik vid Linköpings universitet). Frågan om hur medel ska fördelas mellan dessa centrum på längre sikt bereds inom Regeringskansliet (prop. 2015/16:1 utg.omr. 16 s. 314).

Historiska museet vid Lunds universitet

Lunds universitet får särskilda statliga medel för att omhänderta arkeologiska fynd. Av universitetets regleringsbrev för budgetåret 2016 framgår att universitetet disponerar närmare 3 miljoner kronor för detta ändamål under anslaget 2:65 *Särskilda medel till universitet och högskolor* (anslagspost 6). En donation till Lunds universitet på 1700-talet ligger till grund för Historiska museets samlingar vid universitetet.

Utbildning i samiska och samisk forskning vid Umeå universitet

Umeå universitet ska enligt sitt regleringsbrev erbjuda utbildning i bl.a. samiska varje läsår. Av årsredovisningen ska framgå antalet erbjudna platser, antalet sökande samt antalet helårsstudenter och helårsprestationer inom utbildningen. Av regleringsbrevet för budgetåret 2016 framgår att universitetet disponerar drygt 2,4 miljoner kronor för bl.a. bidrag till lektorat i samiska under anslaget 2:65 *Särskilda medel till universitet och högskolor* (anslagspost 15).

Umeå universitet inrättade 2000 Centrum för samisk forskning (Cesam) i syfte att utveckla den samiska forskningen vid universitetet. Centrumet ska fungera som en resurs i forskning och forskarutbildning och utgöra ett forum och en mötesplats för institutioner och avdelningar vid Umeå universitet och

övriga universitet och högskolor i landet som bedriver forskning om samer, samiska språk och samiska förhållanden i övrigt. Centrumet ska också bl.a. etablera relationer till och sprida information om verksamheten till samiska institutioner och organisationer.

Utskottets ställningstagande

Inledningsvis vill utskottet påminna om riksdagens tidigare beslut att universitet och högskolor själva ska besluta om sin interna organisation (prop. 2009/10:149, bet. 2009/10:UbU23, rskr. 2009/10:337). Utskottet kan också konstatera att bestämmelsen i högskoleförordningen om s.k. särskilda inrättningar har upphävts till följd av detta. Utskottet konstaterar i sammanhanget att universitet och högskolor också kan driva en verksamhet av nationellt intresse på eget initiativ, antingen på egen hand eller i samarbete med andra.

Skolverket har fått i uppdrag att ansvara för en lärarfortbildning i läs- och skrivutveckling, det s.k. Läslyftet, och har utvecklat en särskild webbplattform för utbildningen, Läs- och skrivportalen (U2013/7215/S). Syftet med denna satsning motsvarar enligt utskottet det motionären vill uppnå genom att införa ett nationellt centrum för språkutbildning. Mot bakgrund av satsningen på det s.k. Läslyftet avstyrker utskottet motion 2014/15:1380 (M).

När det gäller frågan om extra resurser till Lunds universitet för att finansiera Historiska museets verksamhet vid universitetet kan utskottet konstatera att universitetet årligen får statliga medel för detta ändamål. Utskottet avstyrker därmed motion 2014/15:268 (M).

När det gäller frågan om att utse ett nationellt universitet för samisk kultur och utbildning och de samiska språken kan utskottet konstatera att Umeå universitet redan har i uppdrag att erbjuda utbildning i samiska och att staten bidrar till finansieringen av ett lektorat i samiska. Umeå universitet har också på eget initiativ inrättat ett centrum för samisk forskning. Utskottet bedömer att Umeå universitet fyller en funktion motsvarande den som efterfrågas av motionärerna och avstyrker därmed motion 2015/16:2545 (SD) yrkande 2.

Regeringen formulerade 2012 ett uppdrag för Institutet för fortbildning av journalister (Fojo) vid Linnéuniversitetet till följd av att den förordning som reglerade verksamheten upphävdes. Utskottet anser att uppdraget är väl avvägt och avstyrker därmed motion 2015/16:2423 (S).

Andrahandsuthyrning av bostäder till studenter m.fl.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om andrahandsuthyrning av bostäder till studenter.

Jämför reservation 6 (M, C, L, KD) och 7 (KD).

Motionerna

I motion 2014/15:2953 av Caroline Szyber m.fl. (KD, M, C, FP) yrkande 20, kommittémotion 2015/16:1986 av Caroline Szyber m.fl. (KD, M, C, FP) yrkande 10 och kommittémotion 2015/16:2702 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkande 23 anser motionärerna att den möjlighet som nio lärosäten har haft att förmedla bostäder till studenter m.fl. ska permanentas.

I kommittémotion 2015/16:1938 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 15 anser motionärerna att möjligheten att tillhandahålla bostäder åt studenter och gästforskare ska permanentas och gälla samtliga universitet och högskolor. Motionärerna menar att det ligger i lärosätenas intresse att studenterna har någonstans att bo och att det är positivt att lärosätena har verktyg för att hjälpa till med bostadsförsörjningen.

Bakgrund, gällande rätt och pågående arbete

Enligt 9 a § första stycket förordningen (1993:528) om statliga myndigheters lokalförsörjning får en myndighet inte ingå hyresavtal för bostadslägenhet i syfte att upplåta lägenheten i andra hand för att förse någon enskild med bostad. Enligt 9 a § andra stycket får dock universitet och högskolor som omfattas av högskolelagen ingå hyresavtal för bostadslägenhet för att upplåta lägenheten i andra hand till utländska studenter inom utbytesprogram med andra länder, eller gästforskare vid universitetet eller högskolan, under förutsättning att de inte är anställda där. Regeringen bedömde i den s.k. autonomipropositionen En akademi i tiden – ökad frihet för universitet och högskolor att vissa universitet och högskolor borde få möjlighet att upplåta lägenheter för bostadsändamål till alla studenter (prop. 2009/10:149 s. 92). Skälet var att uthyrningen har direkt grund i verksamheten och det uppdrag som lärosätena har.

Regeringen beslutade därför i juli 2010 att vissa lärosäten ska ha möjlighet att upplåta lägenheter för bostadsändamål (U2010/4277/UH). Av beslutet framgår att Uppsala universitet, Lunds universitet, Göteborgs universitet, Stockholms universitet, Karolinska institutet, Kungl. Tekniska högskolan, Malmö högskola, Södertörns högskola och Sveriges lantbruksuniversitet under provotiden 2010–2015 får upplåta lägenheter i andra hand för bostadsändamål till studenter samt gästforskare på respektive lärosäte. Regeringen beslutade i maj 2013 att förlänga provotiden t.o.m. utgången av

2016 för att underlätta de berörda lärosätenas långsiktiga planering och för att kunna utvärdera försöksverksamheten (U2013/3504/UH).

I februari 2011 gav regeringen det dåvarande Högskoleverket i uppdrag att utvärdera de ovan nämnda lärosätenas möjlighet att upplåta lägenheter för bostadsändamål till studenter (U2011/680/UH). Den 1 januari 2013 övergick uppdraget till Universitetskanslersämbetet (UKÄ). UKÄ har i april 2015 redovisat utvärderingen och de ställningstaganden som har gjorts inom ramen för uppdraget till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet). UKÄ konstaterar att den utökade möjligheten att hyra ut bostäder i andra hand till studenter inte åstadkommit några förändringar när det gäller själva grundproblemet, nämligen den akuta bostadsbristsituationen för studenter i storstads- och tillväxtregionerna.

Regeringen beslutade i december 2015 att förlänga prövotiden t.o.m. utgången av 2018 för att underlätta planeringen för de berörda universiteten och högskolorna samtidigt som regeringen avser att utreda om universitet och högskolor med staten som huvudman kan få hyra ut bostäder till studenter för vilka regeringen enligt 4 kap. 4 § högskolelagen (1992:1434) får meddela föreskrifter om avgiftsskyldighet, s.k. tredjelandsstudenter, och till vissa anställda (U2015/05797/UH).

Utskottets ställningstagande

Inledningsvis kan utskottet notera att bostadsbristen generellt är en angelägen fråga för svenskt vidkommande. När det gäller gruppen studenter specifikt vill utskottet understryka vikten av åtgärder för fler studentbostäder. Utskottet ser därför positivt på att den försöksverksamhet med andrahandsuthyrning av bostäder till studenter m.fl. som motionärerna hänvisar till nyligen har förlängts till 2018 och att regeringen i beslutet om förlängning också aviserade att en utredning ska tillsättas. Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motionerna 2014/15:2953 (KD, M, C, FP) yrkande 20, 2015/16:1938 (KD) yrkande 15, 2015/16:1986 (KD, M, C, FP) yrkande 10 och 2015/16:2702 (M) yrkande 23.

Högskolelandskapet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om lärosätessamarbeten, högre utbildning i hela landet och etablering av utländska lärosäten.

Jämför reservationerna 8 (M), 9 (SD), 10 (C), 11 (M) och 12 (C).

Motionerna

Lärosätessamarbeten

I kommittémotion 2015/16:2770 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 12 anser motionärerna att lärosäten som samverkar med varandra bör premieras. I yrkande 13 understryker motionärerna vikten av att utreda och avhjälpa de formella hinder som finns för ett ökat samarbete mellan lärosäten. Motionärerna menar att det är viktigt att lärosätena i högre grad samverkar när det gäller utbildningsutbud, dimensionering av utbildningsprogram, forskning, etc. Motionärerna konstaterar också att den förra regeringen avsatte särskilda medel för att stimulera de lärosäten som ville öka sin samverkan.

I motion 2015/16:167 av Robert Stenkvist och Stefan Jakobsson (båda SD) efterlyser motionärerna administrativa sammanslagningar av mindre högskolor och en utredning av hur floran av utbildningar kan anpassas till samhällets behov.

Högre utbildning i hela landet

I partimotion 2014/15:2587 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 18 framför motionärerna att forskning, innovation och högre utbildning bör finnas i hela landet. I motion 2014/15:1777 av Annie Lööf (C) yrkande 1 anser motionären att högre utbildning bör utvecklas och värnas i hela landet. Motionären menar att tillgången och närheten till en högskola eller ett universitet är av avgörande betydelse för bygder och orter och för regioners attraktivitet. Enligt motionären blir den högre utbildningen i samverkan med näringslivet och arbetsmarknaden en dynamisk tillväxtmotor.

Etablering av utländska lärosäten

I partimotion 2015/16:3073 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 31 och i kommittémotion 2015/16:2770 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 11 anser motionärerna att det bör utredas hur tillståndsgivningen kan förenklas för de utländska lärosäten som vill upprätta filialer i Sverige.

I kommittémotion 2015/16:2402 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkande 4 anser motionärerna att möjligheterna för utländska lärosäten att etablera sig i Sverige bör öka. Regelverket kring etableringen av utländska lärosäten måste förenklas och samordnas bättre, menar motionärerna.

Bakgrund och gällande rätt

Riksdagen beslutar vilka statliga universitet och högskolor som ska finnas (2 kap. 1 § högskolelagen [1992:1434]). Det finns i dag 14 statliga universitet och 17 statliga högskolor. Till följd av att lärosäten gick samman på frivillig basis åren 2010–2014 minskade antalet statliga universitet och högskolor sammanlagt från 36 till 31. Växjö universitet och Högskolan i Kalmar tog initiativ till att bilda Linnéuniversitetet den 1 januari 2010 (prop. 2008/09:1 utg.omr. 16, bet. 2008/09:UbU1, rskr. 2008/09:131). Uppsala universitet – Campus Gotland skapades den 1 juli 2013 genom att Högskolan på Gotland inordnades i Uppsala universitet (prop. 2012/13:1 utg.omr. 16, bet. 2012/13:UbU1, rskr. 2012/13:113). Stockholms konstnärliga högskola (SKH) bildades den 1 januari 2014 när Dans- och cirkushögskolan, Operahögskolan och Stockholms dramatiska högskola gick samman (prop. 2012/13:99 utg.omr. 16, bet. 2012/13:FiU21, rskr. 2012/13:287). Budgetåren 2012–2014 avsattes också särskilda medel för frivilliga lärosätessamgåenden.

Det finns i dag, utöver de 31 statliga universiteten och högskolorna, 17 enskilda utbildningsanordnare med examenstillstånd, varav 13 får statsbidrag för sin verksamhet. Lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina ställer upp krav som en enskild utbildningsanordnare måste uppfylla för att få examenstillstånd. Lagen innehåller ingen reglering som föreskriver att en enskild juridisk eller fysisk person måste vara svensk och gör sålunda ingen skillnad på en svensk eller en utländsk utbildningsanordnare. Enligt lagen måste utbildningen vila på vetenskaplig eller konstnärlig grund och bedrivas så att den uppfyller de krav som ställs på utbildning i högskolelagens (1992:1434) första kapitel. En utbildningsanordnare med examenstillstånd måste även medverka i uppföljning och utvärdering av utbildningen och står under Universitetskanslersämbetets tillsyn på samma sätt som statliga lärosäten. Det innebär att utbildningsanordnare som inte uppfyller kraven i lagen om tillstånd att utfärda vissa examina kan få sitt tillstånd återkallat.

Den 1 juli 2010 infördes en möjlighet för universitet och högskolor, såväl statliga som enskilda, att utfärda en gemensam examen tillsammans med ett eller flera svenska eller utländska lärosäten (prop. 2008/09:175, bet. 2008/09:UbU19, rskr. 2008/09:282). Med gemensam examen avses examina som får utfärdas av de lärosäten som tillsammans har anordnat en utbildning som kan leda till dessa examina.

Utskottets ställningstagande

När det gäller lärosätessamarbeten ser utskottet positivt på att lärosäten samverkar och samarbetar med varandra i syfte att uppnå hög kvalitet i utbildning och forskning. Utskottet kan konstatera att det sedan några år tillbaka även är möjligt för universitet och högskolor, såväl statliga som enskilda, att vid svenska eller internationella utbildningssamarbeten utfärda en gemensam examen tillsammans med ett eller flera svenska eller utländska

lärosäten. Utskottet avstyrker därmed motionerna 2015/16:167 (SD) och 2015/16:2770 (M) yrkandena 12 och 13.

När det gäller frågan om högre utbildning i hela landet vill utskottet understryka att utbildning och forskning av hög kvalitet kan bedrivas vid såväl större som mindre lärosäten. Vidare underlättar det enligt utskottets mening för fler att studera om utbildning finns på många platser i landet. Utskottet anser att den geografiska spridningen av lärosäten över landet är god och vill i sammanhanget även peka på möjligheten till distansutbildning. Utskottet avstyrker därmed motionerna 2014/15:1777 (C) yrkande 1 och 2014/15:2587 (C) yrkande 18.

När det gäller frågan om lättnader i reglerna för utländska lärosätens etablering i Sverige kan utskottet konstatera att de krav som en enskild utbildningsanordnare måste uppfylla för att få examenstillstånd regleras i lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina. Lagen omfattar alla enskilda utbildningsanordnare, såväl svenska som utländska, och utskottet ser inte något skäl att ändra på denna ordning. Utskottet anser att det är viktigt att säkerställa utbildningens kvalitet genom att ställa krav för att få bedriva högskoleutbildning. Utskottet avstyrker därmed motionerna 2015/16:2402 (C) yrkande 4, 2015/16:2770 (M) yrkande 11 och 2015/16:3073 (M) yrkande 31.

Resurstilldelningssystemet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om nuvarande resurstilldelningssystem, resursfördelning baserad på samverkan och ett reformerat resurstilldelningssystem.

Jämför reservationerna 13 (M), 14 (SD), 15 (C) och 16 (KD).

Motionerna

Nuvarande resurstilldelningssystem

I kommittémotion 2015/16:2402 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkande 1 vill motionärerna införa mer lärarledd undervisning för att stärka den högre utbildningen när ekonomin så tillåter.

I motion 2014/15:655 av Johan Pehrson (FP) yrkande 1 anser motionären att de lärosäten som bedriver läkarutbildning bör ges likvärdiga ekonomiska förutsättningar efter en uppstartsfas. I yrkande 2 anser motionären att regeringen snarast bör se över möjligheten för full finansiering av läkarutbildningen vid Örebro universitet.

I motion 2014/15:1046 av Lars-Axel Nordell (KD) vill motionären se över möjligheten att finansiera läkarutbildningen vid Örebro universitet fullt ut. I motion 2015/16:1 av Lars-Axel Nordell (KD) vill motionären se ett likvärdigt

statligt ansvar för finansieringen av den läkarutbildning som bedrivs vid landets universitet.

Resursfördelning baserad på samverkan

I kommittémotion 2015/16:2402 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkande 16 efterlyser motionärerna en översyn av möjligheterna att i större utsträckning fördela resurser till lärosätena efter kvalitet och regional samverkan.

I motion 2014/15:2457 av Ulrika Carlsson i Skövde (C) yrkande 15 anser motionären att samverkanskriterier bör ingå som en del i resursfördelningssystemet för högre utbildning.

I motion 2014/15:545 av Anders Ahlgren och Helena Lindahl (båda C) yrkande 1 och i motion 2015/16:3008 av Helena Lindahl och Anders Ahlgren (båda C) yrkande 1 anser motionärerna att anslagen till universitet och högskolor i fortsättningen bör öronmärkas med ett anslag som avser fullföljandet av uppgiften om samverkan med näringslivet.

I kommittémotion 2015/16:3207 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkande 18 anser motionärerna att högskolans samverkansuppdrag behöver tydliggöras och följas upp. Resurstilldelningen bör belöna såväl vetenskaplig kvalitet som kvalitet i samverkan och nyttiggörande för samhället, anser motionärerna.

Ett reformerat resurstilldelningssystem

I partimotion 2015/16:3073 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 30 anser motionärerna att det bör utredas hur resurstilldelningssystemet skulle kunna reformeras för att ytterligare stärka kvaliteten i den svenska högskolan. I kommittémotion 2015/16:2770 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 3 efterlyser motionärerna en översyn av möjligheterna att reformera resurstilldelningssystemet ur kvalitets- och effektivitetssynpunkt.

I kommittémotion 2015/16:2772 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 7 anser motionärerna att det finns ett behov av att utreda ett system där lärosätena tilldelas resurser i ett samlat anslag, dvs. till såväl utbildning som forskning.

I motion 2014/15:594 av Jessica Polfjärd (M) begär motionären en översyn av samverkan mellan skolor, forskare och näringslivet. Denna samverkan skulle enligt motionären kunna öka med en ekonomisk premie till mindre högskolor för både grundforskning och spetsforskning.

I kommittémotion 2014/15:2938 av Carina Herrstedt m.fl. (SD) anser motionärerna att möjligheterna att fördela resurser i enlighet med ett förslag i motionen som baseras på fyra parametrar – en studentpeng, en examenspeng, en etableringspeng och en kvalitetspeng – bör utredas.

I motion 2015/16:165 av Robert Stenkvist och Stefan Jakobsson (båda SD) anser motionärerna att en del av studentpengen för högskolestudier bör betalas ut när studenten har fått en anställning.

Bakgrund och pågående arbete

Nuvarande resurstilldelningssystem

I dag har universitet och högskolor dels ett anslag för utbildning på grundnivå och avancerad nivå, dels ett anslag för forskning och utbildning på forskarnivå.

Anslaget för utbildning på grundnivå och avancerad nivå är baserat på antalet helårsstudenter och antalet helårsprestationer (begreppet ”platser” finns inte). Resurstilldelningssystemet, som infördes i samband med 1993 års högskolereform, har enligt Utredningen om högskolans utbildningsutbud varit föremål för två större offentliga utredningar, Ett utvecklat resurstilldelningssystem för högskolans grundutbildning (SOU 2005:48) och Resurser för kvalitet (SOU 2007:81). Enligt Utredningen om högskolans utbildningsutbud har inga av förslagen till förändringar av systemet genomförts (SOU 2015:70 s. 76).

En andel av anslaget för forskning och utbildning på forskarnivå tilldelas utifrån en prestationsbaserad modell som infördes 2009 (se prop. 2008/09:50 Ett lyft för forskning och innovation). Alla universitet omfattas av modellen, men inte alla högskolor. Modellen utgår från kvalitetsindikatorerna externa medel respektive vetenskaplig produktion och citeringar. Vetenskapsrådet har fått i uppdrag att föreslå justeringar av indikatorerna för vetenskaplig produktion och citeringar (U2016/01350/F). Uppdraget ska redovisas senast den 30 april 2016.

I universitetens och högskolornas uppgifter att utbilda och forska ingår enligt högskolelagen (1992:1434) att samverka med det omgivande samhället, att informera om sin verksamhet och att verka för att forskningsresultat tillkomna vid högskolan kommer till nytta (prop. 2008/09:50, bet. 2008/09:UbU4, rskr. 2008/09:160). Av regleringsbrevet för budgetåret 2016 avseende universitet och högskolor framgår att intäkter och kostnader för sådan verksamhet får belasta anslagen för utbildning på grundnivå och avancerad nivå respektive anslagen för forskning och utbildning på forskarnivå.

Läroled undervisning

Av regleringsbrevet för budgetåret 2016 avseende universitet och högskolor framgår att den särskilda höjning av ersättningsbeloppen för utbildningsområdena humaniora, teologi, juridik, samhällsvetenskap, undervisning och verksamhetsförlagd utbildning som redovisades i budgetpropositionen för 2016 ska användas för kvalitetsförstärkande åtgärder. De medel som avsatts för humaniora, teologi, juridik och samhällsvetenskap ska i första hand användas för att öka andelen läroled tid på utbildningar inom dessa områden.

Läkarutbildningen vid Örebro universitet

Örebro universitet startade läkarutbildning vårterminen 2011. Den förra utbildningsministern anförde i svar på skriftlig fråga 2012/13:593 att regeringen från 2014 avser att påbörja en ökning av utbildningsanslaget till

Örebro universitet. Örebro universitet har också fått del av den utökning av antalet platser på läkarutbildningen som riksdagen har beslutat för att möta det framtida behovet av läkare i hälso- och sjukvården.

Från 2015 omfattas Örebro läns landsting av det s.k. ALF-avtalet (avtal mellan staten och vissa landsting om samarbete om grundutbildning av läkare, medicinsk forskning och utveckling av hälso- och sjukvården) och Örebro universitet får därmed medel till klinisk utbildning från anslaget 2:66 *Ersättning för klinisk utbildning och forskning*. Tidigare anordnade Örebro universitet den kliniska utbildningen inom ramen för ett eget avtal med Örebro läns landsting och universitetet fick då del av medel till klinisk utbildning via anslaget 2:65 *Särskilda medel till universitet och högskolor*.

Uppdrag om resursfördelning baserad på samverkan

Verket för innovationssystem (Vinnova) fick i februari 2013 i uppdrag att, i samråd med Vetenskapsrådet, Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd (Forte) och Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas) ta fram metoder och kriterier för att mäta kvalitet och prestation av universitetens och högskolornas samverkan med det omgivande samhället (N2013/1162/FIN). Syftet är att testa en modell för bedömning av samverkansarbetet som kan användas i ett framtida resursfördelningssystem. Uppdraget fortsätter under 2016 (prop. 2015/16:1 utg.omr. 16 s. 162). För uppdraget har totalt 200 miljoner kronor avsatts för åren 2013–2016.

Under 2015 gjordes en första pilotmodell där medel har fördelats till 27 universitet och högskolor baserat på prestation och kvalitet i samverkan som avser samverkanstrategier och implementering. Bedömningen har byggts på lärosätenas egna beskrivningar. Modellen som testats innebär att en del av medlen fördelats efter betyg på samverkansarbetet vid de universitet och högskolor som deltagit. Vid fördelningen har även hänsyn tagits till lärosätenas storlek. Totalt har 60 miljoner kronor fördelats i pilotmodellen. I nästa pilotmodell som genomförs under 2016 kommer samverkansaktiviteter och resultat att utvärderas som även inkluderar involvering och resultat hos externa parter. Enligt uppgift från Vinnova kommer erfarenheterna från dessa pilotmodeller att användas vid det slutliga förslaget till regeringen.

Uppdrag om resursfördelning baserad på kollegial bedömning

I december 2014 redovisades utredningen Forskningskvalitetsutvärdering i Sverige – Fokus (U2014/07505/F) som svar på regeringens uppdrag till Vetenskapsrådet att i samråd med Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd (Forte), Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas) och Verket för innovationssystem (Vinnova) utreda och lämna förslag till en modell för resursfördelning till universitet och högskolor som innefattar kollegial bedömning av forskningens kvalitet och relevans. Förslaget bereds inom Regeringskansliet (se prop. 2015/16:1 utg.omr. 16 s. 154–155.). I propositionen Forskning och innovation (prop.

2012/13:30) gjorde regeringen bedömningen att ett system som innefattar kollegial bedömning skulle kunna ge en mer sammantagen bedömning där även ett forskningsområdes aktuella potential kan vägas in i stället för att enbart grunda resursfördelningen på historiska data (bet. 2012/13:UbU3, rskr. 2012/13:151).

Utskottets ställningstagande

Nuvarande resurstilldelningssystem

När det gäller frågan om att införa mer lärarledd undervisning kan utskottet konstatera att den särskilda höjning av ersättningsbeloppen för utbildningsområdena humaniora, teologi, juridik och samhällsvetenskap som redovisades i budgetpropositionen för 2016 i första hand ska användas för att öka andelen lärarledd tid på utbildningar inom dessa områden. Utskottet avstyrker därmed motion 2015/16:2402 (C) yrkande 1.

När det gäller frågan om ökade medel för läkarutbildningen vid Örebro universitet kan utskottet inledningsvis konstatera att universitet och högskolor på egen hand beslutar vilka utbildningar de vill erbjuda studenter, under förutsättning att lärosätet har rätt att utfärda examen för den aktuella utbildningen. Det är lärosätets ansvar att prioritera vilka utbildningar som ska bedrivas och besluta hur tilldelade medel ska fördelas internt. Samtidigt inser utskottet att den framtida personalförsörjningen inom hälso- och sjukvården är en mycket angelägen fråga och vill peka på att Örebro universitet också har fått del av den utökning av antalet platser på läkarutbildningen som riksdagen har beslutat för att möta det framtida behovet av läkare i hälso- och sjukvården. Utskottet kan också konstatera att det från 2014 har påbörjats en ökning av utbildningsanslaget till Örebro universitet med motsvarande närmare hälften av den beräknade kostnaden för läkarutbildningen. Utskottet anser således att någon åtgärd från riksdagen inte är motiverad med anledning av det som motionärerna föreslår och avstyrker därmed motionerna 2014/15:655 (FP) yrkandena 1 och 2, 2014/15:1046 (KD) och 2015/16:1 (KD).

Resursfördelning baserad på samverkan

Utskottet kan konstatera att det i flera motioner efterfrågas en resursfördelning baserad på samverkan. Med hänvisning till det pågående uppdrag om en modell för resursfördelning baserad på samverkan som Vinnova ansvarar för avstyrker utskottet motionerna 2014/15:545 (C) yrkande 1, 2014/15:2457 (C) yrkande 15, 2015/16:2402 (C) yrkande 16, 2015/16:3008 (C) yrkande 1 och 2015/16:3207 (KD) yrkande 18.

Ett reformerat resurstilldelningssystem

Med hänvisning till att Vinnovas uppdrag om en modell för resursfördelning baserad på samverkan fortfarande pågår och till att Vetenskapsrådets förslag till en modell för resursfördelning baserad på kollegial bedömning för

närvarande bereds i Regeringskansliet avstyrker utskottet ett antal motioner om att reformera resurstilldelningssystemet, motionerna 2014/15:594 (M), 2014/15:2938 (SD), 2015/16:165 (SD), 2015/16:2770 (M) yrkande 3, 2015/16:2772 (M) yrkande 7 och 2015/16:3073 (M) yrkande 30.

Avgifter i högskolan

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om studieavgifter för tredjelandsstudenter m.m.
Jämför reservation 17 (C).

Motionerna

I motion 2015/16:947 av Jesper Skalberg Karlsson (M) anser motionären att man borde få ta ut en avgift av den som tackar ja till en plats på en utbildning men sedan inte skriver in sig (en s.k. no show-avgift). Det skulle minska byråkratin för lärosätena, menar motionären, och göra att fler studenter får läsa den utbildning de önskar i första hand.

I kommittémotion 2015/16:3048 av Johanna Jönsson m.fl. (C) yrkande 28 framför motionärerna att möjligheten att ta bort studieavgifter för utländska studenter bör utredas. Motionärerna anser att konsekvenserna av att utländska studenter måste betala för sin utbildning i Sverige har varit olyckliga. En mindre avgift bör däremot få tas ut av de utländska studenterna för att finansiera antagningsförfarandet för dem, anser motionärerna.

I motion 2014/15:1972 av Emma Hult och Rasmus Ling (båda MP) och i motion 2015/16:1593 av Emma Hult och Rasmus Ling (båda MP) framhåller motionärerna vikten av en avgiftsfri utbildning för alla. Motionärerna menar att det länge har varit en grundpelare i det svenska utbildningssystemet att utbildning ska vara avgiftsfri. Samhället ska stå för kostnaden, anser motionärerna, eftersom de som väljer att studera vidare gynnar hela samhället med sin kunskap.

Bakgrund och gällande rätt

Bakgrund

Hösten 2011 infördes studieavgifter och anmälningsavgifter för personer som inte är medborgare i en stat som omfattas av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) eller i Schweiz (s.k. tredjelandsmedborgare). Syftet med införandet av studieavgifter var att svenska lärosäten skulle konkurrera med kvalitet och inte främst med avgiftsfri utbildning (prop. 2009/10:65, bet. 2009/10:UbU15, rskr. 2009/10:230).

Av budgetpropositionen för 2016 framgår att ca 1 900 studenter betalade studieavgift som nybörjare i svensk högskoleutbildning läsåret 2013/14, vilket var en ökning från föregående år. Det totala antalet avgiftsbetalande studenter i svensk högskoleutbildning uppgick läsåret 2013/14 till ca 3 200. Av de studieavgiftsbetalande fritt inresande studenterna kom de flesta från Kina, Indien, Iran, Pakistan och USA.

Av budgetpropositionen för 2016 framgår också att sammanlagt 210 miljoner kronor anvisades för stipendier till avgiftsskyldiga studenter under 2014 (60 miljoner kronor hösten 2011). Av dessa medel avsåg 150 miljoner kronor stipendier inom utgiftsområde 7, Internationellt bistånd, anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet*. Vidare avsåg 60 miljoner kronor medel inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning, anslaget 4:1 *Internationella program*. Universitets- och högskolerådet fördelar de ovan nämnda medlen, 60 miljoner kronor, från utgiftsområde 16 till statliga universitet och högskolor och vissa enskilda utbildningsanordnare. Universitets- och högskolerådet uppskattar att lärosätena under läsåret 2013/14 beviljade totalt ca 560 nya stipendier. Stipendieprogrammen som finansieras med medel från utgiftsområde 7 administreras av Svenska institutet. Under 2014 beviljade Svenska institutet 447 stipendier till studenter från de långsiktiga samarbetsländerna. Svenska institutet beviljade under 2014 även 157 stipendier till studenter från OECD/DAC-länder.

Gällande rätt

Avgifter i högskolan

Riksdagen har beslutat att utbildningen ska vara avgiftsfri för studenter som är medborgare i en stat som omfattas av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) eller i Schweiz, se 4 kap. 4 § högskolelagen (1992:1434) (prop. 2009/10:65, bet. 2009/10:UbU15, rskr. 2009/10:230).

Universitet och högskolor får ta ut och disponera avgifter för verksamheter enligt bilaga 4 till regleringsbrevet för budgetåret 2016 avseende universitet och högskolor. Exempel på avgiftsfinansierad verksamhet är uppdragsutbildning, utbildning av studieavgiftsskyldiga studenter, högskoleprov och upplåtelse av bostadslägenhet. Vissa lärosäten får bedriva ytterligare avgiftsfinansierad verksamhet. Detta framgår av respektive lärosätes regleringsbrev. Budget för den avgiftsbelagda verksamheten framgår under respektive lärosätes anslag för utbildning på grundnivå och avancerad nivå i budgetpropositionen. Ekonomistyrningsverket (ESV) har i uppgift att årligen redovisa den statliga avgiftsbelagda verksamhetens utvecklingstendenser.

Anmälning- och studieavgifter för tredjelandstudenter

I förordning (2010:543) om anmälningavgift och studieavgift vid universitet och högskolor finns det bestämmelser om anmälningavgift och studieavgift för studenter vid de universitet och högskolor som omfattas av högskolelagen

(1992:1434). För sin prövning av en anmälan om utbildning på grundnivå och avancerad nivå ska högskolan ta ut en anmälningsavgift om 900 kronor av den som vid tidpunkten för anmälan inte är medborgare i en stat som omfattas av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) eller i Schweiz (tredjelandsmedborgare) (2 §). En högskola ska ta ut en studieavgift för utbildning på grundnivå och avancerad nivå av den som inte är medborgare i en stat inom EES eller i Schweiz (tredjelandsmedborgare) (5 §). Högskolan ska beräkna studieavgifterna så att full kostnadstäckning uppnås för den studieavgiftsfinansierade verksamheten i dess helhet (6 §). Högskolan får meddela föreskrifter om studieavgiftens storlek (6 a §).

Av regleringsbrevet för budgetåret 2016 för universitet och högskolor framgår att den studieavgiftsfinansierade verksamhetens omfattning ska redovisas i årsredovisningen. Årsredovisningen ska även innehålla en redogörelse för den studieavgiftsfinansierade verksamhetens eventuella påverkan på ett universitets eller en högskolas övriga verksamhet. Universitet och högskolor ska redovisa antalet tredjelandsstudenter som har deltagit i utbildning inom ett utbytesavtal och de eventuella förändringar som har skett i denna verksamhet. Vidare ska universitet och högskolor redovisa hur samarbetet med Migrationsverket har fungerat.

Utskottets ställningstagande

När det gäller frågan om att införa en avgift för den som inte påbörjar en utbildning som den har antagits till vill utskottet påminna om att riksdagen för ett par år sedan införde principen om avgiftsfri högskoleutbildning för studenter som är medborgare i en EES-stat eller i Schweiz. Utskottet menar att denna princip är viktig och kan inte heller se att okynnesansökningar till högskolan är ett så stort problem i dag att det finns ett behov av att vidta åtgärder. Utskottet avstyrker därmed motion 2015/16:947 (M).

Hösten 2011 infördes studieavgifter och anmälningsavgifter för s.k. tredjelandsmedborgare, dvs. personer som inte är medborgare i en EES-stat eller i Schweiz. Utskottet ansåg då, i likhet med regeringen, att det saknades tillräckligt starka skäl att erbjuda samtliga tredjelandsstudenter skattefinansierad avgiftsfri utbildning och att svenska universitet och högskolor i högre utsträckning borde konkurrera med utländska lärosäten genom hög kvalitet och inte genom avgiftsfri utbildning (bet. 2009/10:UbU15 s. 14–15). Utskottet kan konstatera att antalet inresande studenter nu ökar, om än från en låg nivå, och att de medel som anvisas för stipendier till s.k. tredjelandsstudenter har ökat sedan stipendierna infördes hösten 2011. Mot denna bakgrund ser utskottet inte något skäl att ändra den ordning som infördes för ett par år sedan och avstyrker därmed motionerna 2014/15:1972 (MP), 2015/16:1593 (MP) och 2015/16:3048 (C) yrkande 28.

Vissa internationella frågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om vissa internationella frågor.

Motionerna

Internationella studenter

I motion 2014/15:541 av Kerstin Lundgren (C) yrkande 1 framhåller motionären behovet av att säkerställa att Sverige lyckas attrahera internationella talanger till svenska universitet och högskolor. Motionären menar att det krävs ett samlat grepp för att lyckas nå ut och kunna attrahera studenter i konkurrens med andra.

I motion 2015/16:841 av Serkan Köse (S) framhåller motionären vikten av att internationella studenter attraheras till svenska högskolor och universitet. Motionären menar att vi kan stärka Sveriges framtida forsknings- och innovationsmöjligheter och i förlängningen Sveriges konkurrenskraft genom en ökad internationalisering av den högre utbildningen.

Erkännande av utländska examina

I motion 2015/16:696 av Lotta Finstorp (M) framför motionären att det bör utredas hur man bättre kan ta till vara de kunskaper som hemvändande studenter och nyanlända skaffat genom studier i andra länder. Motionären menar att det måste bli enklare för den som har en yrkeslegitimation från ett annat land att få den översatt.

I motion 2015/16:667 av Roger Haddad (L) yrkande 3 anser motionären att hela ansvaret för bedömning och validering av den enskilda individens akademiska examen bör samlas hos Universitets- och högskolerådet (UHR). Enligt motionären delas uppdraget i dag mellan UHR och Skolverket. En samordning av uppdraget skulle enligt motionären underlätta proceduren och korta hanteringstiden. Därmed skulle utländska akademikers inträde på arbetsmarknaden snabbas på, menar motionären.

Bluffuniversitet

I motion 2015/16:1580 av Hans Rothenberg (M) yrkande 1 framför motionären att det bör införas en enhetlig definition av begreppet universitet. Orden ”universitet” och ”högskola” är inte namnskyddade, påpekar motionären. Motionären påminner också om att det krävs tillstånd från Universitetskanslersämbetet (UKÄ) för att få utfärda högskoleexamina. I annat fall kan en utbildning leda till t.ex. ett diplom eller ett certifikat, enligt motionären.

I yrkande 2 anför motionären att UKÄ och andra relevanta myndigheter bör få i uppdrag att utarbeta en handlingsplan för att i samhället upplysa om och

motverka förekomsten av s.k. bluffuniversitet. Ett bluffuniversitet är enligt motionären en organisation eller individ som utfärdar falska eller värdelösa betyg eller examensbevis utan att ställa egentliga krav på studier och utan att någon erkänd myndighet eller organisation utövar tillsyn över universitetens verksamhet.

I yrkande 3 framför motionären att det behövs internationellt samordnade insatser för att försvåra möjligheterna att bedriva bluffuniversitet. Motionären menar att spridningen av köpta och värdelösa betygshandlingar från bluffuniversitet skadar medborgarnas tilltro till utbildningssystemet och urholkar värdet av en riktig utbildning. Förlorarna är enligt motionären arbetsgivare, studenter, universiteten och samhället i stort.

Svenskundervisning i utlandet

I motion 2014/15:2624 av Kerstin Lundgren (C) framhålls vikten av svenskundervisning vid universitet i Baltikum. Motionären anser att Sverige bör bidra till svenskundervisning vid Tartu universitet i stället för att minska stödet till svenskundervisning i utlandet.

Bakgrund och gällande rätt

Internationella studenter

I budgetpropositionen för 2016 pekar regeringen på några områden som under de senaste åren inte har varit tillräckligt i fokus inom högre utbildning. Ett sådant område är enligt regeringen internationalisering av universitet och högskolor. Ambitionen är att internationaliseringen ska kunna fortsätta att utvecklas. Som ett första steg genomförs möten med ett antal intressenter för att utifrån olika perspektiv identifiera områden att utveckla, men också för att identifiera hinder för internationalisering (prop. 2015/16:1 utg.omr. 16 s. 199).

Att attrahera fler utländska studenter är ett mål i den nationella strategi för internationalisering av den högre utbildningen som presenterades i propositionen Ny värld – ny högskola (prop. 2004/05:162 s. 57, bet. 2005/06:UbU3, rskr. 2005/06:160) och som kompletterades i propositionen Gränslös kunskap – högskolan i globaliseringens tid (prop. 2008/09:175, bet. 2008/09:UbU19, rskr. 2008/09:282). I en gemensam skrivelse till regeringen våren 2015 framhöll Universitetskanslersämbetet (UKÄ), Universitets- och högskolerådet (UHR), Svenska institutet och Sveriges universitets- och högskoleförbund (SUHF) att strategin för internationalisering av den högre utbildningen behöver förtydligas, omfokuseras och samordnas med andra politikområden. I skrivelsen föreslås tre övergripande mål: att stärka Sverige som kunskapsnation, att öka förmågan att attrahera internationell talang och att utveckla ett förhållningssätt av globalt ansvar.

Dåvarande Högskoleverket och Internationella programkontoret för utbildningsområdet (IPK) fick 2008 i uppdrag att samordna ett forum för internationalisering i syfte att förbättra samordningen mellan myndigheter och

organisationer som stöder universitets och högskolors internationaliseringsarbete (U2008/4073/UH). Uppdraget har övergått till UHR som årligen redogör för arbetet i forumet, särskilt de resultat som har uppnåtts till följd av förbättrad samordning inom forumet i frågor som avser rekrytering och mottagande av utländska studenter.

Erkännande av utländska examina

När det gäller yrken där det i svensk lag krävs t.ex. en viss examen, auktorisation eller legitimation för att få arbeta inom yrket är det den behöriga myndigheten för yrket som ansvarar för att erkänna utländska yrkeskvalifikationer. Socialstyrelsen är t.ex. behörig myndighet för hälso- och sjukvårdsyrken och Skolverket för lärar- och förskolläraryrkena. Ordningen för erkännande av utländska yrkeskvalifikationer regleras i ett EU-direktiv, det s.k. yrkeskvalifikationsdirektivet. Direktivet har genomförts i svensk rätt genom dels lagen (2016:145) om erkännande av yrkeskvalifikationer som träder i kraft den 15 april 2016, dels yrkesspecifika regleringar (prop. 2015/16:44, bet. 2015/16:UbU6, rskr. 2015/16:148).

UHR ansvarar för bedömning av utländska utbildningar på gymnasial och eftergymnasial nivå enligt vad regeringen särskilt beslutar och för tillämpningen i Sverige av EU:s direktiv och konventioner om erkännande av utländska utbildningar, se förordning (2012:811) med instruktion för Universitets- och högskolerådet. UHR ska enligt regleringsbrevet för 2016 särskilt redovisa hur myndigheten, inom ramen för bedömningsverksamheten, har samverkat med eller bistått universitet och högskolor, andra relevanta myndigheter, studie- och yrkesvägledarfunktioner samt andra aktörer och intressenter i syfte att främja möjligheten till vidare studier och etableringen på arbetsmarknaden för kvinnor och män med utländsk utbildning. UHR ska särskilt redovisa hur myndigheten har samverkat med Skolverket när det gäller legitimation och behörighet för lärare och förskollärare.

Bluffuniversitet

I sitt svar på fråga 2015/16:373 av Hans Rothenberg (M) om bluffuniversitet den 2 december 2015 anförde statsrådet Helene Hellmark Knutsson följande.

De problem med så kallade bluffuniversitet som har uppmärksammats är allvarliga. Liksom Hans Rothenberg påtalar har förekomsten av bluffuniversitet och falska examina nått en global spridning och ökat såväl i Sverige som i andra länder, bl.a. via digital marknadsföring.

Beteckningarna universitet och högskola är inte skyddade. Huvudproblemet, dvs. förekomsten av oriktiga eller falska dokument, löses emellertid inte genom att beteckningen universitet skyddas i lag. Liksom Hans Rothenberg själv påtalar finns redan regler som begränsar vilka examina som får utfärdas och vilka utbildningsanordnare som har rätt att utfärda dessa examina. Problemet med de s.k. bluffuniversiteten är att dessa utfärdar utbildningsbevis utan sådant tillstånd och utan att någon myndighet eller organisation utövar kvalitetsgranskning eller tillsyn över verksamheten, vare sig i Sverige eller i något annat land.

Den enskilda individen har ett stort ansvar för att inte medvetet använda falska dokument och det är viktigt att det finns god information om förekomsten av s.k. bluffuniversitet för att undvika att personer gör detta i god tro. Det är även viktigt att arbetsgivare har tillgång till information om förekomsten av s.k. bluffuniversitet och oriktiga dokument och att de görs medvetna om problemen.

För att komma till rätta med problemen krävs i första hand tillförlitliga nationella system för kvalitetsutvärdering och för bedömning av svenska och utländska kvalifikationer. I Sverige sker det bl.a. genom de regelbundna nationella kvalitetsutvärderingar som Universitetskanslersämbetet genomför och den tillsyn som myndigheten utövar. Universitetskanslersämbetet tillhandahåller även en förteckning över utbildningsanordnare i Sverige som har tillstånd att utfärda examina. Om en enskild utbildningsanordnare utfärdar en examen som kräver tillstånd för att få utfärdas, kan anordnaren vid vite föreläggas att upphöra med det.

Universitets- och högskolerådet som har i uppgift att bedöma utländska gymnasiala och eftergymnasiala utbildningar granskar såväl att utbildningen är erkänd i enlighet med utbildningslandets regler som dokumentens äkthet så långt det är möjligt. I de fall myndigheten har fått bekräftelse från utfärdande myndighet om att det rör sig om en förfalskning polisanmäls dessa. När det gäller erkännande av utländska kvalifikationer för att utöva ett yrke som är reglerat i Sverige ansvarar den behöriga myndigheten för yrket i fråga för bedömningen och för att kontrollera handlingarnas äkthet.

Arbetet mot bluffuniversitet och oriktiga eller falska examina är emellertid inte bara en nationell utmaning. Falska examina erbjuds oftast via utländska hemsidor som nationell lagstiftning har svårt att rå på. Internationella samarbeten är därför en förutsättning för att nå framgång. Inom såväl EU som inom den s.k. Bolognaprocessen, där Sverige deltar aktivt, diskuteras frågor om både kvalitetssäkring och erkännande. Inom OECD och Unesco har riktlinjer tagits fram för kvalitetssäkring av högre utbildning för att motverka spridningen av oriktiga eller falska examensbevis och bluffuniversitet. För att säkerställa att deltagande länder följer de gemensamma regler och riktlinjer som har satts upp i fråga om arbetet med erkännande av kvalifikationer finns dessutom samarbeten som har inrättats av EU och Europarådet i samarbete med Unesco. För att stävja utvecklingen är det viktigt att Sverige även fortsättningsvis deltar i dessa samarbeten.

För regeringen är det mycket viktigt att människors förtroende för högre utbildning upprätthålls. Arbetsgivare och enskilda individer ska kunna vara förvissade om att de examina som utfärdas är kvalitetsgranskade och att de utfärdas i enlighet med gällande regelverk.

Svenskundervisning i utlandet

Enligt förordningen (2015:152) med instruktion för Svenska institutet (SI) ska myndigheten stödja undervisning i svenska på högskolenivå i andra länder och ansvara för den övergripande samordningen av det statliga stödet för svenskundervisning utomlands för icke-svenska medborgare (2 §). Av årsredovisningen för 2015 framgår att SI lämnar olika typer av stöd till institutioner, lärare och studenter i utlandet (s. 39–40). Kurser i Sverigestudier (språk, litteratur och samhälle) erbjuds enligt årsredovisningen vid 228 institutioner i 38 länder för närmare 33 500 studenter, varav 14 000 utanför

Norden (statistik saknas från 39 universitet). Det finns omkring 600 svensklärare vid universiteten. För lärarnas kompetensutveckling arrangeras en sommarkonferens och en kurs för utländska svensklärare i Sverige. Det anordnas också regionala konferenser. Universiteten får bidrag för litteraturinköp, gästföreläsare eller kortare lärar- och forskarvistelser i Sverige. Studenter kan söka stipendier för sommarkurser i Sverige och för en termins studier vid svensk folkhögskola. De kan också söka bidrag för kortare vistelser i Sverige för exempelvis uppsatsskrivande.

Utskottets ställningstagande

Internationella studenter

När det gäller internationella studenter i Sverige ser utskottet fram emot att ta del av det pågående arbete med att identifiera utvecklingsområden och hinder för internationalisering av högre utbildning i Sverige som regeringen redovisar i budgetpropositionen för 2016. Utskottet vill särskilt understryka vikten av ett effektivt samarbete mellan universitet och högskolor och berörda myndigheter för att underlätta rekrytering och mottagande av internationella studenter. Utskottet kan konstatera att det finns ett etablerat forum för samordning av sådana frågor som UHR ansvarar för och avstyrker därmed motionerna 2014/15:541 (C) yrkande 1, 2015/16:841 (S) och 2014/15:2624 (C).

Erkännande av utländska examina

När det gäller erkännande av utländska examina kan utskottet konstatera att det är den behöriga myndigheten för ett legitimationsyrke som ansvarar för att erkänna utländska kvalifikationer för yrket och att ordningen för det regleras i ett EU-direktiv som har genomförts i svensk rätt genom dels en ny lag som är gemensam för alla yrken, lagen (2016:145) om erkännande av yrkeskvalifikationer, dels yrkesspecifika föreskrifter. Utskottet vill i sammanhanget understryka vikten av att UHR bistår andra myndigheter när det gäller bedömningen av den utländska utbildning som krävs för en legitimation. Utskottet anser mot denna bakgrund att det gällande regelverket är väl avvägt och avstyrker därmed motionerna 2015/16:696 (M) och 2015/16:667 (L) yrkande 3.

Bluffuniversitet

Utskottet delar motionärens och statsrådets för högre utbildning och forskning uppfattning att problemen med de s.k. bluffuniversiteten är allvarliga. De skadar tilltron till den högre utbildningen generellt och kan orsaka stora problem i det enskilda fallet för såväl individer som arbetsgivare. Utskottet vill, liksom statsrådet i sitt frågesvar i december 2015, peka på vikten av tillförlitliga nationella system. För svenskt vidkommande är två myndigheter centrala i denna fråga: UKÄ, som ansvarar för examenstillstånd, kvalitetssäkring och tillsyn, och UHR, som ansvarar för bedömning av

utländsk utbildning och information om svensk högskoleutbildning. Utskottet vill också peka på vikten av att Sverige deltar aktivt i olika internationella samarbeten kring detta. Utskottet bedömer, i likhet med statsrådet, att dessa samarbeten är viktiga för att stävja utvecklingen. Utskottet anser inte att det finns skäl att initiera några ytterligare insatser utöver den ordning som redan finns etablerad i Sverige och det arbete som redan pågår internationellt. Utskottet avstyrker därmed motion 2015/16:1580 (M) yrkandena 1–3.

Svenskundervisning i utlandet

Utskottet kan konstaterat att Sverige stöder svenskundervisning i utlandet på högskolenivå genom Svenska institutet och att den verksamheten förra året omfattade bl.a. kurser i Sverigestudier (språk, litteratur och samhälle) vid 228 institutioner i 38 länder för närmare 33 500 studenter, varav 14 000 utanför Norden. Utskottet konstaterar att det är en omfattande verksamhet och ser inte något behov av att riksdagen vidtar några åtgärder med anledning av motionsönskemålet. Därmed avstyrks motion 2014/15:2624 (C).

Dimensioneringen av högskoleutbildning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om utbildningsutbudet vid vissa lärosäten och kommunala lärcenter och utbudet av vissa yrkesutbildningar.

Jämför reservationerna 18 (M) och 19 (SD).

Motionerna

Utbildningsutbudet vid vissa lärosäten och kommunala lärcenter

I motion 2015/16:2390 av Teresa Carvalho m.fl. (S) menar motionärerna att den betydelse som Linköpings universitet och Campus Norrköping har för Östergötlands kompetensförsörjning och utveckling bör beaktas.

I motion 2014/15:476 av Peter Persson m.fl. (S) och motion 2015/16:1526 av Peter Persson m.fl. (S) menar motionärerna att den betydelse som Högskolan i Jönköping har för regionens ekonomiska tillväxt och välfärd bör beaktas.

I motion 2014/15:1936 av Ingemar Nilsson m.fl. (S) anser motionärerna att det är angeläget att Mittuniversitetet får tillräckliga resurser till forskning och utbildning för att skapa tillväxt och utveckling i landet. I motion 2015/16:1015 av Susanne Eberstein m.fl. (S) vill motionärerna att Mittuniversitetets betydelse för tillväxt och välfärd ska beaktas.

I motion 2014/15:952 av Monica Green m.fl. (S) och motion 2015/16:309 av Monica Green m.fl. (S) anser motionärerna att det är viktigt att beakta den betydelse som Högskolan i Skövde har för regionens utveckling och tillväxt. I

motion 2015/16:654 av Monica Green m.fl. (S) framhåller motionärerna betydelsen av forskning och utbildning vid Högskolan i Skövde.

I motion 2014/15:1413 av Anna Wallén m.fl. (S) och i motion 2015/16:633 av Anna Wallén m.fl. (S) anser motionärerna att det är angeläget att se över behovet av att inrätta fler utbildningsplatser vid Mälardalens högskola.

I motion 2014/15:2142 av Peter Johnsson m.fl. (S) anser motionärerna att Högskolan Väst måste få bättre planeringsförutsättningar när det gäller ekonomi och utbildningsplatser. I motion 2015/16:349 av Maria Andersson Willner m.fl. (S) framhåller motionärerna vikten av att beakta den betydelse som Högskolan Väst har för kompetensförsörjningen och den framtida tillväxten.

I motion 2014/15:1922 av Tomas Eneroth och Monica Haider (båda S) betonar motionärerna vikten av insatser för de nya universiteten.

I motion 2014/15:959 av Suzanne Svensson m.fl. (S) vill motionärerna framhålla vikten av att säkerställa behovet av utbildningsplatser och forskningsresurser på Blekinge tekniska högskola.

I motion 2014/15:445 av Isak From och Helén Pettersson i Umeå (båda S) yrkande 2 framför motionärerna att det är angeläget att se över behovet av att säkerställa utbildning och forskning inom minoritetsspråk som samiska och meänkieli vid Umeå universitet.

I motion 2015/16:2422 av Krister Örnfjäder och Håkan Juholt (båda S) framför motionärerna att möjligheten till högre utbildning i hela landet genom kommunala lärcenter bör ses över. I motion 2015/16:651 av Lennart Axelsson (S) framför motionären att möjligheterna att förlägga fler utbildningsplatser till kommunala lärcentrum bör ses över. I motion 2015/16:324 av Åsa Lindestam (S) anför motionären att möjligheterna att förlägga fler utbildningsplatser till kommunala lärcentrum bör övervägas.

Utbudet av vissa yrkesutbildningar

I kommittémotion 2015/16:3226 av Cecilia Widegren m.fl. (M) yrkande 19 föreslår motionärerna att tillgången på läkare och sjuksköterskor säkras genom att fler utbildas. Motionärerna menar att det är särskilt viktigt med specialistsjuksköterskeutbildning och barnmorskeutbildning.

I motion 2014/15:1690 av Cecilie Tenfjord-Toftby (M) och motion 2015/16:1545 av Cecilie Tenfjord-Toftby (M) yrkande 1 framför motionären att det bör göras en översyn av möjligheten att ta fram en nationell strategi för sjuksköterskors specialistutbildning, bl.a. för att samordna utbildningsplatser och personalbehov.

I motion 2014/15:2549 av Krister Hammarbergh (M) framför motionären att fler speciallärare bör utbildas.

I motion 2014/15:1100 av Carina Herrstedt (SD) framför motionären att regeringen snarast bör återkomma till riksdagen med förslag till en särskild satsning på att utbilda fler specialistsjuksköterskor.

I kommittémotion 2015/16:2550 av Angelika Bengtsson m.fl. (SD) yrkande 1 förordar motionärerna en nationell översyn och kvalitetssäkring av scenkonstutbildningarna. Det är viktiga verktyg, menar motionärerna, för att skapa en balans mellan utbud och efterfrågan när det gäller utbildningsplatser och för att säkra kvaliteten hos den svenska scenkonsten i den internationella konkurrensen.

I motion 2014/15:774 av Bengt Eliasson m.fl. (FP) anser motionären att den svenska läkarutbildningen bör dimensioneras så att den på sikt svarar mot landets eget behov.

I motion 2015/16:897 av Penilla Gunther (KD) anför motionären att regeringen ska verka för att öka antalet högskoleplatser på audionomprogrammet.

I motion 2015/16:2290 av Lars-Axel Nordell (KD) pekar motionären på det framtida behovet av läkarförsörjning i hela landet.

I motion 2014/15:1939 av Kristina Nilsson och Eva Sonidsson (båda S) framhåller motionärerna hälso- och sjukvårdens stora behov av fler läkare. Motionärerna anser att det är oacceptabelt att vissa delar av landet tvingas förlita sig på s.k. stafettläkare och andra provisoriska lösningar för att klara medborgarnas vårdbehov.

I motion 2014/15:2793 av Krister Örnfjäder och Lena Hallengren (båda S) yrkande 2 anser motionärerna att möjligheten att inrätta fler utbildningsplatser för läkare, psykologer och sjuksköterskor med inriktning mot psykiatri bör ses över.

I motion 2015/16:650 av Lennart Axelsson m.fl. (S) framför motionärerna att betydelsen av läkarutbildningen vid Örebro universitet bör beaktas.

I motion 2015/16:655 av Erik Ezelius m.fl. (S) framför motionärerna att regeringen bör överväga behovet av att se över att forskolläro- och lärarutbildning finns att tillgå på fler platser i landet.

Bakgrund

Mål för antal examina

1993 års högskolereform innebar bl.a. en decentralisering av utbildningsplaneringen. I propositionen Universitet och högskolor – Frihet för kvalitet (prop. 1992/93:1) föreslog regeringen att mål för antal examina ska sättas endast för sådana examina där staten kan anses ha anledning att förvissa sig om ett tillräckligt antal examinerade vid en viss tidpunkt. Inledningsvis sattes mål för civilingenjörsexamen, läkar- och tandläkarexamina samt grundskolläro- och gymnasieläroarexamina.

I propositionen Den öppna högskolan (prop. 2001/02:15, bet. 2001/02/UbU4, rskr. 2001/02:43) bedömde regeringen att examinationsmålen för vissa yrkesexamina bör kvarstå, men att det krävs en kontinuerlig översyn med hänsyn till utvecklingen i det omgivande samhället och att justeringar ska göras vid behov.

I propositionen Bäst i klassen – en ny lärarutbildning (prop. 2009/10:89) bedömde regeringen att målen för antal examina inom lärarutbildningen bör ersättas med ett system där universitet och högskolor får ett större ansvar för att dimensionera utbildningen till lärare och förskollärare i samverkan med det omgivande samhället. Regeringens ställningstagande i propositionen byggde på bl.a. erfarenheter och forskning som OECD pekade på i sin rapport Tertiary Education for the Knowledge Society (2008).

I den s.k. autonomipropositionen En akademi i tiden – ökad frihet för universitet och högskolor (prop. 2009/10:149) bedömde regeringen att universitet och högskolor bör få ett större ansvar att själva dimensionera utbildningarna. Det bör därför inte längre anges mål för antal examina. Det bör inte ankomma på regeringen att sätta mål för enskilda utbildningar, menade regeringen, utan man bör låta universitet och högskolor ansvara för att dimensionera även civilingenjörs- och sjuksköterskeutbildningarna med hänsyn till studenternas efterfrågan och arbetsmarknadens behov.

Dimensioneringen av högskoleutbildning

Enligt regleringsbrevet för budgetåret 2016 för universitet och högskolor ska utbildningsutbudet vid universitet och högskolor svara mot studenternas efterfrågan och arbetsmarknadens behov. Universitet och högskolor ska i årsredovisningen redovisa vilka bedömningar, prioriteringar och behovsanalyser som ligger till grund för beslut om utbildningsutbudet. Ett universitets eller en högskolas avvägningar när det gäller t.ex. fördelningen mellan program och kurser på olika nivåer och med olika förkunskapskrav samt fördelningen mellan campus och distansutbildning ska redovisas. Prioriteringar och förändringar som rör utbildningar inom hälso- och sjukvårdsområdet samt lärar- och förskolläraryt utbildningar ska särskilt kommenteras. Därutöver ska en redovisning lämnas över hur lärosätet möter det omgivande samhällets behov av utbildning.

Vidare ska universitet och högskolor som har tillstånd att utfärda lärar- eller förskolläraryt examina planera för dimensioneringen av utbildningen till olika examina, inriktningar och ämneskombinationer så att dimensioneringen svarar mot studenternas efterfrågan och arbetsmarknadens nationella och regionala behov. De överväganden och åtgärder som har gjorts för att informera och vägleda studenterna i detta val ska redovisas i årsredovisningen.

I budgetpropositionen för 2016 uttalar regeringen att denna ordning, med en stor frihet för lärosätena att själva dimensionera utbildningarna så länge dessa svarar mot studenternas efterfrågan och arbetsmarknadens behov, skapar en stor flexibilitet i utbildningsutbudet. I propositionen framför regeringen vidare att erfarenheter visar att en alltför centralstyrd dimensionering av utbildning inte är ändamålsenlig. Regeringen ser dock att samverkan mellan lärosäten, liksom t.ex. mellan lärosäten och berörda myndigheter, innebär möjligheter till en bättre dimensionering av utbildningarna. Vid planering av utbildningsutbudet är det enligt regeringen viktigt att universitet och högskolor

tar del av analyser om det framtida behovet på arbetsmarknaden. För stora delar av utbudet behöver sådana analyser grundas på bedömningar av arbetsmarknaden på både regional och nationell nivå (prop. 2015/16:1 utg.omr. 16 s. 200).

En särskild utredare (dir. 2014:54) har haft i uppdrag att beskriva utvecklingen och sammansättningen av utbildningsutbudet i högskolan ur ett helhetsperspektiv såväl på nationell nivå som på lärosätetsnivå under de senaste 20 åren. Utredaren lämnade i juni 2015 betänkandet Högre utbildning under tjugo år (SOU 2015:70). Betänkandet remitterades hösten 2015 och bereds nu i Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet).

Resurstilldelningssystemet

Det nuvarande resurstilldelningssystemet infördes i samband med 1993 års högskolereform. Anslaget för utbildning på grundnivå och avancerad nivå är baserat på antal helårsstudenter och antal helårsprestationer (begreppet ”platser” finns inte). Det är lärosätets ansvar att prioritera vilka utbildningar som ska bedrivas och besluta hur tilldelade medel ska fördelas internt. Ett lärosäte kan alltså genom interna omprioriteringar tillskjuta medel till vissa utbildningar.

Satsningar på utbildningar till vissa bristyrken

Riksdagen beslutade i december 2015 om fortsatta satsningar på vissa utbildningar som leder till yrken där det finns en stor brist på högskoleutbildad arbetskraft (prop. 2015/16:1 utg.omr. 16 s. 198, bet. 2015/16:UbU1, rskr. 2015/16:113). Beslutet omfattade en satsning på förskolläro- och grundläro- utbildningarna, grundläro- och specialpedagogutbildningarna samt den kompletterande pedagogiska utbildning som leder till ämnesläro- och ämnesläroexamen. Beslutet omfattade vidare en satsning på utbildningarna till sjuksköterska, barnmorska och specialistsjuksköterska.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan inledningsvis konstatera att 1993 års högskolereform innebar en decentralisering av utbildningsplaneringen. Universitet och högskolor ansvarar själva för dimensioneringen av utbildningsutbudet. Utbudet ska enligt regleringsbrevet för universitet och högskolor svara mot studenternas efterfrågan och arbetsmarknadens behov, och universitet och högskolor ska i årsredovisningen redovisa vilka bedömningar, prioriteringar och behovsanalyser som ligger till grund för beslut om utbildningsutbudet. Utskottet vill understryka vikten av att högskolans utbildningar möter både arbetsmarknadens och samhällets behov i dag och på längre sikt. Utskottet vill också understryka vikten av att prognoser och underlag finns tillgängliga såväl för lärosäten att utgå från i sina beslut kring dimensionering som för blivande

studenter att utgå från när det gäller att välja inriktningar med goda arbetsmarknadsutsikter

När det gäller utbildningsutbudet vid vissa universitet och högskolor (inklusive kommunala lärcenter) konstaterar utskottet att lärosätena själva beslutar vilka utbildningar de vill erbjuda studenter, under förutsättning att lärosätet har rätt att utfärda examen för den aktuella utbildningen. Det är lärosätets ansvar att prioritera vilka utbildningar som ska bedrivas och besluta hur tilldelade medel ska fördelas internt. Utskottet avstyrker därmed motionerna 2014/15:445 (S) yrkande 2, 2014/15:476 (S), 2014/15:952 (S), 2014/15:959 (S), 2014/15:1413 (S), 2014/15:1922 (S), 2014/15:1936 (S), 2014/15:2142 (S), 2015/16:309 (S), 2015/16:324 (S), 2015/16:349 (S), 2015/16:633 (S), 2015/16:651 (S), 2015/16:654 (S), 2015/16:1015 (S), 2015/16:1526 (S), 2015/16:2390 (S) och 2015/16:2422 (S).

När det gäller utbudet av vissa yrkesutbildningar konstaterar utskottet att bl.a. specialistsjuksköterskeutbildning, barnmorskeutbildning och speciallärarutbildning hör till de utbildningar som efter riksdagens beslut byggs ut under 2016. Utskottet avstyrker därmed motionerna 2014/15:774 (FP), 2014/15:1100 (SD), 2014/15:1690 (M), 2014/15:1939 (S), 2014/15:2549 (M), 2014/15:2793 (S) yrkande 2, 2015/16:650 (S), 2015/16:655 (S), 2015/16:897 (KD), 2015/16:1545 (M) yrkande 1, 2015/16:2290 (KD), 2015/16:2550 (SD) yrkande 1 och 2015/16:3226 (M) yrkande 19.

Läro-utbildningen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om utvärdering av läro-utbildningen, specialisering på vissa läro-utbildningar, krav vid antagning till läro-utbildningen och om läro-utbildningens innehåll.

Jämför reservationerna 20 (M), 21 (C), 22 (M, L), 23 (SD), 24 (KD), 25 (M), 26 (SD), och 27 (KD).

Motionerna

Utvärdering av läro-utbildningen

I partimotion 2015/16:3073 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 26 och i kommittémotion. 2015/16:2735 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 1 anser motionärerna att en utvärdering av läro-utbildningen behöver göras. Inom ramen för utvärderingen bör ersättningsmodellen ses över för att säkerställa att kraven på läro-studenterna inte sänks.

I kommittémotion 2015/16:2399 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkande 1 framför motionärerna att möjligheten att kontinuerligt utvärdera läro-utbildningen bör ses över för att säkerställa att utbildningen ligger i framkant.

Specialisering på vissa lärarutbildningar

I partimotion 2015/16:3073 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 29 och i kommittémotion 2015/16:2735 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 4 framför motionärerna att det bör göras en översyn av hur högskolor skulle kunna specialisera sig på vissa inriktningar av lärarutbildningen enligt Riksrevisionens rekommendation i granskningsrapporten om statens dimensionering av lärarutbildningen (RiR 2014:18). Motionärerna menar att det ökar möjligheterna för universitet och högskolor att bli riktigt bra på vissa lärarutbildningar. Enligt motionärerna är det också ett sätt att se till att de lärarutbildningar som har få sökande ändå anordnas.

Krav vid antagning till lärarutbildningen

I motion 2014/15:1119 av Stefan Jakobsson (SD) framhåller motionären behovet av att se över möjligheten att införa en fast lägsta gräns vad gäller resultat på högskoleprovet för antagning till lärarutbildningarna.

I kommittémotion 2015/16:2878 av Annika Eclund m.fl. (KD) yrkande 10 anser motionärerna att det ska införas högre betygskrav och lämplighetstest vid antagningen till lärarutbildningen. För att kunna antas till lärarutbildningen menar motionärerna att det ska krävas minst betyget B i vissa ämnen. Exempelvis ska en grundlärare ha ett högre betyg i svenska och engelska och en ämneslärare i undervisningsämnena. När försöksverksamheten med lämplighetsprov på Linnéuniversitetet och Jönköping University har utvärderats vill motionärerna att man utarbetar lämplighetsprov som gäller för samtliga lärarutbildningar. I motion 2014/15:855 av Annika Eclund (KD) finns två yrkanden med samma innebörd. I yrkande 1 anser motionären att möjligheten att införa högre betygskrav för att antas till lärarutbildningen bör utredas. I yrkande 2 anför motionären att det bör ses över hur ett antagningsprov eller ett lämplighetsprov kan införas för lärarutbildningen.

Lärarutbildningens innehåll

I partimotion 2015/16:3073 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 27 föreslår motionärerna att svenska som andraspråk och specialpedagogik ska ingå i lärarutbildningen. Motionärerna vill ge Universitetskanslersämbetet (UKÄ) i uppdrag att utreda hur svenska som andraspråk och specialpedagogik kan ingå som obligatoriska delar av utbildningen.

I kommittémotion 2015/16:2735 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 2 föreslår motionärerna att svenska som andraspråk, specialpedagogik, digital kompetens och ledarskap ska ingå i lärarutbildningen.

I kommittémotion 2015/16:2739 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 1 föreslår motionärerna att svenska som andraspråk ska ingå i lärarutbildningen.

I kommittémotion 2015/16:2739 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 6 framför motionärerna att det bör göras en översyn av möjligheterna

att införa en ny påbyggnadsutbildning på avancerad nivå med fokus på flerspråkighet och andraspråksutveckling. Det skulle krävas genomgången lärarutbildning och undervisningserfarenhet för att få gå denna påbyggnadsutbildning.

I motion 2015/16:1460 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M) menar motionären att det behövs en lärarutbildning i tiden som ser till att alla lärare får de verktyg som finns inom ramen för specialpedagogiken.

I motion 2014/15:892 av Christian Holm (M) yrkande 2 och i motion 2015/16:1237 av Christian Holm Barenfeld (M) yrkande 2 anför motionären att inslaget av ledarskap i lärarutbildningen bör öka.

I motion 2014/15:1131 av Richard Jomshof m.fl. (SD) och i motion 2015/16:1683 av Richard Jomshof m.fl. (SD) föreslår motionärerna att ledarskapsutbildning ska vara en integrerad del av lärarutbildningen.

I motion 2014/15:2668 av Julia Kronlid och Paula Bieler (båda SD) yrkande 2 och i motion 2015/16:2102 av Julia Kronlid (SD) yrkande 2 föreslår motionärerna att en sex- och samlevnadsundervisning av god kvalitet, som också omfattar viktiga samlevnadsfrågor, ska ingå i lärarutbildningen.

I motion 2015/16:30 av Robert Stenkvis (SD) anför motionären att det behövs en förändring av innehållet i utbildningen för lärare med inriktning mot fritidshem så att dessa lärare kan ansvara för jourklasser, särskilda barn och skolans antimobbingsarbete.

I kommittémotion 2015/16:2878 av Annika Eclund m.fl. (KD) yrkande 16 anser motionärerna att en akademisk utbildning i pedagogiskt ledarskap bör införas och att en befattning som rektor kan vara ett mål för den som går utbildningen.

I motion 2014/15:867 av Lars-Axel Nordell (KD) anser motionären att behovet av en teckenspråklärarutbildning bör ses över. I dag saknas enligt motionären en lärarutbildning som ger behörighet för undervisning i ämnet teckenspråk i grundskolan och gymnasieskolan.

I motion 2015/16:1862 av Anna Wallentheim m.fl. (S) yrkande 1 anför motionärerna att möjligheten att införa normkritiskt tänkande i lärarutbildningen bör övervägas. Att förhålla sig normkritiskt innebär att synliggöra och utmana de normer som finns i samhället.

I motion 2014/15:2034 av Lars Eriksson m.fl. (S) menar motionärerna att det behövs fler pedagoger med utbildning i genuskunskap inom skolan och förskolan. Lärarutbildningen bör därför förstärkas vad gäller genuskunskap.

I motion 2014/15:744 av Jasenko Omanovic och Eva Sonidsson (båda S) anser motionärerna att personalen i förskolan och grundskolan behöver ha kunskaper i teckenspråk. Enligt motionärerna kan det finnas anledning att stärka möjligheten för förskolläro- och lärarstuderande att läsa teckenspråk som tillval i studierna.

I motion 2015/16:2805 av Magda Rasmusson (MP) yrkande 1 anser motionären att ämnet sex och samlevnad bör vara obligatoriskt på samtliga lärarutbildningar för att skolan ska kunna leva upp till läroplanen. Lärarna har

rätt att få känna sig trygga i sin pedagogiska uppgift och eleverna har rätt att få känna sig trygga med att de har kompetenta lärare i ämnet.

I partimotion 2014/15:138 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 4 anser motionärerna att rektors- och lärarutbildningarna bör ses över när det gäller kunskaper om funktionsnedsättningar. Enligt motionärerna har många elever som inte klarar målen i skolan en funktionsnedsättning. Motionärerna anser att lärare och rektorer behöver ha kunskaper om olika funktionsnedsättningar för att kunna identifiera alla elevers behov, anpassa undervisningen och sätta in särskilda åtgärder.

I kommittémotion 2015/16:20 av Daniel Riazat m.fl. (V) yrkande 4 menar motionärerna att kunskaperna om hbtq i lärar- och förskollärarytbildningarna bör stärkas. Motionärerna anser att det är ett av skolans och förskolans främsta uppdrag att aktivt motverka alla former av diskriminering och cementering av fördomar och normer.

Bakgrund, gällande rätt och pågående arbete

Bakgrund

Ett nytt nationellt kvalitetssäkringssystem för högre utbildning

Regeringen presenterade i skrivelse 2015/16:76 Kvalitetssäkring av högre utbildning bedömningar när det gäller ett nytt nationellt kvalitetssäkringssystem för högre utbildning. Bedömningarna syftar till att utgöra ett ramverk för kvalitetssäkringssystemet. Systemet bör enligt regeringen bestå av fyra komponenter, varav två finns i nuvarande system – examenstillståndsprovning och utbildningsutvärdering – och två är nya – granskning av lärosätens kvalitetssäkringsarbete och tematiska utvärderingar. Utbildningsutvärderingar bör enligt regeringen vara en prioriterad uppgift som i första hand bör initieras av Universitetskanslersämbetet (UKÄ) men även kunna genomföras på uppdrag av regeringen. Regeringen anser t.ex. att det för några yrkesexamina finns ett fortsatt behov av att få en nationell bild av kvaliteten och att det därför är viktigt att vissa utbildningsutvärderingar även fortsättningsvis utförs med regelbundenhet. Det gäller främst vissa legitimationsgrundande examina, t.ex. lärarexamina, där det är av särskilt intresse att utbildningarna håller hög kvalitet och är likvärdiga ur ett nationellt perspektiv och därför bör granskas inom en sexårsperiod. Regeringen avser att ge UKÄ i uppdrag att ansvara för att vidareutveckla och genomföra det nya systemet och bedömer att det kan vara genomfört under andra halvåret 2016. Riksdagen beslutade att lägga skrivelsen till handlingarna och att tillkännage för regeringen att den bl.a. ska se över hur utbildningars kvalitet kan jämföras mellan olika lärosäten (skr. 2015/16:76, bet. 2015/16:UbU9, rskr. 2015/16:155).

Riksrevisionens granskning av statens dimensionering av lärarutbildningen

Riksrevisionen granskade statens dimensionering av lärarutbildningen hösten 2014 (RiR 2014:18). En av rekommendationerna till regeringen var då att stimulera och underlätta ytterligare för lärosätena att samverka kring lärarutbildningen för att på så sätt uppnå ökad specialisering mellan lärosätena. Regeringens skrivelse 2014/15:47 innehåller regeringens bedömningar med anledning av Riksrevisionens granskningsrapport. När det gäller denna rekommendation konstaterade regeringen att en särskild utredare hade i uppdrag att bedöma vilka eventuella hinder som finns för lärosätenas möjligheter att samverka kring utbildningsutbudet och föreslå ändringar för att underlätta sådan samverkan, Utredningen om högskolans utbildningsutbud (dir. 2014:54). Regeringen utslöt därför inte att det kunde finnas anledning att utifrån bl.a. utredarens bedömningar och förslag göra nya överväganden i fråga om dimensionering av högskoleutbildning. I sin behandling av skrivelsen ansåg utskottet, i likhet med regeringen, att lärosätena särskilt kan behöva samverka kring t.ex. utbildningar med låg studentefterfrågan för att säkerställa utbildning av hög kvalitet och svara mot arbetsmarknadens efterfrågan nationellt (bet. 2014/15:UbU7 s. 11). Riksdagen beslutade att lägga skrivelsen till handlingarna (skr. 2014/15:47, bet. 2014/15:UbU7, rskr. 2014/15:245).

Gällande rätt

Tillträde till högskoleutbildning på grundnivå

Av 1 kap. högskolelagen (1992:1434) framgår att utbildningen ska ges på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå (7 §). Utbildning på grundnivå ska enligt lagen väsentligen bygga på de kunskaper som eleverna får på nationella program i gymnasieskolan eller motsvarande kunskaper (1 kap. 8 §).

Av 4 kap. högskolelagen framgår att högskolorna ska ta emot de sökande som uppfyller behörighetskraven för studierna som studenter så långt det kan ske med hänsyn till att verksamheten ska avpassas så att en hög kvalitet nås i utbildningen och forskningen (1 §). Den högskola som anordnar en utbildning avgör vilka behörighetsvillkor som ska gälla för att bli antagen till utbildningen om inte annat följer av föreskrifter från regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer (2 §).

Av 7 kap. högskoleförordningen (1993:100) framgår att det för att bli antagen krävs att sökanden har grundläggande behörighet och dessutom den särskilda behörighet som kan vara föreskriven (2 §). Grundläggande behörighet till utbildning som påbörjas på grundnivå och vänder sig till nybörjare har bl.a. den som avlagt en högskoleförberedande examen i gymnasieskolan (5 §). De krav på särskild behörighet som ställs ska vara helt nödvändiga för att studenten ska kunna tillgodogöra sig utbildningen (8 §). Av bestämmelsen framgår vilka krav som avses.

Om inte alla behöriga sökande till en utbildning kan tas emot, ska urval göras bland de sökande. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om urval. Enligt högskoleförordningen är urvalsgrunder betyg, resultat från högskoleprovet och andra urvalsgrunder som högskolan får bestämma (12 och 23 §§). Vid urval till en utbildning ska minst en tredjedel av platserna fördelas på grundval av betyg, minst en tredjedel på grundval av resultat från högskoleprovet och högst en tredjedel på grundval av de urvalsgrunder som högskolan bestämt (13 §).

Lärarexamen och lärarutbildningens innehåll

Det finns tre lärarexamina i högskolan: förskollärarexamen, grundlärarexamen och ämneslärarexamen. Grundlärarexamen ges med tre inriktningar: mot arbete i fritidshem, mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1–3 och mot arbete i grundskolans årskurs 4–6. Ämneslärarexamen ges med två inriktningar: mot arbete i grundskolans årskurs 7–9 och mot arbete i gymnasieskolan. Förskollärarexamen avläggs på grundnivå medan grundlärarexamen och ämneslärarexamen avläggs på grundnivå eller avancerad nivå beroende på poängomfattning, krav på fördjupning i ett ämne eller inom ett ämnesområde och krav på omfattning av studier på avancerad nivå.

Kraven för att uppnå de olika examina regleras i examensordningen, som är en bilaga till högskoleförordningen. För varje examen finns det en examensbeskrivning som anger vilka krav som ska uppfyllas för respektive examen. Alla examensbeskrivningar följer en gemensam struktur. Av examensbeskrivningen framgår examens omfattning i antal högskolepoäng, där heltidsstudier under ett normalstudieår om 40 veckor motsvarar 60 högskolepoäng. Vidare framgår mål för examen. För varje examen anges vad studenten ska visa i form av kunskap och förståelse, färdighet och förmåga och värderingsförmåga och förhållningssätt. Krav på självständigt arbete (examensarbete) framgår också. För de tre lärarexamina ska studierna inom den utbildningsvetenskapliga kärnan om 60 högskolepoäng omfatta bl.a. ledarskap. Vidare framgår att studenten för examen ska visa kunskap om och förståelse för bl.a. ledarskap.

Det exakta innehållet i en utbildning som leder till en viss examen bestämmer universitetet eller högskolan själv med utgångspunkt i målen för examen, dvs. i den kunskap och förmåga som studenten ska visa för denna examen. I högskoleförordningen regleras att all utbildning på grundnivå och avancerad nivå ska bedrivas i form av kurser och att kurser får sammanföras till utbildningsprogram (13 §). För en kurs ska det finnas en kursplan (14 §). I kursplanen ska följande anges: kursens nivå, antal högskolepoäng, mål, krav på särskild behörighet, formerna för bedömning av studenternas prestationer och de övriga föreskrifter som behövs (15 §). För utbildningsprogram ska det finnas en utbildningsplan. För kurserna inom programmet ska det finnas kursplaner (16 §). I utbildningsplanen ska följande anges: de kurser som

programmet omfattar, kraven på särskild behörighet och de övriga föreskrifter som behövs (17 §).

Tillstånd att utfärda lärarexamen

Enligt 1 kap. högskolelagen (1992:1434) beslutar den myndighet som regeringen bestämmer om tillstånd att utfärda examina (12 §). Enligt förordningen (2012:810) med instruktion för Universitetskanslersämbetet (UKÄ) ska myndigheten ansvara för prövning av frågor om examenstillstånd (2 §). Detta gäller såväl statliga universitet och högskolor som enskilda utbildningsanordnare. Ett universitet eller en högskola ansöker på eget initiativ om tillstånd att utfärda en viss examen. Enligt UKÄ:s databas över examenstillstånd har i mars 2016 11 statliga universitet och 14 statliga högskolor rätt att utfärda lärarexamen.

Pågående arbete

Utredningen om högskolans utbildningsutbud

I april 2014 fick en särskild utredare i uppdrag att beskriva utvecklingen och sammansättningen av utbildningsutbudet i högskolan under de senaste 20 åren ur ett helhetsperspektiv (dir. 2014:54). I uppdraget ingick bl.a. att bedöma vilka eventuella hinder som finns för lärosätenas möjligheter att samverka kring utbildningsutbudet och föreslå ändringar för att underlätta sådan samverkan. Utredningen överlämnade sitt betänkande (SOU 2015:70) i juni 2015. Betänkandet har remitterats och remisstiden gick ut i november 2015. Betänkandet bereds för närvarande i Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet).

Ett öppnare och enklare system för tillträde till högskoleutbildning på grundnivå (U 2016:01)

I mars 2016 fick en särskild utredare i uppdrag att se över systemet för tillträde till sådan högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå och som vänder sig till nybörjare och lämna förslag till ett öppnare och enklare system (dir. 2016:24). Uppdraget ska redovisas i mars 2017. Utredaren ska bl.a. lämna förslag till bestämmelser för tillträde till högskolan som ersätter de nuvarande bestämmelserna i högskolelagen och högskoleförordningen och som möter kraven på enkelhet och förutsebarhet.

När det gäller behovet av särskilda lösningar för tillträdet till vissa utbildningar framgår följande av det ovannämnda direktivet (s. 10). Bestämmelserna om tillträde till utbildning som påbörjas på grundnivå och som vänder sig till nybörjare är i dag i princip lika för all sådan utbildning. Det har dock visat sig att det finns behov av särskilda lösningar för tillträde till vissa utbildningar, t.ex. officersutbildning och yrkesläraryrket med speciella krav på yrkesförkunskaper, och för vissa grupper av sökande, t.ex. sökande med utländska meriter. Ett nytt tillträdessystem ska å ena sidan kunna hantera sådana behov. Å andra sidan kan särlösningar bidra till att tillträdessystemet blir svårt att överblicka. Behov av särskilda bestämmelser för vissa

utbildningar behöver därför vägas mot fördelarna med att ha ett generellt system som är lika för alla. Utredaren ska därför analysera och föreslå hur tillträdessystemet ska kunna hantera behov av särskilda lösningar för tillträdet till vissa utbildningar och för vissa grupper av sökande.

Vidare ska utredaren ta ställning till om högskoleprovet ska få en mer begränsad roll i urvalet jämfört med i dag och i så fall lämna förslag till hur rollen ska se ut.

Försöksverksamhet med krav vid antagning till lärar- och förskolläraryrket

Universitets- och högskolerådet (UHR) samordnar sedan i mars 2014 på regeringens uppdrag genomförandet av en treårig försöksverksamhet med krav på att den som antas till utbildning som leder till förskolläraryrket, grundläraryrket eller ämnesläraryrket är lämplig för lärar- eller förskolläraryrket (U2014/2222/UH). UHR informerar regelbundet Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) om försöksverksamheten och ska utvärdera försöket 2017–2018. Uppdraget ska slutredovisas senast den 3 maj 2018.

I försöksverksamheten deltar två lärosäten: Stiftelsen Högskolan i Jönköping (Jönköping University) och Linnéuniversitetet. Lärosätena har arbetat fram två olika modeller för lämplighetsbedömning. UHR har tagit fram föreskrifter om lämplighet som krav vid antagning till lärarutbildning (UHRFS 2015:5). Vid anmälan till höstterminen 2016 till sex lärar- och förskolläraryrket som ges av de båda lärosätena kommer det, utöver krav på grundläggande och särskild behörighet, att finnas krav på den sökandes lämplighet för den kommande yrkesutövningen.

Utskottets ställningstagande

Utvärdering av lärarutbildningen

När det gäller frågan om en utvärdering av lärarutbildningen kan utskottet konstatera att det framgår av regeringens skrivelse om ett nytt nationellt kvalitetssäkringssystem för högre utbildning, som nyligen har behandlats av utskottet (bet. 2015/16:UbU9) och planeras vara genomfört under andra halvåret 2016, att regeringen anser att det för vissa legitimationsgrundande examina, som lärarexamen, finns ett behov av att även i fortsättningen få en nationell bild av kvaliteten. Det är enligt regeringen av särskilt intresse att sådana utbildningar håller hög kvalitet och är likvärdiga ur ett nationellt perspektiv. Dessa utbildningar bör därför granskas inom en sexårsperiod, anser regeringen. Utskottet menar att sådana nationella bilder av kvaliteten i lärarutbildningen får anses motsvara den utvärdering och kontinuitet som motionärerna efterfrågar och avstyrker därmed motionerna 2015/16:2399 (C) yrkande 1, 2015/16:2735 (M) yrkande 1 och 2015/16:3073 (M) yrkande 26.

Specialisering på vissa lärarutbildningar

Utskottet konstaterar att lärosätena själva beslutar vilka utbildningar de vill erbjuda studenter, under förutsättning att lärosätet har rätt att utfärda examen för den aktuella utbildningen. Det är också lärosätets ansvar att prioritera vilka utbildningar som ska bedrivas. Utskottet ser dock positivt på att lärosäten samarbetar för att uppnå hög kvalitet i sina utbildningar. I samband med behandlingen av den granskningsrapport från Riksrevisionen som motionärerna nämner ansåg utskottet, i likhet med regeringen, att lärosätena särskilt kan behöva samverka kring t.ex. utbildningar med låg studentefterfrågan för att säkerställa utbildning av hög kvalitet och svara mot arbetsmarknadens efterfrågan nationellt (bet. 2014/15:UbU7 s. 11). I sammanhanget kan utskottet konstatera att det sedan några år tillbaka är möjligt för universitet och högskolor, såväl statliga som enskilda, att vid svenska eller internationella utbildningssamarbeten utfärda en gemensam examen tillsammans med ett eller flera svenska eller utländska lärosäten. Slutligen kan utskottet konstatera att det i uppdraget till Utredningen om högskolans utbildningsutbud ingick att bl.a. bedöma vilka eventuella hinder som finns för lärosätenas möjligheter att samverka kring utbildningsutbudet och föreslå ändringar för att underlätta sådan samverkan. Utskottet vill inte föregripa beredningen av utredningens betänkande och avstyrker därför motionerna 2015/16:2735 (M) yrkande 4 och 2015/16:3073 (M) yrkande 29.

Krav vid antagning till lärarutbildningen

Med hänvisning till den nyligen tillsatta utredningen om ett öppnare och enklare system för tillträde till högskoleutbildning på grundnivå (U 2016:01) och till den pågående försöksverksamheten med krav på att den som antas till utbildning som leder till förskolläraryrket, grundläraryrket eller ämnesläraryrket är lämplig för lärar- eller förskolläraryrket avstyrker utskottet motionerna 2014/15:855 (KD) yrkandena 1 och 2, 2014/15:1119 (SD) och 2015/16:2878 (KD) yrkande 10.

Lärarutbildningens innehåll

När det gäller motioner som rör lärarutbildningens innehåll kan utskottet konstatera att universitet och högskolor ansvarar själva för att inom ramen för de mål som regeringen har satt upp i examensbeskrivningarna utforma utbildningarna och deras innehåll. Till exempel framgår det av examensbeskrivningarna för de tre lärarexamina att studierna inom den utbildningsvetenskapliga kärnan om 60 högskolepoäng ska omfatta bl.a. ledarskap. Vidare framgår det av beskrivningen att studenten för att få en examen ska visa kunskap om och förståelse för bl.a. ledarskap.

Utskottet anser att det gällande regelverket är väl avvägt och avstyrker därmed motionerna 2014/15:138 (V) yrkande 4, 2014/15:744 (S), 2014/15:867 (KD), 2014/15:892 (M) yrkande 2, 2014/15:1131 (SD), 2014/15:2034 (S), 2014/15:2668 (SD) yrkande 2, 2015/16:20 (V) yrkande 4,

2015/16:30 (SD), 2015/16:1237 (M) yrkande 2, 2015/16:1460 (M), 2015/16:1683 (SD), 2015/16:1862 (S) yrkande 1, 2015/16:2102 (SD) yrkande 2, 2015/16:2735 (M) yrkande 2, 2015/16:2739 (M) yrkandena 1 och 6, 2015/16:2805 (MP) yrkande 1, 2015/16:2878 (KD) yrkande 16 och 2015/16:3073 (M) yrkande 27.

Fler vägar till läraryrket m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om fler vägar till läraryrket och validering för anställda på fritidshem.

Jämför reservationerna 28 (M, C, L, KD), 29 (M, C, L) och 30 (M).

Motionerna

Fler vägar till läraryrket

I partimotion 2015/16:3073 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 28 och i kommittémotion 2015/16:2735 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 3 anser motionärerna att det är viktigt att det finns fler vägar till lärarutbildningen. Motionärerna menar att akademiker som vill bli lärare ska kunna gå en kurs i pedagogik för att sedan kombinera lärararbete med fortsatt utbildning.

I kommittémotion 2015/16:2771 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) uppmanar motionärerna regeringen att skyndsamt kartlägga de hinder som begränsar fristående aktörer från att starta och bedriva kompletterande pedagogisk utbildning (KPU) (yrkande 1) och att skyndsamt återkomma med förslag på lösningar som möjliggör för fristående aktörer att bedriva KPU (yrkande 2). Motionärerna menar att det i dag är onödigt svårt att få tillstånd att anordna KPU om man inte samtidigt ger en lärarutbildning. För att utveckla KPU och locka fler människor till läraryrket anser motionärerna att man bör kunna anordna KPU utan att ge en hel lärarutbildning.

I kommittémotion 2015/16:2399 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkande 2 anför motionärerna att man bör se över möjligheten att skapa fler vägar till läraryrket genom en möjlighet att anordna fristående lärarutbildning och en snabbare validering av kunskap. Motionärerna vill också se initiativ liknande Teach for Sweden, som rekryterar från andra akademiska yrken än lärare.

I kommittémotion 2015/16:2878 av Annika Eclund m.fl. (KD) yrkande 11 föreslår motionärerna att det skapas fler vägar in i läraryrket för den som redan har ämneskunskaper genom att de kompletterande utbildningarna byggs ut. Motionärerna vill att en kompletterande utbildning i pedagogik på 60 högskolepoäng, dvs. ett års heltidsstudier, ska kunna genomföras på halvtid.

Validering för anställda på fritidshem

I kommittémotion 2015/16:51 av Daniel Riazat m.fl. (V) yrkande 2 föreslår motionärerna att man utreder utvecklade möjligheter till vidareutbildning och validering för anställda på fritidshem som saknar pedagogisk högskoleexamen. Motionärerna framhåller att fritidshemmens verksamhet ska hålla hög pedagogisk kvalitet. Andelen personal med fritidspedagogexamen eller annan pedagogisk högskoleexamen behöver därför öka, anser motionärerna.

Pågående arbete och gällande rätt

Pågående arbete

Den nationella samlingen för läraryrket

Regeringen uppger i budgetpropositionen för 2016 att den kommer att fortsätta träffa arbetsmarknadens parter m.fl. för att diskutera hur lärares arbetsmiljö kan förbättras, hur den administrativa arbetsbördan kan minska, hur vägar in i yrket och utvecklingsvägar för lärare kan skapas och hur systemet för karriärtjänster ska kvalitetssäkras. Samtalen kommer också att uppmärksamma hur positiva exempel på regionalt samarbete mellan lärosäten och huvudmän, för att säkerställa att utbildningar matchas mot rekryteringsbehov av lärare, kan spridas (prop. 2015/16:1 utg.omr. 16 s. 174).

Kompletterande pedagogisk utbildning (KPU)

När det gäller insatser för fler vägar till läraryrket pågår enligt regeringen i budgetpropositionen för 2016 försöksverksamheter med särskild kompletterande pedagogisk utbildning (KPU) vid några lärosäten med syfte att bl.a. öka rekryteringen av ämneslärare i matematik, naturorienterande ämnen och teknik. Detta sker bl.a. vid Göteborgs universitet och vid några lärosäten som samarbetar med organisationen Teach for Sweden. I Teach for Swedens projekt ges studenter med en examen, och som har genomfört sin utbildning med goda studieresultat, möjlighet att läsa en KPU för att nå en ämneslärarexamen samtidigt som de arbetar i en skola med låg måluppfyllelse. Regeringen ser enligt propositionen positivt på försöksverksamheterna och avser att även fortsatt stödja dessa. Regeringen följer enligt propositionen utvecklingen av pågående försöksverksamheter och avser att utvärdera dem (prop. 2015/16:1 utg.omr. 16 s. 171–172).

Riksdagen har beslutat om en ändring i skollagen (2010:800) som ska träda i kraft den 1 juli 2016 (prop. 2015/16:23, bet. 2015/16:UbU8, rskr. 2015/16:127). Ändringen innebär att en försöksverksamhet med tidsbegränsade anställningar införs. Anställningarna innebär undantag från skollagens krav på legitimation och behörighet för att få undervisa. Försöksverksamheten får avse personer som ska bedriva undervisning som lärare i skolväsendet i ett eller flera ämnen där det råder brist på legitimerade och behöriga lärare. Personerna ska genomföra en kompletterande pedagogisk

utbildning för att uppnå en behörighetsgivande lärarexamen och får anställas inom ramen för försöksverksamheten i högst två år.

Regeringen överlämnade nyligen en proposition till riksdagen om särskild kompletterande pedagogisk utbildning för personer med forskarexamen (prop. 2015/16:142). Regeringen avser att genomföra en tidsbegränsad satsning på en ny särskild kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen för personer med examen på forskarnivå. Satsningen planeras pågå under fem år. Syftet med satsningen är att få fler ämneslärare och lektorer i skolan. För att stimulera personer att påbörja och slutföra denna utbildning avser regeringen också att införa ett tillfälligt utbildningsbidrag. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 15 juli 2016. Ärendet bereds i utbildningsutskottet.

Tillgodoräknande av tidigare utbildning eller yrkesverksamhet

Tillgodoräknande av tidigare utbildning eller yrkesverksamhet regleras i 6 kap. högskoleförordningen (1993:100). Högskolan ska pröva om tidigare utbildning eller verksamhet kan godtas för tillgodoräknande (8 §). Om en student vid en högskola i Sverige har gått igenom viss högskoleutbildning med godkänt resultat, har studenten rätt att tillgodoräkna sig detta för högskoleutbildning vid en annan högskola (6 §). En student har rätt att tillgodoräkna sig annan utbildning under förutsättning att de kunskaper och färdigheter som studenten åberopar är av en sådan beskaffenhet och har en sådan omfattning att de i huvudsak svarar mot den utbildning för vilken de är avsedda att tillgodoräknas. En student får även tillgodoräknas motsvarande kunskaper och färdigheter som har förvärvats i yrkesverksamhet (7 §).

Bedömning av reell kompetens

Av regleringsbrevet för budgetåret 2016 för universitet och högskolor framgår att alla som har behov av att få sin reella kompetens bedömd för högskoleutbildning bör kunna erbjudas den möjligheten. Universitet och högskolor ska därför under perioden 2016–2018 utveckla sitt arbete med bedömning av reell kompetens. Universitets- och högskolerådet (UHR) har i regleringsbrevet för 2016 fått i uppdrag att bidra till att en varaktig struktur såväl för stöd till lärosätenas arbete med bedömning av reell kompetens som för samarbete mellan lärosäten i frågan kan etableras. För uppdraget har UHR tilldelats 5 miljoner kronor för 2016. Universiteten och högskolorna ska samverka med UHR i detta arbete. Regeringen har i regleringsbrevet för 2016 för anslaget 2:64 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor* fördelat 25 miljoner kronor till universitet och högskolor till stöd för lärosätenas arbete med bedömning av reell kompetens.

I årsredovisningen ska lärosätena redogöra för hur arbetet med bedömning av reell kompetens utvecklas. Redovisningen ska också innefatta hur lärosätet har bidragit till UHR:s arbete inom ramen för det nämnda uppdraget. I årsredovisningen för 2018 ska lärosätena redogöra för hur arbetet med reell kompetens har utvecklats under perioden.

Utskottets ställningstagande

Fler vägar till läraryrket

Utskottet anser att det behövs alternativa vägar till läraryrket för att möta bristen på lärare. Utskottet vill därför framhålla de försöksverksamheter med kompletterande pedagogisk utbildning som redan pågår och välkomna de försöksverksamheter som aviserats. När det gäller möjligheten för enskilda huvudmän att anordna högskoleutbildning kan utskottet konstatera att de krav som en enskild utbildningsanordnare måste uppfylla för att få examenstillstånd ställs upp i lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina. Utskottet är inte berett att ställa sig bakom motionärernas önskemål om en annan ordning för den fristående aktör som vill bedriva lärarutbildning eller kompletterande pedagogisk utbildning utan anser att det är viktigt att säkerställa utbildningens kvalitet genom att ställa krav för att få bedriva högskoleutbildning. Utskottet avstyrker därmed motionerna 2015/16:2399 (C) yrkande 2, 2015/16:2735 (M) yrkande 3, 2015/16:2771 (M) yrkandena 1 och 2, 2015/16:2878 (KD) yrkande 11 och 2015/16:3073 (M) yrkande 28.

Validering för anställda på fritidshem

Utskottet delar motionärernas uppfattning att fritidshemmens verksamhet ska hålla hög pedagogisk kvalitet. Utskottet konstaterar att den som är anställd på fritidshem, saknar pedagogisk högskoleexamen och vill vidareutbilda sig kan få sin tidigare utbildning och yrkesverksamhet tillgodoräknad och sin reella kompetens bedömd enligt nuvarande regelverk. Vidare har medel avsatts till universitet och högskolor för att utveckla arbetet med bedömning av reell kompetens och de ska årligen redovisa hur arbetet utvecklas. Med hänvisning till gällande rätt och pågående utvecklingsarbete på universitet och högskolor avstyrker utskottet motion 2015/16:51 (V) yrkande 2.

Vissa hälso- och sjukvårdsutbildningar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om vissa hälso- och sjukvårdsutbildningar.

Motionerna

I motion 2014/15:165 av Cecilia Widegren (M) och motion 2015/16:2677 av Cecilia Widegren (M) menar motionären att utbildningen till läkare bör kunna förkortas för erfarna sjuksköterskor eftersom bl.a. sjukhuspraktik är en stor del av deras tidigare utbildning. Det skulle kunna öka antalet läkare.

I motion 2014/15:1308 av Margareta B Kjellin (M) menar motionären att möjligheten att införa en allmäntjänstgöring och en specialiseringstjänstgöring

för sjuksköterskor bör övervägas mot bakgrund av den generationsväxling som vårdsektorn står inför.

I motion 2014/15:1469 av Margareta Cederfelt och Hillevi Engström (båda M) föreslår motionärerna att en allmäntjänstgöring för sjuksköterskor införs. Det kan bidra till minskad stress i yrket och högre kvalitet i omvårdnaden av patienterna, menar motionärerna.

I motion 2015/16:70 av Finn Bengtsson (M) menar motionären att det är viktigt att regeringen skyndsamt bereder ärendet om en förändrad läkarutbildning, bl.a. för att sjukvården behöver kunna förbereda sig på en omfattande förändring i sin verksamhet och för att vidareutbildningen till specialistläkare behöver förhålla sig till hur grundutbildningen ser ut.

I motion 2015/16:2033 av Jeff Ahl (SD) framför motionären att undersköterskor med god kompetens och erfarenhet bör erbjudas förkortad utbildning till sjuksköterska.

I motion 2014/15:1449 av Lars Eriksson (S) och i motion 2015/16:2155 av Lars Eriksson (S) föreslår motionären att en översyn av utbildningen för sjuksköterskor övervägs. Att få möjlighet till en bättre introduktion i yrket och fler vägar till specialisering är viktigt och angeläget, enligt motionären.

Gällande rätt och pågående arbete

Europeisk samordning av minimikraven för vissa hälso- och sjukvårdsutbildningar

Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (FEUF) förutsätter att villkoren för att få utöva vissa yrken, bl.a. läkaryrket och liknande yrken, samordnas (artikel 53.2). Det innebär bl.a. att det s.k. yrkeskvalifikationsdirektivet i viss utsträckning omfattar utbildning när det gäller de yrken som omfattas av automatiskt erkännande av yrkeskvalifikationer. Enligt direktivet ska medlemsstaterna automatiskt erkänna bevis på formella kvalifikationer att utöva yrkena läkare, specialistläkare, sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård, tandläkare, specialisttandläkare, veterinär, barnmorska, apotekare och arkitekt. Det innebär att vissa minimikrav för utbildningar som leder till dessa yrken har samordnats och regleras i direktivet. Minimikraven avser tillträde till utbildningen, utbildningens omfattning och utbildningens innehåll (prop. 2008/09:175 s. 82 och prop. 2015/16:44 s. 37 och s. 76–77). Automatiskt erkännande på grundval av samordning av minimikraven för utbildning regleras i artikel 21 i och bilaga V till yrkeskvalifikationsdirektivet.

Läkarexamen, sjuksköterskeexamen och specialistsjuksköterskeexamen

Kraven för att uppnå läkarexamen, sjuksköterskeexamen respektive specialistsjuksköterskeexamen regleras i examensordningen, som är en bilaga till högskoleförordningen (1993:100).

Läkarexamen

En läkarexamen avläggs på avancerad nivå. Examen uppnås efter att studenten fullgjort kursfordringar om 330 högskolepoäng. (Omfattningen av utbildningen ska anges i högskolepoäng där heltidsstudier under ett normalstudieår om 40 veckor motsvarar 60 högskolepoäng.) Inom ramen för kursfordringarna ska studenten ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 30 högskolepoäng. Målet för examen är att studenten ska visa sådan kunskap och förmåga som krävs för läkaryrket och för att fullgöra den allmäntjänstgöring (AT) som fordras för att få behörighet som läkare. Enligt UKÄ:s databas över examenstillstånd i mars 2016 har sju universitet rätt att utfärda läkarexamen.

Sjuksköterskeexamen

En sjuksköterskeexamen avläggs på grundnivå. Examen uppnås efter att studenten fullgjort kursfordringar om 180 högskolepoäng. Inom ramen för kursfordringarna ska studenten ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 15 högskolepoäng. Målet för examen är att studenten ska visa sådan kunskap och förmåga som krävs för behörighet som sjuksköterska. Enligt UKÄ:s databas i mars 2016 har 11 universitet och 14 högskolor rätt att utfärda sjuksköterskeexamen.

Specialistsjuksköterskeexamen

En specialistsjuksköterskeexamen avläggs på avancerad nivå. Examen ges med tolv inriktningar. I examensbeviset ska utbildningens inriktning anges. Examen uppnås efter att studenten fullgjort kursfordringar om 60 högskolepoäng (75 högskolepoäng för inriktningen mot distriktssköterska). Det krävs också legitimation som sjuksköterska som Socialstyrelsen har utfärdat. Inom ramen för kursfordringarna ska studenten ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete). För examen ska studenten ha fullgjort en verksamhetsförlagd del av utbildningen av en omfattning som är anpassad efter behovet för respektive inriktning. Målet för examen är att studenten ska visa sådan kunskap och förmåga som krävs för att självständigt arbeta som specialistsjuksköterska. Enligt UKÄ:s databas i mars 2016 har 11 universitet och 14 högskolor rätt att utfärda specialistsjuksköterskeexamen.

Läkarutbildningsutredningen

Läkarutbildningsutredningen lämnade i mars 2013 över betänkandet För framtidens hälsa – en ny läkarutbildning (SOU 2013:15) till den förra regeringen. I utredningen föreslås bl.a. att läkarexamen utökas med en termin till att omfatta sex års studier (360 högskolepoäng) och att studenten vid examen ska visa sådan kunskap och förmåga som fordras för att få behörighet som läkare. Utredningen föreslår också att läkarexamen, utan ytterligare krav på praktisk tjänstgöring, ska utgöra underlag för legitimation, och att ordningen med allmäntjänstgöring (AT) efter examen upphör. Vidare föreslår utredningen att en ny examensbeskrivning införs som i högre utsträckning än

tidigare betonar vetenskaplig och professionell kompetens och förmåga till medicinskt beslutsfattande. Utredningen bedömer att förslaget uppfyller minimikraven för läkarutbildning i yrkeskvalifikationsdirektivet. Betänkandet remitterades i april 2015, och ärendet bereds för närvarande i Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet).

Utskottets ställningstagande

När det gäller möjligheten att förkorta tiden för utbildning till läkare eller sjuksköterska för den som redan har varit yrkesverksam inom hälso- och sjukvården vill utskottet påminna om den möjlighet som finns för studenter att tillgodoräkna tidigare utbildning eller yrkesverksamhet och den möjlighet man har att få sin reella kompetens bedömd för högskoleutbildning (se avsnittet Fler vägar till läraryrket m.m. ovan). Utskottet avstyrker därmed motionerna 2014/15:165 (M), 2015/16:2677 (M) och 2015/16:2033 (SD).

När det gäller möjligheten till introduktion i sjuksköterskeyrket konstaterar utskottet att det inom de flesta yrken och på de flesta arbetsplatser ges någon form av introduktion till den som är nyanställd och/eller ny i yrket. Utskottet noterar i sammanhanget att Läkarutbildningsutredningen föreslår att ordningen med allmäntjänstgöring (AT) efter läkarexamen ska upphöra. När det gäller möjligheten till specialisering inom sjuksköterskeyrket vill utskottet påminna om specialistsjuksköterskeexamen som ges med flera olika inriktningar. Utskottet vill i sammanhanget också påminna om de krav som ställs upp i yrkeskvalifikationsdirektivet för reglerade yrken som erkänns automatiskt, bl.a. yrkena läkare, specialistläkare och sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård. Utskottet avstyrker därmed motionerna 2014/15:1308 (M), 2014/15:1449 (S), 2014/15:1469 (M) och 2015/16:2155 (S).

Utskottet kan konstatera att Läkarutbildningsutredningens förslag till en ny läkarutbildning har remitterats och nu bereds i Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet). Utskottet anser att beredningen av utredningsförslagen bör avvaktas och avstyrker därmed motion 2015/16:70 (M).

Högskoleutbildningarnas innehåll

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om högskoleutbildningarnas innehåll.

Jämför reservationerna 31 (SD), 32 (C) och 33 (KD).

Motionerna

Enligt motion 2015/16:1174 av Eva Lohman (M) bör lärarkunskaperna om företagande och entreprenörskap vid utformningen av all utbildning ökas. I motion 2014/15:1763 av Lars Hjalmered (M) begärs att arbetet med entreprenörskap inom högskolan stärks.

I motionerna 2014/15:1334 och 2015/16:971 av Margareta B Kjellin (M) uppmärksammas behovet av geriatrik på läkar- och sjuksköterskeutbildningarna. Motionären framhåller att den demografiska utvecklingen innebär att allt fler blir allt äldre och att det är viktigt att snabbt komma till rätta med bristerna i geriatrisk kunskap bland läkare och sjuksköterskor.

Enligt motion 2015/16:1539 av Cecilie Tenfjord-Toftby (M) yrkande 2 bör regeringen se till att relevanta utbildningar inom kärnkraftsområdet finns för att säkra kompetensen inom kärnkraftsproduktionen.

I motion 2014/15:2281 av Ellen Juntti (M) poängteras vikten av att yrkesgrupper som arbetar med barn har den kunskap som behövs för att agera rätt vid misstanke om brott mot barn. Motionären anför att det för blivande lärare, förskollärare, socialsekreterare, läkare, sjuksköterskor, och jurister finns ett stort behov av ökad kunskap.

Enligt motion 2015/16:9 av Robert Stenkvist (SD) yrkande 1 bör arkitektutbildningarna reformeras och tillräckligt mycket arkitekturhistoria, estetik och proportionslära bli obligatoriska inslag i utbildningen. Enligt motionären bör vidare ett nytt synsätt implementeras i arkitektutbildningarna där människorna som ska leva i den planerade miljön också är de egentliga uppdragsgivarna (yrkande 2).

I motion 2014/15:40 av Robert Stenkvist (SD) begärs att psykiatriutbildningen inom läkarutbildningen förlängs och att åtgärder vidtas för populärare utbildning.

Enligt kommittémotion 2015/16:2431 av Annika Qarlsson m.fl. (C) yrkande 14 bör en översyn göras för att grundläggande kunskaper om våldsutsatthet m.m. ska bli en obligatorisk del av utbildningen till alla yrken som kommer i kontakt med våldsutsatta personer, t.ex. polis, jurist, socialsekreterare och läkare.

Enligt motion 2014/15:2740 av Ola Johansson och Rickard Nordin (båda C) yrkande 3 och 2015/16:1380 av Rickard Nordin och Ola Johansson (båda C) yrkande 3 bör entreprenöriellt skapande och utveckling ges en framträdande roll inom vård- och lärarutbildningar.

I motion 2015/16:2441 av Kristina Yngwe (C) yrkande 1 uppmärksammas det digitala perspektivet i utbildningar som rör exempelvis utbildning och vård.

I motion 2014/15:416 av Robert Hannah och Maria Weimer (båda FP) yrkande 1 och 2015/16:779 av Robert Hannah (FP) yrkande 3 anför att det bör utredas hur kunskap om hedersrelaterat våld och förtryck kan göras till obligatoriska inslag i grundutbildningarna för sjuksköterskor, kuratorer, psykologer, socionomer, poliser, jurister och lärare.

Enligt kommittémotion 2015/16:2878 av Annika Eclund m.fl. (KD) yrkande 50 bör etiska aspekter vägas in i samtliga utbildningar.

I kommittémotion 2015/16:2258 av Lars-Axel Nordell m.fl. (KD) yrkande 25 begärs att grundläggande moment kring företagande och entreprenörskap i konstnärliga utbildningar ses över.

I motion 2014/15:530 av Tuve Skånberg (KD) begärs att det i alla högskoleutbildningar som leder fram till ett yrke där man möter människor i utsatta situationer införs ett obligatoriskt utbildningsmoment i suicidprevention och omhändertagande av suicidnära personer.

I motion 2014/15:747 av Jasenko Omanovic och Eva Sonidsson (S) begärs att behovet av utbildning i demens- och äldreomsorg i läkarutbildningen ses över.

Enligt motion 2014/15:1437 av Johan Andersson m.fl. (S) bör inlagen av geriatrik stärkas i läkarutbildningen.

Enligt motion 2014/15:2061 av Hannah Bergstedt (S) behöver regeringen överväga hur bemötandet av patienter inom sjukvården kan utvecklas.

I kommittémotion 2015/16:959 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkande 14 begärs att regeringen återkommer med ett förslag på hur utbildning om våld mot äldre kan införas i grundutbildningar för yrkesverksamma som möter äldre.

Bakgrund och gällande rätt

Målen för respektive examen anges i bilaga 2 (examensordningen) till högskoleförordningen (1993:100). Ett antal mål anges under var och en av rubrikerna Kunskap och förståelse, Färdighet och förmåga samt Värderingsförmåga och förhållningssätt. Universitet och högskolor ansvarar själva för att utforma utbildningarna inom ramen för de mål som regeringen har satt upp i examensbeskrivningar (se vidare avsnittet ovan om innehållet i lärarutbildningen).

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill framhålla att det är lärosätena som bör avgöra innehållet i utbildningarna för att en student ska uppnå målen i examensbeskrivningen. Någon åtgärd från riksdagens sida behövs därmed inte med anledning av motionerna 2014/15:40 (SD), 2014/15:416 (FP) yrkande 1, 2014/15:530 (KD), 2014/15:747 (S), 2014/15:1334 (M), 2014/15:1437 (S), 2014/15:1763 (M), 2014/15:2061 (S), 2014/15:2281 (M), 2014/15:2740 (C) yrkande 3, 2015/16:9 (SD) yrkandena 1 och 2, 2015/16:779 (FP) yrkande 3, 2015/16:959 (V) yrkande 14, 2015/16:971 (M), 2015/16:1174 (M), 2015/16:1380 (C) yrkande 3, 2015/16:1539 (M) yrkande 2, 2015/16:2258 (KD) yrkande 25, 2015/16:2431 (C) yrkande 14, 2015/16:2441 (C) yrkande 1 och 2015/16:2878 (KD) yrkande 50. Motionerna avstyrks.

Högskoleutbildningarnas arbetslivsanknytning m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om högskoleutbildningarnas arbetslivsanknytning och om studie- och yrkesvägledning.

Jämför reservationerna 34 (SD), 35 (C) och 36 (M).

Motionerna

Arbetslivsanknytning

I kommittémotion 2014/15:2944 av Richard Jomshof m.fl. (SD) yrkande 11 och motion 2015/16:1644 av Stefan Jakobsson m.fl. (SD) yrkande 8 begärs åtgärder för att öka studenternas anställningsbarhet. Motionärerna framhåller vikten av att lärosätena samarbetar med det omgivande samhället för att forskningsbaserad kunskap ska komma till nytta.

Enligt motion 2015/16:1450 av Johan Nissinen (SD) och 2014/15:1032 av Johan Nissinen och Cassandra Sundin (båda SD) bör ett näringslivsår på högskolor och universitet införas. Enligt motionärerna bör företagen få chansen att expandera verksamheten samtidigt som studenterna får praktisk erfarenhet och får tillgång till en potentiell framtida arbetsplats.

Enligt motion 2014/15:1040 av Richard Jomshof och Sven-Olof Sällström (båda SD) yrkande 1 bör tydliga direktiv ges för att följa upp hur lärosätena klarar av att utforma utbildningarna så att högskolestudenters anställningsbarhet efter avslutad utbildning säkerställs. Vidare begär motionärerna direktiv för att följa upp hur lärosätena klarar av att samarbeta och föra dialog med det omgivande samhället och presumtiva arbetsgivare i syfte att öka anställningsbarheten hos studenterna efter avslutad utbildning (yrkande 2). Bestämmelsen i 1 kap. 2 § högskolelagen (1992:1434) bör enligt motionärerna förtydligas så att lärosätena blir skyldiga att fortlöpande följa upp examinerade studenter i fråga om hur de har upplevt sin utbildning och dess lämplighet för arbetsmarknaden samt vilken framgång de har rönt på arbetsmarknaden efter avslutad utbildning (yrkande 3).

I partimotion 2014/15:2565 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkandena 11 och 12 begärs att systemet med studentmedarbetare samt samverkan mellan arbetsmarknaden och den högre utbildningen utvecklas. Motionärerna framhåller att studentmedarbetaravtal innebär att studenter vid högskolor eller universitet får ett kvalificerat jobb parallellt med sina studier. Studenterna arbetar för en lägre kollektivavtalsenlig lön, men har i övrigt samma villkor som andra på arbetsplatsen samt får erfarenheter, kontakter och möjligheter till introduktion i arbetslivet under studierna. I kommittémotion 2015/16:2402 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkande 12 begärs att den högre utbildningen kopplas till arbetsmarknaden genom utökad praktik och ett utvecklat studentmedarbetarsystem.

Enligt motion 2014/15:1777 av Annie Lööf (C) yrkande 2 bör kopplingen mellan högskolor respektive universitet och det lokala näringslivet stärkas. Motionären anför att en tidig kontakt med blivande arbetsgivare är något som borde genomsyra fler högskolors och universitets arbetssätt. Samverkansmodellen som Jönköping University använder sig av är en modell för andra högskolor att etablera och ta efter.

I motion 2014/15:1585 av Anna Wallén m.fl. (S) framhålls vikten av en arbetsmarknadsanknytning i alla högskoleprogram. Motionärerna poängterar att det är rimligt att sätta upp målsättningen att alla studenter som vill genomföra en praktikperiod ska erbjudas praktik under sin utbildning. Studenterna kan även erbjudas studentmedarbetarskap med goda villkor, kortare praktik under sommaren eller relevanta sommarkurser.

Studie- och yrkesvägledning

Enligt kommittémotion 2015/16:2770 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 9 bör studie- och yrkesvägledning stärkas genom hela utbildningskedjan, och universitet och högskolor bör öka dialogen med grund- och gymnasieskolor. Motionärerna framhåller att det ur såväl jämställdhets- som jämlikhetssynpunkt är det viktigt att inspirera fler att studera vid universitet och högskolor.

I motion 2015/16:3076 av Markus Wiechel (SD) begärs att utsikten till arbete vid olika utbildningar ska redovisas. Om studenter tvekar mellan två olika utbildningar och sedan ser att det finns en stor efterfrågan av en yrkeskategori men liten efterfrågan av en annan kan, enligt motionären, valet av utbildning underlättas.

Bakgrund, gällande rätt och pågående arbete

Arbetslivsanknytning

Av 2 § andra stycket högskolelagen (1992:1434) framgår att det i högskolornas uppgift ska ingå att samverka med det omgivande samhället och informera om sin verksamhet samt verka för att forskningsresultat tillkomna vid högskolan kommer till nytta.

Utredningen om högskolans utbildningsutbud överlämnade i juni 2015 betänkandet Högre utbildning under tjugo år (SOU 2015:70). Utredningen ansåg att det är angeläget att arenor för återkommande och systematisk dialog mellan lärosäten och berörda arbetslivsorganisationer finns både regionalt och nationellt. Enligt utredningen bör fler sådana arenor skapas eller i den mån de finns bör de stärkas. Utredningens förslag bereds inom Regeringskansliet.

I budgetpropositionen för 2016 anges att ett exportberoende land som Sverige behöver ha ett fungerande och väl utvecklat strategiskt samarbete mellan de aktörer som kan bidra till att Sverige blir framgångsrikt i den internationella konkurrensen (prop. 2015/16:1 utg.omr. 16 s. 201). Stor vikt bör därför enligt regeringen läggas vid universitetens och högskolornas

uppgift att inom ramen för sin utbildnings- och forskningsverksamhet samverka med det omgivande samhället, informera om sin verksamhet och verka för att forskningsresultat kommer till nytta, men också t.ex. att samverka med forskning som bedrivs utanför högskolorna.

Universitetskanslersämbetet (UKÄ) ska enligt regleringsbrevet för 2016 redovisa sammanfattande analyser över utvecklingen av verksamheten vid universitet och högskolor i en årsrapport. UKÄ ska även informera universitet och högskolor samt blivande studenter om arbetsmarknadens framtida behov i relation till utbildningsutbudet på grundnivå och avancerad nivå. Vid regionala skillnader i balansen mellan utbud och efterfrågan ska detta redovisas. UKÄ ska vidare enligt regleringsbrevet i samverkan med universitet och högskolor följa och redovisa de examinerades etablering på arbetsmarknaden, fördelat på kvinnor och män. I uppdraget ingår att följa och redovisa etablering på arbetsmarknaden för personer som har genomgått kompletterande utbildningar.

Universitets- och högskolerådet (UHR) har den 1 april 2016 i en redovisning till regeringen rekommenderat att regeringen ska se till att lärosätena tydligt redovisar på vilket sätt de planerar att arbeta för att öka arbetsmarknadsanknytningen i de utbildningar som ges (se UHR:s redovisning av uppdrag om breddad rekrytering Kan excellens uppnås i homogena grupper?). Enligt rekommendationen bör lärosätena lämna redovisningen i en strategi om arbetet med breddad rekrytering och deltagande.

I UKÄ:s årsrapport 2015 anges att lärosätena kan arbeta på olika sätt med att anknyta utbildningarna till arbetsmarknadens krav och behov, genom att t.ex. samverka med arbetslivsrepresentanter vid utveckling av utbildningar (s. 91). Många av de verksamheter för arbetsmarknadsanknytning som bedrivs innebär att arbetsmarknaden integreras i utbildningarna så att studenterna får tillfälle att tillämpa sina teoretiska kunskaper i praktiken. Till sådana verksamheter hör praktik i olika former, verksamhetsförlagd utbildning, olika slags arbetslivsknutna projekt i utbildningarna och examensarbeten som utförs i samverkan med arbetsgivare.

Studie- och yrkesvägledning

UHR ska informera om högskoleutbildning i syfte att enskilda individer ska kunna göra väl avvägda val, se 10 § förordningen (2012:811) med instruktion för UHR.

Av budgetpropositionen för 2016 framgår det att Skolverket tillsammans med Arbetsförmedlingen har tagit fram ett utbildningspaket för lärare och studie- och yrkesvägledare, i syfte att stärka arbetet med att integrera studie- och yrkesvägledning i alla ämnen under elevernas hela skolgång (prop. 2015/16:1 utg.omr. 16 s. 100). Utbildningspaketet har i stor utsträckning genomförts i samarbete med de regionala kompetensplattformarna för att uppnå en regional förankring och geografisk spridning.

Skolverket har i sitt regleringsbrev för 2016 fått ett förlängt uppdrag om studie- och yrkesvägledningen med särskilt fokus på ökade kunskaper om arbetsmarknaden, vilket ska redovisas årligen den 15 mars och slutredovisas den 15 mars 2019. I uppdraget ingår även att stärka jämställdhetsperspektivet för att bidra till att elevernas studie- och yrkesval inte begränsas av kön, social eller kulturell bakgrund.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att Utredningen om högskolans utbildningsutbud och UHR har lämnat förslag/rekommendationer i fråga om lärosätenas arbete med arbetslivsanknytning och att beredning av dem pågår inom Regeringskansliet. Vidare har UKÄ i uppdrag att följa och redovisa de examinerades etablering på arbetsmarknaden. Utskottet anser att det pågående arbetet bör avvaktas. Därmed avstyrker utskottet motionerna 2014/15:1032 (SD), 2014/15:1040 (SD) yrkandena 1–3, 2014/15:1585 (S), 2014/15:1777 yrkande 2, 2014/15:2565 (C) yrkandena 11 och 12, 2014/15:2944 (SD) yrkande 11, 2015/16:1450 (SD), 2015/16:1644 (SD) yrkande 8 och 2015/16:2402 (C) yrkande 12.

Utskottet noterar att Skolverket har tagit fram ett utbildningspaket för lärare och studie- och yrkesvägledare, i syfte att stärka arbetet med att integrera studie- och yrkesvägledning i alla ämnen under elevernas hela skolgång samt att UHR ska informera om högskoleutbildning. Utskottet anser mot den bakgrunden att riksdagen inte behöver vidta någon åtgärd med anledning av motionerna 2015/16:2770 (M) yrkande 9 och 2015/16:3076 (SD). Motionerna avstyrks därmed.

Tillträde till högskolan

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om att minska antalet behörigheter vid ansökningar till högskolan, om meritpoäng för modersmålsstudier och om breddad rekrytering m.m.

Jämför reservation 37 (C).

Motionerna

Tillträde till högskolan

Enligt kommittémotion 2015/16:2402 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkande 15 bör antalet behörigheter vid ansökningar till högre utbildning minskas. Motionärerna anför att det ska vara enkelt för den enskilde att söka skola. Målet är en mer transparent och rättssäker ansökningsprocess där det är tydligt för studenten vad som krävs. I dag finns många olika

behörighetsgrupper och varje enskild behörighetsgrupp kan vara uppdelad i ytterligare behörighetskrav som ställs av det enskilda lärosätet.

Enligt motion 2015/16:2176 av Annika Hirvonen (MP) yrkande 1 bör meritpoäng ges för modersmålsstudier på samma sätt som för kurser i moderna språk. Vidare begärs att elever ska ha möjlighet att tillgodoräkna sig meritpoäng och betyg i modersmål via prövning samt att elever som studerar modersmål inte ska missgynnas (yrkandena 2 och 3). Motionären anför att elever ska ha rätt att få kunskaper i alla språk prövade oavsett om dessa erbjuds i kommunen eller inte. Även i motion 2014/15:2531 av Annika Hirvonen (MP) begärs ett tillkännagivande om vikten av att värdera modersmålskunskaper lika högt som kunskaper i moderna språk i skolväsendet.

I motion 2015/16:447 av Teres Lindberg (S) och i motion 2014/15:769 av Teres Lindberg och Monica Haider (båda S) begärs åtgärder för att komma till rätta med social snedrekrytering till universitet och högskolor. Motionärerna anför att regeringen bör överväga ytterligare åtgärder för breddad rekrytering som tar hänsyn till tidigare arbetslivserfarenhet och möjligheten att införa ett liknande regelsystem som den tidigare 25:4-regeln bör övervägas.

I motion 2015/16:878 av Yilmaz Kerimo (S) poängteras vikten av breddad rekrytering till högskolor och universitet. Motionären anser att möjligheten att införa en liknande regel som den s.k. 25:4-regeln bör övervägas eftersom den bidrog till mångfald och kvalitet i högskolan och uppmuntrade till rörlighet mellan arbetsliv och studier.

Breddad rekrytering

Enligt kommittémotion 2015/16:751 av Rossana Dinamarca m.fl. (V) yrkande 1 bör Universitets- och högskolerådet ges ett särskilt uppdrag att stimulera, främja och följa upp de konstnärliga utbildningarnas arbete med breddad rekrytering. Motionärerna anser att det behöver läggas ett särskilt fokus på just de konstnärliga utbildningarnas arbete med att motverka diskriminering och bredda rekryteringen.

Bakgrund, gällande rätt och pågående arbete

Tillträde till högskolan

Enligt 4 kap. 1 § högskolelagen (1992:1434) ska högskolorna så långt det är möjligt med hänsyn till kvalitetskraven ta emot alla behöriga sökande. Kan inte alla behöriga sökande till en utbildning tas emot ska ett urval göras bland de sökande (4 kap. 3 §). Utöver dessa grundläggande principer i högskolelagen har riksdagen bemyndigat regeringen att meddela föreskrifter om tillträde till högskoleutbildning.

All högskoleutbildning kräver grundläggande behörighet. Många utbildningar kräver ytterligare förkunskaper, s.k. särskild behörighet. Det finns även möjlighet att bli behörig genom att ansöka om att få sin reella kompetens prövad. Grundläggande behörighet har bl.a. den som har avlagt en

högskoleförberedande examen i gymnasieskolan eller inom gymnasial vuxenutbildning. Även den som har avlagt en yrkesexamen i gymnasieskolan eller inom gymnasial vuxenutbildning samt har lägst betyget E i de kurser i svenska eller svenska som andraspråk och engelska som krävs för en högskoleförberedande examen i gymnasieskolan har grundläggande behörighet (se vidare 7 kap. 5 § högskoleförordningen [1993:100]).

Till många utbildningar krävs förkunskaper utöver grundläggande behörighet, s.k. särskild behörighet (se 7 kap. 8 § högskoleförordningen). För att vara behörig till en sådan utbildning ska man ha läst kurser som ger relevanta förkunskaper för just den utbildningen, och ha minst godkänt betyg i dem. Till utbildningar på grundnivå anges den särskilda behörigheten i områdesbehörigheter (se 7 kap. 9 § högskoleförordningen och Universitets- och högskolerådets föreskrifter).

Sökande som saknar betyg för att styrka kraven för grundläggande behörighet kan uppfylla kraven genom s.k. reell kompetens. Lärosätena bedömer om sökandena har förutsättningar att klara sökt utbildning. En sökande som har blivit behörig genom reell kompetens saknar meritvärde. För att den sökande ska få ett meritvärde att konkurrera med i ett eventuellt urval kan han eller hon göra högskoleprovet. Varje universitet/högskola kan besluta om undantag från kraven på behörighetsvillkor om det finns särskilda skäl (se 7 kap. 3 § högskoleförordningen).

När det gäller arbetslivserfarenhet som merit vid tillträde till högskoleutbildning fanns tidigare den s.k. 25:4-regeln som innebar att grundläggande behörighet uppnåddes genom ålder i kombination med arbetslivserfarenhet. När 25:4-regeln avskaffades anförde regeringen (prop. 2006/07:107 s. 19) att universitet och högskolor själva ska få bestämma urvalsgrunder för högst en tredjedel av platserna på en utbildning som påbörjas på grundnivå (se 7 kap. 13 § högskoleförordningen). Regeringen framhöll vidare att ett syfte med de urvalsgrunder som högskolorna bestämmer var att vid sidan om betyg och högskoleprov ge möjlighet att ta till vara meriter och erfarenheter som är särskilt betydelsefulla för utbildningen (prop. 2006/07:107 s. 20).

Till de flesta utbildningar kan man få meritpoäng för kurser i moderna språk, engelska och matematik om man har ett godkänt betyg (lägst E, se bilaga 3 till högskoleförordningen). Elever som läser modersmål kan pröva för betyg enligt kursplanerna för moderna språk i sitt modersmål. En förutsättning för att en skolenhet ska få erbjuda provning i en kurs är att det bedrivs undervisning i kursen (se 8 kap. gymnasieförordningen [2010:2039]). Det är möjligt att pröva för betyg i modersmål i en annan kommun än den egna (se bet. 2013/14:UbU13 s. 35).

Den 17 mars 2016 beslutade regeringen att tillsätta utredningen Ett öppnare och enklare system för tillträde till högskoleutbildning på grundnivå (dir. 2016:24). En särskild utredare ska göra en översyn av hela systemet för tillträde till sådan högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå och som

vänder sig till nybörjare och lämna förslag till ett öppnare och enklare system. Utredaren ska bl.a.

- lämna förslag till bestämmelser för tillträde till högskolan som ersätter de nuvarande bestämmelserna i högskolelagen (1992:1434) och högskoleförordningen (1993:100) och som möter kraven på enkelhet och förutsebarhet
- analysera och lämna förslag till hur grundläggande behörighet kan uppnås genom arbetslivserfarenhet oavsett hur den har förvärvats
- ta ställning till om högskoleprovet ska få en mer begränsad roll i urvalet jämfört med i dag och i så fall lämna förslag till hur rollen ska se ut
- analysera och ta ställning till om ett system med meritpoäng ska finnas eller inte
- lämna nödvändiga författningsförslag.

Uppdraget ska redovisas senast den 15 mars 2017.

Breddad rekrytering

Av 1 kap. 5 § fjärde stycket högskolelagen framgår att högskolorna aktivt ska främja och bredda rekryteringen till högskolan. Målet är en ökad rekrytering av socialt och etniskt underrepresenterade grupper vid högskolan (prop. 2001/02:15, bet. 2001/02:UbU4, rskr. 2001/02:98).

Universitets- och högskolerådet (UHR) har den 1 april 2016 i en redovisning till regeringen kartlagt och analyserat lärosätenas arbete med breddad rekrytering och breddat deltagande i högskolan. Enligt redovisningen är det dubbelt så vanligt att studera vid högskolan om man har högskoleutbildade föräldrar. Bristande studietradition får många att välja bort högskolan, men bl.a. kön, utländsk bakgrund, sexuell läggning, funktionsnedsättningar, skillnader mellan stad och landsbygd kan påverka vilka som studerar. UHR anser att arbetet med breddad rekrytering och breddat deltagande kräver ett brett och strategiskt arbetssätt och rekommenderar att regeringen ser till att lärosätena tar fram en strategi för det. UHR rekommenderar även att lärosätena ska återsänta sitt arbete med breddad rekrytering och breddat deltagande till regeringen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att högskolans tillträdessystem behöver bli mer förutsebart och begripligt varför utskottet välkomnar utredningen Ett öppnare och enklare system för tillträde till högskoleutbildning på grundnivå (dir. 2016:24). Utredningen ska lämna förslag till bestämmelser för tillträde till högskolan, se över hur grundläggande behörighet kan uppnås genom arbetslivserfarenhet, ta ställning till om högskoleprovet ska få en mer begränsad roll i urvalet samt se över systemet med meritpoäng. Utredningen ska redovisas senast den 15 mars 2017 och utskottet anser att detta arbete bör avvaktas. Utskottet avstyrker därmed motionerna 2014/15:769 (S), 2014/15:2531 (MP), 2015/16:447 (S),

2015/16:878 (S), 2015/16:2176 (MP) yrkandena 1–3 och 2015/16:2402 (C) yrkande 15.

Utskottet noterar att UHR nyligen har rekommenderat att regeringen ser till att lärosätena tar fram en strategi för arbetet med breddad rekrytering och breddat deltagande. Utskottet anser att regeringens beredning av UHR:s rekommendationer bör avvaktas och avstyrker därmed motion 2015/16:751 (V) yrkande 1.

Terminssystemet och examinationsformer

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om treterminssystem, om flexibla examinationsformer och om utfärdande av examensbevis.

Jämför reservationerna 38 (C), 39 (C) och 40 (M).

Motionerna

Terminssystem m.m.

Enligt kommittémotion 2015/16:2402 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkande 14 bör möjligheterna till ett flexiblere terminssystem utredas och fler studenter bör tidigare komma ut på arbetsmarknaden. Motionärerna framhåller att frånvaro från arbetsmarknaden leder till både uteblivna inkomster för studenten och stora kostnader för samhället.

I motion 2014/15:1087 av Gunilla Nordgren (M) begärs att möjligheten till relevanta och kvalitetssäkrade sommarkurser för att möjliggöra ett treterminssystem på universitet och högskolor ses över. Ett sätt att få ut studenterna snabbare från högskolan skulle enligt motionären kunna vara ett system med en tredje termin samtidigt som man såväl ökar som kvalitetssäkrar utbudet av sommarkurser. Samme motionär begär i motion 2015/16:2466 att antalet studieveckor för utbildningar på högskola och universitet utökas.

Enligt motion 2015/16:1393 av Sara Karlsson m.fl. (S) bör ett frivilligt treterminssystem på högskolor och universitet införas. Motionärerna anser att ett för studenterna frivilligt treterminssystem skulle medföra att studenter som önskar det kan slutföra sin utbildning på kortare tid.

Examination

I motion 2015/16:2296 av Ulrika Karlsson i Uppsala (M) begärs att fri tentamensrätt införs. Motionären anför att den student som anser sig ha tillräckliga kunskaper för att påbörja en kurs på en högre nivå än den grundläggande bör ges rätt att tentera ett ämne som han eller hon anser sig ha tillräckliga kunskaper i. Tentamensrätten bör vara kopplad till en eventuell självkostnadsavgift.

Enligt kommittémotion 2015/16:2402 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkande 9 bör det finnas en mångfald och flexibilitet kring examinationsformer inom den högre utbildningen.

I motion 2014/15:1682 av Rasmus Ling och Emma Hult (båda MP) bör det undersökas hur genomströmningen på högskolor och universitet kan förbättras med fokus på bl.a. de moderna tekniska hjälpmedlens betydelse.

Utfärdande av examensbevis

Enligt kommittémotion 2015/16:2770 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 8 behöver en förordningsändring utredas angående vem som ska initiera att ett examensbevis utfärdas. Motionärerna framhåller att det är en stor andel svenska studenter som inte tar ut sina examensbevis, något som kan försämra deras möjlighet till internationell rörlighet som yrkesverksamma.

Gällande rätt och pågående arbete

Terminssystemet

I 6 kap. 2 § högskoleförordningen (1993:100) anges att omfattningen av utbildningen ska anges i högskolepoäng där heltidsstudier under ett normalstudieår om 40 veckor motsvarar 60 högskolepoäng. Vidare framgår av 6 kap. 13 § i samma förordning att all utbildning på grundnivå och avancerad nivå ska bedrivas i form av kurser och att dessa får sammanföras till utbildningsprogram. Det finns inga bestämmelser som reglerar hur många terminer som ska finnas eller vid vilken tidpunkt utbildning ska genomföras.

Utredningen om högskolans utbildningsutbud (SOU 2015:70) bedömde att Sverige på grund av överenskommelser inom Bolognaprocessen inte ensidigt kan förlänga det akademiska året genom att använda sommaren som utbildningstid. För enskilda studenter finns dock enligt utredningen alltid möjligheten att förkorta sin studietid genom att öka sin studieinsats, exempelvis genom att läsa sommarkurser. Om regeringen vill öka utnyttjandet av sommarkurser för att förkorta studietider föreslog utredningen att lärosätena ges i uppdrag att öka utbudet inom ramen för särskilda åtgärder. Utredningens förslag bereds inom Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet).

Examination

När det gäller antal prov på utbildning på grundnivå och avancerad nivå framgår följande av 6 kap. 21 och 22 §§ högskoleförordningen (1993:100). Om en högskola begränsar det antal tillfällen som en student får genomgå prov för att få godkänt resultat på en kurs eller del av en kurs, ska antalet tillfällen bestämmas till minst fem. Om godkänt resultat på en kurs eller del av en kurs förutsätter att studenten genomgått praktik eller motsvarande utbildning med godkänt resultat, ska antalet praktik- eller motsvarande utbildningsperioder bestämmas till minst två. En student som utan godkänt resultat har genomgått

två prov för en kurs eller en del av en kurs har rätt att få en annan examinator utsedd, om inte särskilda skäl talar mot det.

Utfärdande av examensbevis

Av 6 kap. 9 § högskoleförordningen framgår att en student som uppfyller fordringarna för en examen på begäran ska få examensbevis av högskolan. Utredningen om högskolans utbildningsutbud föreslog att regeringen ska utreda en ändring av högskoleförordningen med innebörden att högskolan ska utfärda examensbevis för yrkesexamen och konstnärlig examen när studenten har fullgjort fordringarna för examen. Utredningen bedömde att lärosätena på sikt bör utveckla ett system för att ta samma ansvar för generella examina. Utredningens förslag bereds inom Regeringskansliet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att det är viktigt med en god genomströmning i högskolan och en tidig etablering på arbetsmarknaden. Om regeringen skulle vilja öka utnyttjandet av sommarkurser för att förkorta studietider föreslog Utredningen om högskolans utbildningsutbud att lärosätena ges i uppdrag att öka utbudet inom ramen för särskilda åtgärder. Utskottet anser att Regeringskansliets beredning av förslaget bör avvaktas. Därmed avstyrker utskottet motionerna 2014/15:1087 (M), 2015/16:1393 (S), 2015/16:2402 (C) yrkande 14 och 2015/16:2466 (M).

I fråga om yrkanden om fri tentamensrätt och flexibla examinationsformer konstaterar utskottet att kurser inom högskolan ofta innehåller andra obligatoriska moment än skriftlig tentamen som studenten måste fullfölja för att examineras. Utskottet anser att gällande regelverk är väl avvägt och någon åtgärd behövs därmed inte med anledning av motionerna 2014/15:1682 (MP), 2015/16:2296 (M) och 2015/16:2402 (C) yrkande 9. Motionerna avstyrks.

När det gäller frågan om vem som ska initiera att ett examensbevis utfärdas så har Utredningen om högskolans utbildningsutbud föreslagit att en begäran från studenten inte ska vara något krav för utfärdande av examensbevis för yrkesexamen och konstnärlig examen. På sikt bör detsamma gälla för generella examina anser utredningen. Utskottet anser att Regeringskansliets beredning av utredningens förslag bör avvaktas och avstyrker motion 2015/16:2770 (M) yrkande 8.

Vissa studentfrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om förbättrad arbetsmiljö och stärkt studenthälsa, om teckentolkning och om översyn av reglerna för ledighet för förtroendeuppdrag.

Jämför reservation 41 (M)

Motionerna

Förbättrad arbetsmiljö och stärkt studenthälsa m.m.

I kommittémotion 2015/16:2770 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 7 begärs satsningar på förbättrad arbetsmiljö och stärkt studenthälsa. Motionärerna begär vidare en översyn av hur lärosätena kan redovisa hur de arbetar för att systematiskt förbättra studenters inlärningsmiljö (yrkande 10).

Teckentolkning

I motionerna 2014/15:103 och 2015/16:113 av Edward Riedl (M) framhålls möjligheten till teckentolkning vid högre studier. Motionären anser att regeringen bör se över vad som skulle kunna göras för att öka mängden tillgängliga teckentolkare och assistansen till döva och personer med hörselnedsättning.

Översyn av reglerna för ledighet för förtroendeuppdrag

Enligt motion 2015/16:634 av Anna Wallén m.fl. (S) bör åtgärder övervägas för att stärka studenters möjligheter till praktik och att engagera sig politiskt. Motionärerna framhåller att studenter saknar rätt att få vara ledig för att kunna engagera sig i förtroendeuppdrag vilket är bekymmersamt. Även motion 2014/15:2652 av Pia Nilsson m.fl. (S) fokuserar på att studenter behöver ledighet för förtroendeuppdrag och viljan att alla åldersgrupper ska finnas representerade i politiken.

Gällande rätt och pågående arbete

Förbättrad arbetsmiljö och stärkt studenthälsa

Högskolorna ska enligt 1 kap. 11 § högskoleförordningen (1993:100) ansvara för att studenterna har tillgång till hälsovård, särskilt förebyggande hälsovård som har till ändamål att främja studenternas fysiska och psykiska hälsa. Högskolorna ska även ansvara för andra uppgifter av studiesocial karaktär som stöder studenterna i deras studiesituation eller underlättar övergången till arbetslivet samt för att studenterna i övrigt har en god studiemiljö. Studenthälsan är ett komplement till övrig hälso- och sjukvård med fokus på hälsoproblem under studietiden.

Centrala studiestödsnämnden (CSN) har på senare år vartannat år genom en enkätundersökning undersökt de studerandes ekonomiska och sociala situation. I den senaste rapporten Studerandes ekonomiska och sociala situation 2015 (rapport 2016:2) som publicerades den 16 mars 2016 redovisas bl.a. följande om studenternas sociala situation. Av samtliga studerande uppger 69 procent att de mår bra eller mycket bra. Trots att de allra flesta mår bra upplever 90 procent ofta olika typer av hälsobesvär, och stress är det vanligaste hälsobesväret. Andelen som anger att de mår dåligt eller mycket dåligt är 5 procent.

Folkhälsomyndigheten slutredovisade den 29 mars 2016 det s.k. studenthälsouppdraget, dvs. att stödja studenthälsomottagningarna under 2011 t.o.m. 2015. Av slutredovisningen framgår att syftet med uppdraget var att stödja det hälsofrämjande och förebyggande arbetet och att bidra till kunskapsutveckling vad gäller alkohol, narkotika, tobak och dopning vid högskolor och universitet. Målgruppen var personalen som arbetar på studenthälsomottagningarna. I uppdraget genomfördes utbildningar/konferenser, samverkan, informationsmaterial, en studie om alkoholscreening och rådgivning på mottagningarna. Under 2015 breddades uppdraget till att också inkludera studenternas psykiska hälsa, och som en del av detta inleddes ett arbete med en systematisk litteraturöversikt om interventioner för att främja psykisk hälsa och förebygga psykisk ohälsa. Det arbetet kommer fortsätta under 2016.

Teckentolkning

Stockholms universitet har i uppdrag att samla in uppgifter om övriga lärosätens kostnader för särskilt pedagogiskt stöd till studenter med funktionsnedsättning i studiesituationen. Stockholms universitet ska utifrån behov fördela de nationella medel som anvisas för detta ändamål till lärosätena (Stockholms universitets årsredovisning för 2015 s. 38). För 2016 uppgår Stockholms universitets särskilda medel för stöd till studenter med funktionsnedsättning inkl. teckentolkning till närmare 34 miljoner kronor (prop. 2015/16:1 utg.omr. 16 s. 315, tabell 10.234, bet. 2015/16:UbU1, rskr. 2015/16:113).

Ledighet för förtroendeuppdrag

Enligt 1 kap. 4 a § högskolelagen (1992:1434) ska studenterna ha rätt att utöva inflytande över utbildningen vid högskolorna. Vidare ska högskolorna verka för att studenterna tar en aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen. Av 7 kap. 33 § högskoleförordningen (1993:100) framgår att en högskola, om det finns särskilda skäl, i enskilda fall får besluta att den som är antagen till en utbildning på grundnivå eller avancerad nivå vid högskolan får anstånd med att påbörja studierna, eller får fortsätta sina studier efter studieuppehåll.

Av 4 § Universitets- och högskolerådets föreskrifter om anstånd med studier för antagna samt studieuppehåll (UHRFS 2013:3) framgår att särskilda skäl för att få fortsätta studierna efter studieuppehåll kan vara sociala, medicinska eller andra särskilda omständigheter, t.ex. vård av barn, värnplikts- eller civilplikts-tjänstgöring eller studentfackliga uppdrag. Särskilda skäl kan också vara tidsbegränsad provanställning enligt 12 § lagen (2012:332) om vissa försvarsmaktsanställningar eller tjänstgöring i Försvarsmakten för den som är anställd som tidvis tjänstgörande gruppbefäl, soldat eller sjöman enligt denna lag.

Universitetskanslersämbetet (UKÄ) fick i regleringsbrevet för 2016 i uppdrag att kartlägga och analysera studentinflytandets förutsättningar efter kårobligatoriets avskaffande. Frågor om kårernas jämlika villkor och deras förutsättningar att självständigt bedriva ett meningsfullt studentinflytande ska särskilt uppmärksammas. Uppdraget innebär också att UKÄ ska se över behov av åtgärder och, om det behövs, lämna förslag på sådana. Uppdraget ska redovisas senast den 1 februari 2017.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att lärosätena ansvarar för att studenterna har tillgång till hälsovård och förebyggande hälsovård för att främja studenternas fysiska och psykiska hälsa. Lärosätena ansvarar även för andra uppgifter av studiesocial karaktär samt för att studenterna i övrigt har en god studiemiljö. Utskottet noterar vidare CSN:s undersökning av de studerandes ekonomiska och sociala situation samt Folkhälsomyndighetens arbete med att stödja landets studenthälsomottagningar genom det s.k. studenthälsouppdraget. Utskottet anser inte att det finns någon anledning att vidta någon åtgärd med hänsyn till motion 2015/16:2770 (M) yrkandena 7 och 10. Motionsyrkandena avstyrks.

Utskottet noterar att Stockholms universitet efter behov fördelar medel till universitet och högskolor för särskilt pedagogiskt stöd och teckentolkning. Utskottet anser inte att riksdagen behöver vidta någon åtgärd med anledning av motionerna 2014/15:103 (M) och 2015/16:113 (M). Motionerna avstyrks.

Utskottet konstaterar att studenterna enligt högskolelagen ska ha rätt att utöva inflytande över utbildningen vid högskolorna och att högskolorna ska verka för att studenterna tar en aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen. Utskottet noterar vidare att UKÄ har i uppdrag att senast den 1 februari 2017 kartlägga och analysera studentinflytandets förutsättningar efter kårobligatoriets avskaffande. Redovisningen bör enligt utskottets mening avvaktas och motionerna 2014/15:2652 (S) och 2015/16:634 (S) avstyrks därmed.

Nätbaserad högskoleutbildning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om nätbaserad högskoleutbildning.

Jämför reservationerna 42 (M) och 43 (C).

Motionerna

Kommittémotion 2015/16:2770 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkandena 14 och 15 fokuseras på möjligheten att ta fram en strategi för digitalisering av högre utbildning och vikten av modern teknik (informations- och kommunikationsteknik, IKT) på lärosätena. Motionärerna framhåller arbetet med onlineutbildningar och s.k. molar (Massive Open Online Courses) och att olika studenters levnadsförhållanden och inlärningsstil därmed kan tillgodoses lättare. Vidare anförs att en översyn bör göras om hur lärosätena ska kunna redovisa infrastrukturella behov och förutsättningar för att anpassa alla utbildningar till modern teknik.

I motion 2015/16:3107 av Markus Wiechel (SD) begärs att regeringen ska ta fram förslag för att möjliggöra och stimulera fler universitet och högskolor att införa öppna utbildningar via internet.

Enligt kommittémotion 2015/16:2402 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkande 5 bör en satsning göras på nätbaserade lärosäten. Motionärerna framhåller att ett samarbete kan byggas upp mellan ett antal av de befintliga svenska universiteten och högskolorna.

I motion 2014/15:1807 av Emil Källström (C) begärs en översyn av möjligheten att skapa ett s.k. University of Sweden, en svensk aktör inom den högre utbildningen som är specialiserad på nätbaserade utbildningar. Motionären föreslår att ett svenskt internetbaserat universitet öppnas och att genom det ska alla som har tillgång till internet kunna läsa kurser, ta högskolepoäng och kunna få svenska examina.

Enligt motion 2014/15:2457 av Ulrika Carlsson i Skövde (C) yrkande 3 bör incitament skapas för att fler svenska lärosäten erbjuder öppna kurser på internet. Motionären anser att med relativt enkla medel kan fler erbjudas att ta del av den undervisning och fler lärosäten bör kunna erbjuda öppna kurser på internet.

I motion 2015/16:3240 av Stefan Nilsson och Marco Venegas (båda MP) begärs en översyn av möjligheterna för att utländska universitet och högskolor ska kunna köpa skraddarsydda akademiska utbildningar från svenska universitet och högskolor, inom ramen för nätbaserad distansundervisning.

Gällande rätt och pågående arbete

Universitetskanslersämbetet (UKÄ) redovisade den 27 januari 2016 sitt uppdrag att analysera möjligheter och eventuella hinder med ett införande av öppen nätbaserad utbildning, s.k. mokrat (Massive Open Online Courses). UKÄ anser att svenska universitet och högskolor bör ges möjlighet att anordna öppen nätbaserad utbildning då en sådan bl.a. ger nya möjligheter att nå ut med kunskap till stora grupper i samhället och kan hjälpa till att hantera stora samhällsutmaningar, samtidigt som lärosätena skulle synliggöras ytterligare internationellt. UKÄ:s förslag innebär att

- universitets och högskolors rätt att kunna få anordna öppen nätbaserad utbildning regleras i en ny förordning om öppna nätbaserade kurser
- lärosätena bör få belasta sina anslag med kostnader för att utveckla och anordna öppna nätbaserade kurser, upp till ett visst tak
- för att alla lärosäten ska ha möjlighet att utveckla öppna nätbaserade kurser bör staten avsätta särskilda medel, dels för anordnande av öppna nätbaserade kurser, dels för utveckling av digital högskolepedagogik
- utbildningen ska vara avgiftsfri, men lärosätena bör få ta ut avgifter för kursintyg som utfärdas från öppna nätbaserade kurser. Härigenom underlättas samarbeten med internationella plattformar och lärosätena kan själva välja distributionskanal för sina kurser.

UKÄ:s förslag bereds inom Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet).

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att UKÄ:s förslag om öppen nätbaserad utbildning bereds inom Regeringskansliet och utskottet anser att beredningen av förslaget bör avvaktas. Motionerna 2014/15:1807 (C), 2014/15:2457 (C) yrkande 3, 2015/16:2402 (C) yrkande 5, 2015/16:2770 (M) yrkandena 14 och 15, 2015/16:3107 (SD) och 2015/16:3240 (MP) avstyrks därmed.

Jämställdhet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om ökad jämställdhet i högskolan.

Motionerna

Enligt motionerna 2014/15:2740 yrkande 2 och 2015/16:1380 yrkande 2 av Ola Johansson och Rickard Nordin (båda C) bör högskolor och universitet erbjuda jämställda studiemiljöer som profilering och konkurrensfördel. Motionärerna anser att utfall i årsberättelser och övrig budgetuppföljning i offentlig sektor ska utgå från s.k. gender budgeting.

I motion 2015/16:334 av Berit Högman m.fl. (S) yrkande 4 begärs att möjligheten att följa upp regeringens satsning på ökad jämställdhet i akademins ses över.

Bakgrund, gällande rätt och pågående arbete

I högskolornas verksamhet ska jämställdhet mellan kvinnor och män alltid iakttas och främjas, se 1 kap. 5 § andra stycket högskolelagen (1992:1434). Av budgetpropositionen för 2016 framgår att jämställdhetsintegrering är regeringens huvudsakliga strategi för att uppnå de jämställdhetspolitiska målen (prop. 2015/16:1 utg.omr. 16 s. 202–203). Jämställdhetsintegrering innebär att all verksamhet ska bedrivas med utgångspunkt från kunskap om kvinnors och mäns villkor och behov.

I maj 2015 tillsatte regeringen en nationell expertgrupp för ökad jämställdhet i högskolan (prop. 2015/16:1 utg.omr. 16 s. 203). Expertgruppen består av personer från olika delar av samhället som kan bidra med kunskaper och erfarenheter i jämställdhetsfrågor. Gruppen ska arbeta till den 31 december 2016.

Universitet och högskolor har genom regleringsbrev för 2016 i uppdrag att jämställdhetsintegrera sin verksamhet så att alla delar av universitet och högskolors verksamhet omfattas av ett aktivt jämställdhetsarbete. För att stödja universitet och högskolor i arbetet har 5 miljoner kronor årligen avsatts i fyra år (prop. 2015/16:1, bet. 2015/16:UbU1, rskr. 2015/16:113). Dessa pengar går till Göteborgs universitet där Nationella sekretariatet för genusforskning finns för att fungera som stöd i jämställdhetsarbetet.

Enligt regleringsbrevet för 2016 ska Universitetskanslersämbetet (UKÄ) redovisa åtgärder och resultat av arbetet med jämställdhetsintegrering i myndighetens årsredovisning för 2016–2018. UKÄ ska även lämna en delredovisning den 22 februari 2018, och då beskriva och analysera resultatet av genomfört arbete 2015–2017.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill poängtera att arbetet med att uppnå en jämn könsfördelning är komplext och att insatser krävs på flera nivåer inom högskolan. Utskottet anser att det är positivt att en nationell expertgrupp för ökad jämställdhet i högskolan har tillsatts, att universitet och högskolor har i uppdrag att jämställdhetsintegrera sin verksamhet samt att UKÄ ska redovisa åtgärder och resultat av arbetet med jämställdhetsintegrering. Utskottet anser därmed att det inte behövs någon åtgärd med anledning av motionerna 2014/15:2740 (C) yrkande 2, 2015/16:334 (S) yrkande 4 och 2015/16:1380 (C) yrkande 2. Motionerna avstyrks.

Reservationer

1. Lärosätenas autonomi, punkt 1 (M, C, L)

av Christer Nylander (L), Camilla Waltersson Grönvall (M), Betty Malmberg (M), Michael Svensson (M), Erik Bengtzboe (M) och Fredrik Christensson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2015/16:2402 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkande 6 och

2015/16:2770 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 1.

Ställningstagande

Universitet och högskolor har en viktig roll att spela som samhällets kritiska och självreflekterande spegel men också som motor i den kunskapsdrivna tillväxten. Autonomi för lärosätena är viktig och målet ska vara att politiskt beslutade regleringar ska begränsas till frågor där staten har ett tydligt intresse av att styra, som t.ex. uppföljning av resultat, kvalitetsgranskning, ansvarsutkrävande och rättssäkerhet för studenter. Mer autonoma lärosäten förutsätter att mer makt överförs från politiken till professionen. Det är professionen som bäst känner till verksamheten och vad den behöver för att utvecklas.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

2. Högskolestiftelser, punkt 2 (C)

av Fredrik Christensson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:2402 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkande 7.

Ställningstagande

Centerpartiet vill att lärosätena ska bli mer autonoma. Vi behöver därför mer fristående lärosäten, likt stiftelser. Möjligheterna att ombilda lärosäten till stiftelser bör ses över.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

3. Högskoleanställdas mobilitet mellan lärosäten, punkt 3 (M, C, L, KD)

av Christer Nylander (L), Camilla Waltersson Grönvall (M), Betty Malmberg (M), Michael Svensson (M), Erik Bengtzboe (M), Annika Eclund (KD) och Fredrik Christensson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:2772 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 6.

Ställningstagande

Genom autonomireformen, som genomfördes 2011, har alla universitet och högskolor fått frihet att utforma sin interna organisation på det sätt som passar varje lärosäte. Det är bra. Det är dock viktigt att följa upp att de anställdas mobilitet mellan lärosäten inte försämras till följd av denna reform.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

4. Högskoleanställdas meriter, punkt 4 (C)

av Fredrik Christensson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:2402 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkande 10.

Ställningstagande

Lärosätena ska själva få bestämma hur icke-akademiska meriter ska jämföras med akademiska meriter vid anställningar på universitet och högskolor. Professionen vet bäst vilken kompetens som efterfrågas på lärosätena.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

5. Särskilda uppdrag till vissa lärosäten m.m., punkt 5 (SD)

av Stefan Jakobsson (SD) och Robert Stenkvist (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:2545 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 2 och avslår motionerna

2014/15:268 av Anders Hansson (M),

2014/15:1380 av Cecilia Magnusson (M) och

2015/16:2423 av Krister Örnfjäder och Håkan Juholt (båda S).

Ställningstagande

Den samiska kulturen och de samiska språken lever kvar i Sapmí, men deras framtida existens är hotad. I arbetet med att bevara och förvalta den samiska kulturen är många delar viktiga. För att uppfylla behovet av ett större nationellt säte för samisk kultur och utbildning och de samiska språken i det svenska området av Sapmí bör ett nationellt universitet utses på sikt. Det skulle utöka utbildnings- och forskningsmöjligheterna, vilket är en förutsättning för den samiska kulturens bevarande. Det är viktigt att undervisningsspråken är varierade och att studenter har möjlighet att studera på sitt samiska språk och/eller på svenska.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

6. Permanent försöksverksamheten med andrahandsuthyrning av studentbostäder, punkt 6 (M, C, L, KD)

av Christer Nylander (L), Camilla Waltersson Grönvall (M), Betty Malmberg (M), Michael Svensson (M), Erik Bengtzboe (M), Annika Eclund (KD) och Fredrik Christensson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2014/15:2953 av Caroline Szyber m.fl. (KD, M, C, FP) yrkande 20,

2015/16:1986 av Caroline Szyber m.fl. (KD, M, C, FP) yrkande 10 och

2015/16:2702 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkande 23.

Ställningstagande

En grupp som är särskilt utsatt på bostadsmarknaden är studenter. Bristen på studentbostäder kan i vissa fall göra att studenter tvingas tacka nej till en utbildningsplats. Detta kan få långtgående negativa konsekvenser för Sveriges utbildningsnivå, konkurrenskraft och attraktivitet. Även om alliansregeringen genomförde omfattande åtgärder är det fortfarande alltför svårt att hitta ett studentboende. Ingen student ska behöva avstå från sin studieplats på grund av bostadsbrist. Alliansen har därför satt ett mål om 20 000 nya studentbostäder till 2020. För att stärka ungas möjligheter att flytta till studieorter behövs ytterligare åtgärder. Åren 2011–2015 har ett antal lärosäten kunnat förmedla bostäder till studenter och gästforskare i andra hand. Detta försök bör permanentas och vidgas för att fler studenter ska kunna hitta en bostad under studietiden.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

7. Möjlighet till andrahandsuthyrning av studentbostäder för alla lärosäten, punkt 7 (KD)

av Annika Eclund (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:1938 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 15.

Ställningstagande

Det behövs ytterligare åtgärder för att underlätta boendemöjligheterna för studenter. År 2010 fick ett antal större lärosäten möjlighet att under en försöksperiod tillhandahålla bostäder åt studenter och gästforskare i andra hand. Jag anser att denna möjlighet ska permanentas och gälla samtliga

universitet och högskolor. Att studenterna har någonstans att bo ligger i lärosätenas intresse, och det är positivt att de har verktyg för att hjälpa till med bostadsförsörjningen.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

8. Lärosätessamarbeten, punkt 8 (M)

av Camilla Waltersson Grönvall (M), Betty Malmberg (M), Michael Svensson (M) och Erik Bengtzboe (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:2770 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkandena 12 och 13 samt

avslår motion

2015/16:167 av Robert Stenkvist och Stefan Jakobsson (båda SD).

Ställningstagande

Alliansregeringen avsatte särskilda medel för att stimulera de lärosäten som ville öka sin samverkan. Det ledde till att några lärosäten knöt sig mycket nära varandra och t.o.m. gick samman, som när Växjö universitet och Högskolan i Kalmar gick samman och bildade Linnéuniversitetet. Det är inte något självändamål att lärosäten fusioneras, men det är viktigt att lärosätena samverkar i högre grad när det gäller utbildningsutbud, dimensionering av utbildningsprogram, forskning, etc. Ökad samverkan på dessa områden bör premieras och hinder för detta undanröjas. Till exempel kan nämnas att lärosäten som samverkar om utbildningar, och som då använder forskningsanknutna universitetslärare från ett annat lärosäte, kan missgynnas vid bedömning av utbildningars kvalitet.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

9. Lärosätessamarbeten, punkt 8 (SD)

av Stefan Jakobsson (SD) och Robert Stenkvist (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2015/16:167 av Robert Stenkvist och Stefan Jakobsson (båda SD) och
avslår motion
2015/16:2770 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkandena 12 och 13.

Ställningstagande

Sverige har ett decentraliserat system med universitet och högskolor på relativt många orter. I princip bör dessa lärosäten bli kvar. Det är viktigt att kunna erbjuda högre utbildning där den efterfrågas, alltså även utanför de större universitetsstäderna. Inte minst ser vi en stor potential för lokala industrier och andra arbetsgivare att lokalt samverka med lärosäten. Vi ser också problem med brist på t.ex. bostäder i de större universitetsstäderna, varför utbildning måste kunna erbjudas över hela landet. Emellertid är vi inte främmande för att driva fram administrativa sammanslagningar av mindre högskolor för att använda samhällets och högskolornas resurser mer effektivt. Vi vill också utreda hur vi med ekonomiska styrmedel kan strama åt antalet utbildningsplatser på utbildningar där vi ser att efterfrågan från arbetsmarknaden är svag. Det är inte rimligt att skattefinansiera utbildningsplatser där chansen att få ett arbete efter examen är minimal.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anføres ovan.

10. Högre utbildning i hela landet, punkt 9 (C)

av Fredrik Christensson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anføres i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2014/15:1777 av Annie Lööf (C) yrkande 1 och
2014/15:2587 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 18.

Ställningstagande

Centerpartiet verkar för att stora och små lärosäten ska finnas i hela landet och för att lärosätena ska bli mer autonoma och ges ytterligare möjligheter att utforma sin verksamhet efter regionala förutsättningar. Tillgången och närheten till ett universitet eller en högskola är av avgörande betydelse för bygder och orter och för regioners attraktivitet. Den högre utbildningen blir i samverkan med näringslivet och arbetsmarknaden en dynamisk tillväxtmotor. Den utbyggnad av högre utbildning i hela landet som Centerpartiet aktivt medverkat till är en viktig motor i regionernas utveckling. Det innebär en ökad

tillgänglighet till högre utbildning i hela landet, inte minst då utbildningar utlokaliseras till flera orter i regionen. Ett lärosäte är det nav som utvecklar regionens och ortens ekonomi och stimulerar till ökat företagande och fler arbetstillfällen. Ett lärosäte möjliggör dessutom rekrytering av kvalificerade och kompetenta medarbetare. Jag vill fortsätta att utveckla de högskolor som finns i hela landet och deras möjlighet att bedriva forskning.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

11. Etablering av utländska lärosäten, punkt 10 (M)

av Camilla Waltersson Grönvall (M), Betty Malmberg (M), Michael Svensson (M) och Erik Bengtzboe (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2015/16:2770 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 11 och

2015/16:3073 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 31 och

avslår motion

2015/16:2402 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkande 4.

Ställningstagande

Den svenska högskolan är internationaliserad, men mer kan göras för att ytterligare öppna högskolesektorn både för framstående internationella studenter och för lärare. Det är också viktigt att utländska studenter kan stanna i Sverige för att söka arbete efter avslutad utbildning. Ett sätt att uppnå detta är att få utländska universitet att etablera sig i Sverige. Vi vill därför utreda hur tillståndsgivningen för utländska lärosäten som vill upprätta filialer i Sverige kan förenklas.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

12. Etablering av utländska lärosäten, punkt 10 (C)

av Fredrik Christensson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:2402 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkande 4 och avslår motionerna

2015/16:2770 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 11 och

2015/16:3073 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 31.

Ställningstagande

Jag tror att konkurrens ökar kvaliteten och vill verka för en mångfald av små och stora lärosäten i hela landet. Jag välkomnar även etableringen av internationella lärosäten och fler privata initiativ. Regelverket kring etablering av utländska lärosäten måste förenklas och samordnas bättre. Exempelvis krävs det i dag stora investeringar av ett lärosäte som vill kunna kvalificera sig för ett tillstånd. Sådana investeringar är svåra att göra när det inte är säkert att man får ett tillstånd.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

13. Resurstilldelningssystemet, punkt 11 (M)

av Camilla Waltersson Grönvall (M), Betty Malmberg (M), Michael Svensson (M) och Erik Bengtzboe (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2015/16:2770 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 3,

2015/16:2772 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 7 och

2015/16:3073 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 30 och

avslår motionerna

2014/15:545 av Anders Ahlgren och Helena Lindahl (C) yrkande 1,

2014/15:594 av Jessica Polfjärd (M),

2014/15:655 av Johan Pehrson (FP) yrkandena 1 och 2,

2014/15:1046 av Lars-Axel Nordell (KD),

2014/15:2457 av Ulrika Carlsson i Skövde (C) yrkande 15,

2014/15:2938 av Carina Herrstedt m.fl. (SD),

2015/16:1 av Lars-Axel Nordell (KD),

2015/16:165 av Robert Stenkvist och Stefan Jakobsson (båda SD),

2015/16:2402 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkandena 1 och 16,

2015/16:3008 av Helena Lindahl och Anders Ahlgren (båda C) yrkande 1 och

2015/16:3207 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkande 18.

Ställningstagande

För att förbättra kvaliteten i utbildningar på det humanistisk-samhällsvetenskapliga området ökade alliansregeringen anslagen med 60 procent. Universitetskanslersämbetet (UKÄ) följde upp vilka effekter dessa förstärkningar hade haft på kvaliteten i utbildningen och fann att de stora resursförstärkningar som gjordes endast kompenserade för den tidigare platsutbyggnaden. UKÄ ansåg därför att det nuvarande resurstilldelningssystemet bör ses över. Vi håller med om detta och anser att en utredning bör tillsättas för att se över resurstilldelningssystemet ur kvalitets- och effektivitetssynpunkt.

En skillnad mellan stiftelsehögskolor och statliga lärosäten är att stiftelsehögskolorna kan använda sina ekonomiska resurser friare. Vi arbetar för att alla lärosäten ska ha den möjligheten och anser att en utredning bör tillsättas för att studera för- och nackdelar med att lärosätena tilldelas resurser i ett samlat anslag, dvs. till såväl utbildning som forskning. Det bör också utredas hur ett sådant resurstilldelningssystem kan genomföras och hur det kan följas upp resultatmässigt.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

14. Resurstilldelningssystemet, punkt 11 (SD)

av Stefan Jakobsson (SD) och Robert Stenkvist (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2014/15:2938 av Carina Herrstedt m.fl. (SD) och

2015/16:165 av Robert Stenkvist och Stefan Jakobsson (båda SD) samt avslår motionerna

2014/15:545 av Anders Ahlgren och Helena Lindahl (C) yrkande 1,

2014/15:594 av Jessica Polfjärd (M),

2014/15:655 av Johan Pehrson (FP) yrkandena 1 och 2,

2014/15:1046 av Lars-Axel Nordell (KD),

2014/15:2457 av Ulrika Carlsson i Skövde (C) yrkande 15,

2015/16:1 av Lars-Axel Nordell (KD),

2015/16:2402 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkandena 1 och 16,

2015/16:2770 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 3,

2015/16:2772 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 7,

2015/16:3008 av Helena Lindahl och Anders Ahlgren (båda C) yrkande 1,

2015/16:3073 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 30 och

2015/16:3207 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkande 18.

Ställningstagande

Sverige har internationellt sett en mycket hög andel av befolkningen som genomgår någon form av teoretiska/konstnärliga högskolestudier. Det har setts som viktigt med en hög utbildningsnivå för att Sverige ska behålla sin plats som framstående industri- och kunskapsnation på den internationella marknaden. För oss är det en självklarhet att syftet med utbildning är att den ska förbereda för livet och leda till ett arbete. Vi vill uppnå ett effektivare utbildningssystem genom en bättre matchning mellan arbetsmarknadens behov och utbudet av högre utbildning. Vi anser därför att ett framtida resurstilldelningssystem bör baseras på helårsstudenter (en studentpeng), examina (en examenspeng), resultatmått i form av arbetslivsetablering (en etableringspeng) och kvalitetsutvärderingar (en kvalitetspeng). Vi vill att en utredning tillsätts om hur ett förändrat resurstilldelningssystem ska se ut för att öka anställningsbarheten efter avslutade studier. En förutsättning är att en del av resurserna tilldelas lärosätena när de examinerade studenterna har fått en anställning.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

15. Resurstilldelningssystemet, punkt 11 (C)

av Fredrik Christensson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2014/15:2457 av Ulrika Carlsson i Skövde (C) yrkande 15 och

2015/16:2402 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkandena 1 och 16 samt avslår motionerna

2014/15:545 av Anders Ahlgren och Helena Lindahl (C) yrkande 1,

2014/15:594 av Jessica Polfjärd (M),

2014/15:655 av Johan Pehrson (FP) yrkandena 1 och 2,

2014/15:1046 av Lars-Axel Nordell (KD),

2014/15:2938 av Carina Herrstedt m.fl. (SD),

2015/16:1 av Lars-Axel Nordell (KD),

2015/16:165 av Robert Stenkvist och Stefan Jakobsson (båda SD),

2015/16:2770 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 3,

2015/16:2772 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 7,

2015/16:3008 av Helena Lindahl och Anders Ahlgren (båda C) yrkande 1,

2015/16:3073 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 30 och

2015/16:3207 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkande 18.

Ställningstagande

Det resursfördelningssystem som i dag tillämpas för den högre utbildningen utgår till stor del från studentantal. Jag ser gärna ett system som i än högre grad premierar hög kvalitet, men också samverkan och öppenhet mot det omgivande samhället. Jag vill därför verka för att fördelningen av resurser till lärosätena i större utsträckning fördelas efter kvalitet och regional samverkan, särskilt kopplat till arbetsmarknaden. Systemet måste utvecklas och fokusera mer på kvalitet än antalet studenter.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

16. Resurstilldelningssystemet, punkt 11 (KD)

av Annika Eclund (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:3207 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkande 18 och avslår motionerna

2014/15:545 av Anders Ahlgren och Helena Lindahl (C) yrkande 1,

2014/15:594 av Jessica Polfjärd (M),

2014/15:655 av Johan Pehrson (FP) yrkandena 1 och 2,

2014/15:1046 av Lars-Axel Nordell (KD),

2014/15:2457 av Ulrika Carlsson i Skövde (C) yrkande 15,

2014/15:2938 av Carina Herrstedt m.fl. (SD),

2015/16:1 av Lars-Axel Nordell (KD),

2015/16:165 av Robert Stenkvisst och Stefan Jakobsson (båda SD),

2015/16:2402 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkandena 1 och 16,

2015/16:2770 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 3,

2015/16:2772 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 7,

2015/16:3008 av Helena Lindahl och Anders Ahlgren (båda C) yrkande 1 och

2015/16:3073 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 30.

Ställningstagande

Industrirådet har i sin Industristrategi för forskning och innovation bl.a. uttalat att högskolans samverkansuppdrag behöver förtydligas och följas upp. Prestationen bör vara kopplad till en resurstilldelning som belönar såväl vetenskaplig kvalitet som kvalitet i samverkan och nyttiggörande för samhället. Likaså bör forskningsinstituten medverka till att FoU (forskning

och utveckling) inom näringslivet ökar genom att vara sammanhållande för strategiska teknikområden tillsammans med industrin och universiteten.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

17. Studieavgifter för tredjelandsstudenter m.m., punkt 12 (C)

av Fredrik Christensson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:3048 av Johanna Jönsson m.fl. (C) yrkande 28 och avslår motionerna

2014/15:1972 av Emma Hult och Rasmus Ling (MP),

2015/16:947 av Jesper Skalberg Karlsson (M) och

2015/16:1593 av Emma Hult och Rasmus Ling (båda MP).

Ställningstagande

Det är viktigt att attrahera utländska studenter. Den högre utbildningen är en snabbväxande global marknad som skapar nya kontakter och nätverk och tillför värdländerna värdefullt humankapital. Jag vill underlätta såväl ansökningsförfarandet som studier i Sverige för utomeuropeiska studenter. De som kommer till Sverige är en resurs för vårt land. Konsekvenserna av att tredjelandsstudenter måste betala för sin utbildning i Sverige har varit olyckliga. Därför bör Sverige i framtiden erbjuda avgiftsfria utbildningar även för dessa studenter. En mindre avgift bör dock tas ut av dem för att finansiera deras antagningsförfarande.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

18. Utbudet av vissa yrkesutbildningar, punkt 15 (M)

av Camilla Waltersson Grönvall (M), Betty Malmberg (M), Michael Svensson (M) och Erik Bengtzboe (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:3226 av Cecilia Widegren m.fl. (M) yrkande 19 och avslår motionerna
 2014/15:774 av Bengt Eliasson m.fl. (FP),
 2014/15:1100 av Carina Herrstedt (SD),
 2014/15:1690 av Cecilie Tenfjord-Toftby (M),
 2014/15:1939 av Kristina Nilsson och Eva Sonidsson (S),
 2014/15:2549 av Krister Hammarbergh (M),
 2014/15:2793 av Krister Örnfjäder och Lena Hallengren (S) yrkande 2,
 2015/16:650 av Lennart Axelsson m.fl. (S),
 2015/16:655 av Erik Ezelius m.fl. (S),
 2015/16:897 av Penilla Gunther (KD),
 2015/16:1545 av Cecilie Tenfjord-Toftby (M) yrkande 1,
 2015/16:2290 av Lars-Axel Nordell (KD) och
 2015/16:2550 av Angelika Bengtsson m.fl. (SD) yrkande 1.

Ställningstagande

Vi föreslår att tillgången på läkare och sjuksköterskor säkras bl.a. genom att fler utbildas. Detta är särskilt viktigt när det gäller specialistjuksköterskeutbildning och barnmorskeutbildning.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

19. Utbudet av vissa yrkesutbildningar, punkt 15 (SD)

av Stefan Jakobsson (SD) och Robert Stenkvist (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2014/15:1100 av Carina Herrstedt (SD) och
 2015/16:2550 av Angelika Bengtsson m.fl. (SD) yrkande 1 och
 avslår motionerna
 2014/15:774 av Bengt Eliasson m.fl. (FP),
 2014/15:1690 av Cecilie Tenfjord-Toftby (M),
 2014/15:1939 av Kristina Nilsson och Eva Sonidsson (S),
 2014/15:2549 av Krister Hammarbergh (M),
 2014/15:2793 av Krister Örnfjäder och Lena Hallengren (S) yrkande 2,
 2015/16:650 av Lennart Axelsson m.fl. (S),
 2015/16:655 av Erik Ezelius m.fl. (S),
 2015/16:897 av Penilla Gunther (KD),
 2015/16:1545 av Cecilie Tenfjord-Toftby (M) yrkande 1,
 2015/16:2290 av Lars-Axel Nordell (KD) och

2015/16:3226 av Cecilia Widegren m.fl. (M) yrkande 19.

Ställningstagande

Utbildning till specialistsjuksköterska

Vården är i stort behov av fler specialistsjuksköterskor. Andelen sjuksköterskor med specialistexamen har minskat de senaste åren samtidigt som vården har blivit alltmer specialiserad. Incitamenten för sjuksköterskor att vidareutbilda sig är svaga. Det krävs en riktad satsning för att den långsiktiga specialistkompetensen inom vården ska kunna garanteras framöver.

Scenkonstutbildningar

Sveriges scenkonstutbildningar är många. För att det ska råda någorlunda balans mellan utbudet av utbildningsplatser och efterfrågan inom scenkonsten och för att säkra kvalitet och svensk scenkonst i den internationella konkurrensen är översyn och utvärdering viktiga verktyg. Vi vill därför se en nationell översyn och utvärdering av utbudet och kvalitetssäkringen av scenkonstutbildningar i landet.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

20. Utvärdering av lärarutbildningen, punkt 16 (M)

av Camilla Waltersson Grönvall (M), Betty Malmberg (M), Michael Svensson (M) och Erik Bengtzboe (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2015/16:2735 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 1 och

2015/16:3073 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 26 och
avslår motion

2015/16:2399 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkande 1.

Ställningstagande

Medarbetarna är välfärdens viktigaste resurs. Särskilt tydligt blir detta inom skolan. Forskning visar att engagerade lärare som ger kontinuerlig återkoppling till sina elever gör stor skillnad för elevernas skolresultat. För att öka lärarkompetensen behöver lärarutbildningen förbättras. Vi vill modernisera lärarutbildningen för att ytterligare öka lärarkompetensen. En utvärdering av lärarutbildningen behöver göras och inom ramen för den bör

ersättningsmodellen ses över i syfte att säkerställa att kraven på lärarstudenterna inte sänks.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

21. Utvärdering av lärarutbildningen, punkt 16 (C)

av Fredrik Christensson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:2399 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkande 1 och avslår motionerna

2015/16:2735 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 1 och 2015/16:3073 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 26.

Ställningstagande

För att säkerställa att lärarutbildningen ligger i framkant vill jag att den kontinuerligt utvärderas. Läraryrket är ett akademiskt hantverksyrke, likt exempelvis läkare och tandläkare, där teori och praktik vävs samman. En nybliven lärare ska både ha den teoretiska kunskapen och kunna omsätta den i klassrummet. Det är därför viktigt att lärarutbildningen kontinuerligt samverkar med omgivande skolor där teoretiska kunskaper praktiseras och där den senaste klassrumsnära forskningen tillämpas.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

22. Specialisering på vissa lärarutbildningar, punkt 17 (M, L)

av Christer Nylander (L), Camilla Waltersson Grönvall (M), Betty Malmberg (M), Michael Svensson (M) och Erik Bengtzboe (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2015/16:2735 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 4 och 2015/16:3073 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 29.

Ställningstagande

Vi vill se över hur lärosätena skulle kunna specialisera sig på vissa inriktningar av lärarutbildningen enligt Riksrevisionens rekommendation i granskningsrapporten Statens dimensionering av lärarutbildningen – utbildas rätt antal lärare? (RiR 2014:18). På så sätt ökar möjligheterna för universitet och högskolor att bli riktigt bra på vissa lärarutbildningar. Främst ökar det dock möjligheterna att anordna de lärarutbildningar som har få sökande.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

23. Krav vid antagning till lärarutbildningen, punkt 18 (SD)

av Stefan Jakobsson (SD) och Robert Stenkvist (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2014/15:1119 av Stefan Jakobsson (SD) och
avslår motionerna
2014/15:855 av Annika Eclund (KD) yrkandena 1 och 2 samt
2015/16:2878 av Annika Eclund m.fl. (KD) yrkande 10.

Ställningstagande

Någon sorts lägsta gräns vad gäller resultat på högskoleprovet måste införas för att antas på lärarutbildningen. För att kunna sköta ett så viktigt uppdrag och säkerställa att skolan uppfyller sina mål krävs mycket god ledarskapsförmåga och kognitiv och pedagogisk kunskap. Genom att införa en lägsta gräns i fråga om resultat på högskoleprovet höjs läraryrkets status och man säkerställer att lärare har den kompetens som krävs för lärarutbildningen. Det ger också en trygghet för lärarna att deras kollegor har en grundnivå som säkerställer en god utbildning för kommande elevkullar.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

24. Krav vid antagning till lärarutbildningen, punkt 18 (KD)

av Annika Eclund (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2014/15:855 av Annika Eclund (KD) yrkandena 1 och 2, båda i denna del, och 2015/16:2878 av Annika Eclund m.fl. (KD) yrkande 10 i denna del.

Ställningstagande

Enligt statistik från Statistiska centralbyrån (SCB) kommer det att saknas drygt 40 000 lärare 2020. Samtidigt är söktrycket till lärarutbildningen lågt. Frånvaron av konkurrens om utbildningsplatserna leder till att de studenter som inte är motiverade eller lämpade för läraryrket kan komma in på utbildningen. För att åstadkomma förändring krävs en ökad konkurrens om utbildningsplatserna så att endast ett urval av de sökande antas.

Förutom grundläggande behörighet krävs det i dag minst betyget E i vissa ämnen för att vara behörig till lärarutbildningen. Jag menar att det inte räcker. För att kunna antas till lärarutbildningen ska det krävas minst betyget B i vissa ämnen. Exempelvis ska en grundlärare ha ett högre betyg i svenska och engelska och en ämneslärare ett högre betyg i undervisningsämnena.

För att ytterligare stärka urvalsprocessen så att det är rätt personer som blir lärare anser jag att lämplighetsprov eller antagningsprov ska införas vid antagning till lärarutbildningen. Alliansregeringen tillsatte en utredning om lämplighetsprov vid antagning till lärarutbildningen som pekade på att utmaningen ligger i att hitta prov som är objektiva och rättssäkra. För tillfället genomförs lämplighetsprov på försök vid två lärosäten i Sverige (Linnéuniversitetet och Jönköping University). Efter att en utvärdering genomförts av dessa försök, som är ganska olika i sin utformning, bör lämplighetsprov utarbetas som gäller vid samtliga lärosäten som anordnar lärarutbildning.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

25. Lärarutbildningens innehåll, punkt 19 (M)

av Camilla Waltersson Grönvall (M), Betty Malmberg (M), Michael Svensson (M) och Erik Bengtzboe (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2015/16:2735 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 2,

2015/16:2739 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkandena 1 och 6 samt

2015/16:3073 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 27 och
avslår motionerna
2014/15:138 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 4,
2014/15:744 av Jasenko Omanovic och Eva Sonidsson (S),
2014/15:867 av Lars-Axel Nordell (KD),
2014/15:892 av Christian Holm (M) yrkande 2,
2014/15:1131 av Richard Jomshof m.fl. (SD),
2014/15:2034 av Lars Eriksson m.fl. (S),
2014/15:2668 av Julia Kronlid och Paula Bieler (SD) yrkande 2,
2015/16:20 av Daniel Riazat m.fl. (V) yrkande 4,
2015/16:30 av Robert Stenkvis (SD),
2015/16:1237 av Christian Holm Barenfeld (M) yrkande 2,
2015/16:1460 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M),
2015/16:1683 av Richard Jomshof m.fl. (SD),
2015/16:1862 av Anna Wallentheim m.fl. (S) yrkande 1,
2015/16:2102 av Julia Kronlid (SD) yrkande 2,
2015/16:2805 av Magda Rasmusson (MP) yrkande 1 och
2015/16:2878 av Annika Eclund m.fl. (KD) yrkande 16.

Ställningstagande

För att morgondagens lärare bättre ska kunna möta och hjälpa alla elever föreslår vi att lärarna rustas med ett andraspråksperspektiv och får kompetens inom svenska som andraspråk i sin lärarutbildning. Även den specialpedagogiska kompetensen behöver stärkas. Redan i dag ingår specialpedagogik i lärares utbildning, men det är en alldeles för liten del. För att samtliga lärare ska få bättre förutsättningar att möta och undervisa alla elever vill vi förstärka lärarutbildningen med utökade kurser i specialpedagogik. Vi vill ge Universitetskanslersämbetet (UKÄ) i uppdrag att utreda hur svenska som andraspråk och specialpedagogik kan ingå som obligatoriska delar i lärarutbildningen.

Man behöver också se över möjligheterna att ta fram en påbyggnadsutbildning likvärdig med speciallärarutbildningen och med fokus på flerspråkighet, andraspråksutveckling och språkutvecklande arbetssätt i alla ämnen. Det skulle säkerställa kompetensen hos lärarna och att elevgruppen med annat modersmål än svenska får den utbildning den har rätt till. Det skulle också kunna vara ett karriärsteg som innebär att läraren får en ny roll, ett nytt uppdrag (att både undervisa och handleda kollegor) och ett större ansvar. Krav för en sådan påbyggnadsutbildning skulle vara fullgjord lärarutbildning och undervisningserfarenhet.

Ny forskning visar att elever i skolor som ligger i framkant med att använda ny teknik i klassrummen presterar bättre på de nationella proven. Det gäller dock enbart om lärarna har kompetens att koppla ihop digitala läromedel och verktyg med en genomtänkt och välplanerad pedagogik. Digital kompetens bör därför ingå i lärarutbildningen.

För att rusta lärarna för att leda en klass i praktiken föreslår vi också att utbildning i ledarskap bör ingå i lärarutbildningen.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

26. Lärarutbildningens innehåll, punkt 19 (SD)

av Stefan Jakobsson (SD) och Robert Stenkvist (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2014/15:1131 av Richard Jomshof m.fl. (SD),

2015/16:30 av Robert Stenkvist (SD) och

2015/16:1683 av Richard Jomshof m.fl. (SD) samt

avslår motionerna

2014/15:138 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 4,

2014/15:744 av Jasenko Omanovic och Eva Sonidsson (S),

2014/15:867 av Lars-Axel Nordell (KD),

2014/15:892 av Christian Holm (M) yrkande 2,

2014/15:2034 av Lars Eriksson m.fl. (S),

2014/15:2668 av Julia Kronlid och Paula Bieler (SD) yrkande 2,

2015/16:20 av Daniel Riazat m.fl. (V) yrkande 4,

2015/16:1237 av Christian Holm Barenfeld (M) yrkande 2,

2015/16:1460 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M),

2015/16:1862 av Anna Wallentheim m.fl. (S) yrkande 1,

2015/16:2102 av Julia Kronlid (SD) yrkande 2,

2015/16:2735 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 2,

2015/16:2739 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkandena 1 och 6,

2015/16:2805 av Magda Rasmusson (MP) yrkande 1,

2015/16:2878 av Annika Eclund m.fl. (KD) yrkande 16 och

2015/16:3073 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 27.

Ställningstagande

Vi menar att en ledarskapsutbildning borde ingå inom ramen för dagens lärarutbildning, t.ex. någon av Försvarshögskolans ledarskapsutbildningar.

Vi tror också att rollen som lärare med inriktning mot fritidshem går att utveckla. Utbildningen för lärare med inriktning mot fritidshem bör innehålla en särskild ledarskapsutbildning med inriktning mot arbete i jourklasser för barn med tillfälliga svårigheter. Likaså bör utbildningen innehålla kunskaper för att vägleda sårbara barn. Det ska också vara en uppgift för dessa lärare

att ha huvudansvar för skolans antimobbningsarbete och de ska vara utbildade för detta.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

27. Lärarutbildningens innehåll, punkt 19 (KD)

av Annika Eclund (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2015/16:2878 av Annika Eclund m.fl. (KD) yrkande 16 och
avslår motionerna
2014/15:138 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 4,
2014/15:744 av Jasenko Omanovic och Eva Sonidsson (S),
2014/15:867 av Lars-Axel Nordell (KD),
2014/15:892 av Christian Holm (M) yrkande 2,
2014/15:1131 av Richard Jomshof m.fl. (SD),
2014/15:2034 av Lars Eriksson m.fl. (S),
2014/15:2668 av Julia Kronlid och Paula Bieler (SD) yrkande 2,
2015/16:20 av Daniel Riazat m.fl. (V) yrkande 4,
2015/16:30 av Robert Stenkvis (SD),
2015/16:1237 av Christian Holm Barenfeld (M) yrkande 2,
2015/16:1460 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M),
2015/16:1683 av Richard Jomshof m.fl. (SD),
2015/16:1862 av Anna Wallentheim m.fl. (S) yrkande 1,
2015/16:2102 av Julia Kronlid (SD) yrkande 2,
2015/16:2735 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 2,
2015/16:2739 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkandena 1 och 6,
2015/16:2805 av Magda Rasmusson (MP) yrkande 1 och
2015/16:3073 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 27.

Ställningstagande

Den som vill bli rektor bör kunna gå en akademisk utbildning i pedagogiskt ledarskap som motsvarar dagens rektorsutbildning och rektorslyftet. Även den som inte har tänkt sig att bli rektor, men exempelvis förstelärare, bör kunna avsluta sin lärarutbildning med en sådan utbildning. Det bör inte vara ett krav att vara lärare för att gå denna utbildning eller för att anställas som rektor. Det kan vara positivt om chefer från annan verksamhet söker sig till en rektorstjänst efter att först ha gått utbildningen i pedagogiskt ledarskap. Ledare

med erfarenhet av olika verksamheter utanför skolans värld kan fungera som en vitamininjektion som utvecklar skolan i positiv riktning.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

28. Fler vägar till läraryrket, punkt 20 (M, C, L, KD)

av Christer Nylander (L), Camilla Waltersson Grönvall (M), Betty Malmberg (M), Michael Svensson (M), Erik Bengtzboe (M), Annika Eclund (KD) och Fredrik Christensson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 20 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2015/16:2735 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 3,

2015/16:2878 av Annika Eclund m.fl. (KD) yrkande 11 och

2015/16:3073 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 28.

Ställningstagande

Det är viktigt att det finns fler vägar till lärarutbildningen. Akademiker som vill bli lärare ska kunna gå en kurs i pedagogik för att sedan kombinera lärararbete med fortsatt utbildning. Fler relevanta sommarkurser på lärarutbildningen behöver säkerställas för att fler ska kunna avsluta sin lärarutbildning snabbare. Vi vill också skapa fler snabba vägar in i läraryrket för lämpliga personer som har en examen i ett relevant ämne eller relevant yrkeskunskap. Dessa personer ska kunna få lärarexamen genom en kompletterande utbildning i pedagogik på 60 högskolepoäng, dvs. ett års heltidsstudier, som ska kunna genomföras på halvtid. Denna möjlighet finns i dag för personer med vissa examina, men den tar längre tid. Målgruppen är fortfarande för snäv – fler bör kunna komma i fråga för en sådan kompletterande utbildning.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

29. Fristående lärarutbildning, punkt 21 (M, C, L)

av Christer Nylander (L), Camilla Waltersson Grönvall (M), Betty Malmberg (M), Michael Svensson (M), Erik Bengtzboe (M) och Fredrik Christensson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 21 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2015/16:2399 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkande 2.

Ställningstagande

Vi vill ha fristående lärarutbildning och initiativ liknande Teach for Sweden, som rekryterar från andra akademiska yrken än lärare. Det är viktigt att utveckla och ta till vara på de ledartalanger som finns och skapa fler vägar till läraryrket.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

30. Fristående kompletterande pedagogisk utbildning, punkt 22 (M)

av Camilla Waltersson Grönvall (M), Betty Malmberg (M), Michael Svensson (M) och Erik Bengtzboe (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 22 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2015/16:2771 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

För att möta rekryteringsbehovet behöver fler vägar till läraryrket öppnas för personer med rätt ämneskompetenser men utan lärarkompetens. Kompletterande pedagogisk utbildning (KPU) är ett sådant alternativ där akademiker med ämneskunskaper får komplettera sin utbildning med pedagogik för att kunna arbeta som behöriga lärare. Vi anser att det bör bli möjligt att anordna KPU utan att ge en hel lärarutbildning.

Regeringen bör skyndsamt kartlägga de hinder som finns för fristående aktörer att starta och bedriva KPU och återkomma med förslag på lösningar som möjliggör för fristående aktörer att bedriva KPU.

31. Högskoleutbildningarnas innehåll, punkt 25 (SD)

av Stefan Jakobsson (SD) och Robert Stenkvist (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 25 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2014/15:40 av Robert Stenkvist (SD) och
avslår motionerna
2014/15:416 av Robert Hannah och Maria Weimer (FP) yrkande 1,
2014/15:530 av Tuve Skånberg (KD),
2014/15:747 av Jasenko Omanovic och Eva Sonidsson (S),
2014/15:1334 av Margareta B Kjellin (M),
2014/15:1437 av Johan Andersson m.fl. (S),
2014/15:1763 av Lars Hjalmered (M),
2014/15:2061 av Hannah Bergstedt (S),
2014/15:2281 av Ellen Juntti (M),
2014/15:2740 av Ola Johansson och Rickard Nordin (C) yrkande 3,
2015/16:9 av Robert Stenkvist (SD) yrkandena 1 och 2,
2015/16:779 av Robert Hannah (FP) yrkande 3,
2015/16:959 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkande 14,
2015/16:971 av Margareta B Kjellin (M),
2015/16:1174 av Eva Lohman (M),
2015/16:1380 av Rickard Nordin och Ola Johansson (båda C) yrkande 3,
2015/16:1539 av Cecilie Tenfjord-Toftby (M) yrkande 2,
2015/16:2258 av Lars-Axel Nordell m.fl. (KD) yrkande 25,
2015/16:2431 av Annika Qarlsson m.fl. (C) yrkande 14,
2015/16:2441 av Kristina Yngwe (C) yrkande 1 och
2015/16:2878 av Annika Eclund m.fl. (KD) yrkande 50.

Ställningstagande

Riksrevisionen konstaterar i sin revision inom högskoleområdet (RiR 2012:4) att det råder brister inom psykiatrin. Bristerna gäller att psykiatriutbildningen inom den ordinarie läkarutbildningen är för kort. Psykiatriutbildningen brukar vanligtvis vara fyra till fem veckor. Dessutom råder en brist på psykiatriker då själva psykiatriutbildningen inte är så populär.

Regeringen bör åtgärda bristerna enligt vad som anförs ovan.

32. Högskoleutbildningarnas innehåll, punkt 25 (C)

av Fredrik Christensson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 25 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:2431 av Annika Qarllsson m.fl. (C) yrkande 14 och avslår motionerna

2014/15:40 av Robert Stenkvis (SD),

2014/15:416 av Robert Hannah och Maria Weimer (FP) yrkande 1,

2014/15:530 av Tuve Skånberg (KD),

2014/15:747 av Jasenko Omanovic och Eva Sonidsson (S),

2014/15:1334 av Margareta B Kjellin (M),

2014/15:1437 av Johan Andersson m.fl. (S),

2014/15:1763 av Lars Hjalmered (M),

2014/15:2061 av Hannah Bergstedt (S),

2014/15:2281 av Ellen Juntti (M),

2014/15:2740 av Ola Johansson och Rickard Nordin (C) yrkande 3,

2015/16:9 av Robert Stenkvis (SD) yrkandena 1 och 2,

2015/16:779 av Robert Hannah (FP) yrkande 3,

2015/16:959 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkande 14,

2015/16:971 av Margareta B Kjellin (M),

2015/16:1174 av Eva Lohman (M),

2015/16:1380 av Rickard Nordin och Ola Johansson (båda C) yrkande 3,

2015/16:1539 av Cecilie Tenfjord-Toftby (M) yrkande 2,

2015/16:2258 av Lars-Axel Nordell m.fl. (KD) yrkande 25,

2015/16:2441 av Kristina Yngwe (C) yrkande 1 och

2015/16:2878 av Annika Eclund m.fl. (KD) yrkande 50.

Ställningstagande

De som kommer i kontakt med myndigheter när de har utsatts för våld måste kunna vara säkra på att de personer de kommer i kontakt med på myndigheterna förstår problematiken. Därför bör möjligheterna ses över för hur grundläggande kunskaper om våld kan bli en obligatorisk del av utbildningen till alla yrken som kommer i kontakt med våldsutsatta personer, t.ex. polis, jurister, socialsekreterare och läkare för att dessa ska få en grundläggande förståelse för bl.a. normaliseringsprocessen och våldsutsatthet.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

33. Högskoleutbildningarnas innehåll, punkt 25 (KD)

av Annika Eclund (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 25 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2015/16:2258 av Lars-Axel Nordell m.fl. (KD) yrkande 25 och

2015/16:2878 av Annika Eclund m.fl. (KD) yrkande 50 och
avslår motionerna

2014/15:40 av Robert Stenkvist (SD),

2014/15:416 av Robert Hannah och Maria Weimer (FP) yrkande 1,

2014/15:530 av Tuve Skånberg (KD),

2014/15:747 av Jasenko Omanovic och Eva Sonidsson (S),

2014/15:1334 av Margareta B Kjellin (M),

2014/15:1437 av Johan Andersson m.fl. (S),

2014/15:1763 av Lars Hjalmered (M),

2014/15:2061 av Hannah Bergstedt (S),

2014/15:2281 av Ellen Juntti (M),

2014/15:2740 av Ola Johansson och Rickard Nordin (C) yrkande 3,

2015/16:9 av Robert Stenkvist (SD) yrkandena 1 och 2,

2015/16:779 av Robert Hannah (FP) yrkande 3,

2015/16:959 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkande 14,

2015/16:971 av Margareta B Kjellin (M),

2015/16:1174 av Eva Lohman (M),

2015/16:1380 av Rickard Nordin och Ola Johansson (båda C) yrkande 3,

2015/16:1539 av Cecilie Tenfjord-Toftby (M) yrkande 2,

2015/16:2431 av Annika Qarlsson m.fl. (C) yrkande 14 och

2015/16:2441 av Kristina Yngwe (C) yrkande 1.

Ställningstagande

Det tycks finnas ett allt starkare behov inom högskolevärlden av att fördjupa diskussionen kring etiska värderingar och moraliskt handlande som nödvändiga element i vardagen. Begrepp som etik och moral, akademisk frihet, lojalitet mot överordnade, kollegialitet, respekt för studenter, professionalism och yrkesetik är exempel på frågeställningar som etiska samtal kan vara ägnade att belysa. Vidare bör grundläggande moment kring företagande och entreprenörskap i konstnärliga utbildningar ses över.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

34. Arbetslivsanknytning, punkt 26 (SD)

av Stefan Jakobsson (SD) och Robert Stenkvist (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 26 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2014/15:1040 av Richard Jomshof och Sven-Olof Sällström (SD) yrkandena 1–3,

2014/15:2944 av Richard Jomshof m.fl. (SD) yrkande 11 och

2015/16:1644 av Stefan Jakobsson m.fl. (SD) yrkande 8 och avslår motionerna

2014/15:1032 av Johan Nissinen och Cassandra Sundin (SD),

2014/15:1585 av Anna Wallén m.fl. (S),

2014/15:1777 av Annie Lööf (C) yrkande 2,

2014/15:2565 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkandena 11 och 12,

2015/16:1450 av Johan Nissinen (SD) och

2015/16:2402 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkande 12.

Ställningstagande

Det är av största vikt att högskolor och universitet samarbetar med det omgivande samhället med syfte att forskningsbaserad kunskap ska komma till nytta. Lika viktigt är att lärosätena klarar av att utforma utbildningarna i syfte att säkerställa studenternas anställningsbarhet efter avslutad utbildning samt att lärosätena klarar av att samarbeta och föra en dialog med det omgivande samhället och presumtiva arbetsgivare.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

35. Arbetslivsanknytning, punkt 26 (C)

av Fredrik Christensson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 26 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2014/15:1777 av Annie Lööf (C) yrkande 2,

2014/15:2565 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkandena 11 och 12 samt

2015/16:2402 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkande 12 och avslår motionerna

2014/15:1032 av Johan Nissinen och Cassandra Sundin (SD),

2014/15:1040 av Richard Jomshof och Sven-Olof Sällström (SD) yrkandena 1–3,

2014/15:1585 av Anna Wallén m.fl. (S),

2014/15:2944 av Richard Jomshof m.fl. (SD) yrkande 11,

2015/16:1450 av Johan Nissinen (SD) och

2015/16:1644 av Stefan Jakobsson m.fl. (SD) yrkande 8.

Ställningstagande

Stora och små lärosäten ska finnas i hela landet och lärosätena bör bli mer autonoma och ges ytterligare möjligheter att utforma sin verksamhet efter regionala förutsättningar. Utbyggnaden av den högre utbildningen i hela landet är viktigt för regionernas utveckling. De mindre lärosätena är ofta duktiga på innovation, samverkan med samhälle och näringsliv samt på att verka som motor för regional kunskapspridning. Höjda grundutbildningsanslag för att stärka kvaliteten i utbildningen bör specifikt komma de mindre lärosätena till del.

För att fler ska finna ett jobb måste högskoleutbildningarnas konkurrenskraft stärkas och utbildningarna bli mer relevanta för arbetsmarknaden. Den högre utbildningen behöver kopplas till arbetsmarknaden genom utökad praktik, ett utvecklat studentmedarbetarsystem och en förstärkt roll för studievägledningen.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

36. Studie- och yrkesvägledning, punkt 27 (M)

av Camilla Waltersson Grönvall (M), Betty Malmberg (M), Michael Svensson (M) och Erik Bengtzboe (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 27 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:2770 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 9 och avslår motion

2015/16:3076 av Markus Wiechel (SD).

Ställningstagande

Ett sätt att jobba för breddad rekrytering är att studie- och yrkesvägledning stärks genom hela utbildningskedjan samt att universitet och högskolor ökar dialogen med grund- och gymnasieskolor. Ur såväl jämställdhets- som jämlikhetssynpunkt är det viktigt att inspirera fler till att studera vid universitet och högskolor.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

37. Tillträde till högskolan, punkt 28 (C)

av Fredrik Christensson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 28 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:2402 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkande 15 och avslår motionerna

2014/15:769 av Teres Lindberg och Monica Haider (S),

2014/15:2531 av Annika Hirvonen (MP),

2015/16:447 av Teres Lindberg (S),

2015/16:878 av Yilmaz Kerimo (S) och

2015/16:2176 av Annika Hirvonen (MP) yrkandena 1–3.

Ställningstagande

Det är viktigt att lärosäten får möjlighet att profilera sig utifrån lokala och regionala förutsättningar. Samtidigt ska behörighetskraven till lärosätena vara desamma. Det ska vara enkelt för en person att ansöka till högskolan. I dag finns många olika behörighetsgrupper, varje enskild behörighetsgrupp kan sedan vara uppdelad i ytterligare behörighetskrav ställda av det enskilda lärosätet. Detta innebär att elever, när de väljer ett nationellt program i gymnasieskolan, måste veta vad och var de vill läsa sin eftergymnasiala utbildning så att de läser rätt kurser. Vidare innebär det att kommunerna får betala när elever inser att de måste läsa in kurser på komvux. Det är resurser som skulle kunna användas bättre. Lärosätena måste kunna profilera sig men det ska inte ske genom exkluderande behörighetskrav utan genom en bra och attraktiv utbildning. Målet är en mer transparent och rättssäker ansökningsprocess där det är tydligt för studenten vad som krävs.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

38. Terminssystem m.m., punkt 30 (C)

av Fredrik Christensson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 30 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2015/16:2402 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkande 14 och
avslår motionerna
2014/15:1087 av Gunilla Nordgren (M),
2015/16:1393 av Sara Karlsson m.fl. (S) och
2015/16:2466 av Gunilla Nordgren (M).

Ställningstagande

Möjligheterna att öka genomströmningen genom ett mer flexibelt terminsystem så att fler tidigare kommer ut på arbetsmarknaden bör undersökas. Frånvaron på arbetsmarknaden leder till både uteblivna inkomster för studenten och stora kostnader för samhället. Ett flexiblare terminssystem skulle öka genomströmningen och göra så att människor kommer i rätt arbete tidigare.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

39. Examination, punkt 31 (C)

av Fredrik Christensson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 31 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2015/16:2402 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkande 9 och
avslår motionerna
2014/15:1682 av Rasmus Ling och Emma Hult (MP) och
2015/16:2296 av Ulrika Karlsson i Uppsala (M).

Ställningstagande

Det bör i större utsträckning finnas en mångfald och flexibilitet kring examinationsformer. Regeringen bör vidta åtgärder för detta.

40. Utfärdande av examensbevis, punkt 32 (M)

av Camilla Waltersson Grönvall (M), Betty Malmberg (M), Michael Svensson (M) och Erik Bengtzboe (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 32 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2015/16:2770 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 8.

Ställningstagande

Internationellt sett mäts genomströmning som studietid till avklarad examen. Det är dock en stor andel svenska studenter som inte tar ut sina examensbevis, något som kan försämra deras möjlighet till internationell rörlighet som yrkesverksamma. Enligt högskoleförordningen är det den enskilde studenten som ska ta initiativ till att examensbevis utfärdas. Det finns ett behov av att utreda en förordningsändring angående vem som ska initiera att ett examensbevis utfärdas.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

41. Förbättrad arbetsmiljö och stärkt studenthälsa, punkt 33 (M)

av Camilla Waltersson Grönvall (M), Betty Malmberg (M), Michael Svensson (M) och Erik Bengtzboe (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 33 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2015/16:2770 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkandena 7 och 10.

Ställningstagande

I en rapport från dåvarande Högskoleverket (2010:20) konstaterades att en relativt stor andel av studenterna anger att deras studier försvåras av kronisk sjukdom, fysisk funktionsnedsättning, psykiska besvär eller andra hälsoproblem. Detta är viktiga signaler som måste tas på allvar. Behov finns av att utreda satsningar på förbättrad arbetsmiljö och stärkt studenthälsa.

Enligt en enkät gjord 2012 av Sveriges Förenade Studentkårer anser studenterna att god pedagogik är den viktigaste faktorn för effektiv inläring samtidigt som de anser att detta område har de största bristerna i högskolan. Det behöver ses över hur lärosätena kan redovisa hur de arbetar för att systematiskt förbättra studenters inlärningsmiljö.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

42. Nätbaserad högskoleutbildning, punkt 36 (M)

av Camilla Waltersson Grönvall (M), Betty Malmberg (M), Michael Svensson (M) och Erik Bengtzboe (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 36 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:2770 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkandena 14 och 15 samt

avslår motionerna

2014/15:1807 av Emil Källström (C),

2014/15:2457 av Ulrika Carlsson i Skövde (C) yrkande 3,

2015/16:2402 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkande 5,

2015/16:3107 av Markus Wiechel (SD) och

2015/16:3240 av Stefan Nilsson och Marco Venegas (båda MP).

Ställningstagande

Arbetet med onlineutbildningar, s.k. molar och flexible learning, är relativt vanligt på våra lärosäten. Olika studenters levnadsförhållanden och inlärningsstil kan därmed tillgodoses på ett bättre sätt. För att förenkla situationen för studenter bör digitala utbildningsplattformar samordnas i högre grad än vad som nu är fallet och goda exempel bör spridas.

Avsaknaden av modern teknik (informations- och kommunikationsteknik, IKT) på många av våra lärosäten är oroande. Hur lärosätena ska kunna redovisa infrastrukturella behov och förutsättningar för att anpassa alla utbildningar till modern teknik bör ses över.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

43. Nätbaserad högskoleutbildning, punkt 36 (C)

av Fredrik Christensson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 36 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:2402 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkande 5 och

avslår motionerna

2014/15:1807 av Emil Källström (C),
2014/15:2457 av Ulrika Carlsson i Skövde (C) yrkande 3,
2015/16:2770 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkandena 14 och 15,
2015/16:3107 av Markus Wiechel (SD) och
2015/16:3240 av Stefan Nilsson och Marco Venegas (båda MP).

Ställningstagande

Centerpartiet vill se en satsning på nätbaserade lärosäten. Det globala landskapet för högre utbildning förändras i snabb takt med användandet av ny teknik och nya former för undervisning. Sverige måste vara med och konkurrera globalt samtidigt som det ger fler möjlighet att studera. Det kan med fördel byggas upp ett samarbete mellan ett antal av de befintliga svenska universiteten och högskolorna.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2014/15

2014/15:40 av Robert Stenkvist (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förlänga psykiatriutbildningen inom läkarutbildningen och verka för att popularisera psykiatriutbildningen.

2014/15:103 av Edward Riedl (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjlighet till dövtolk vid högre studier.

2014/15:138 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över rektors- och lärarutbildningen när det gäller kunskaper om funktionsnedsättningar.

2014/15:165 av Cecilia Widegren (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kortare läkarutbildning för erfarna sjuksköterskor.

2014/15:268 av Anders Hansson (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Lunds universitets historiska museum.

2014/15:416 av Robert Hannah och Maria Weimer (FP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda hur kunskap om hedersrelaterat våld och förtryck kan göras till obligatoriska inslag i grundutbildningen för sjuksköterskor, kuratorer, psykologer, socionomer, poliser, jurister och lärare.

2014/15:445 av Isak From och Helén Pettersson i Umeå (S):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över behovet av att säkerställa utbildning och forskning inom minoritetsspråk som samiska och meänkieli vid Umeå universitet.

2014/15:476 av Peter Persson m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behoven vid Högskolan i Jönköping.

2014/15:530 av Tuve Skånberg (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att i alla högskoleutbildningar som leder fram till ett yrke där man möter människor i utsatta situationer införa ett obligatoriskt utbildningsmoment i suicidprevention och omhändertagande av suicidnära personer.

2014/15:541 av Kerstin Lundgren (C):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att säkerställa att Sverige lyckas attrahera internationella talanger till våra universitet och nationella lärosäten.

2014/15:545 av Anders Ahlgren och Helena Lindahl (C):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att anslagen till universitet och högskolor i fortsättningen ska öronmärkas med ett anslag som avser fullföljandet av uppgiften om samverkan med näringslivet

2014/15:594 av Jessica Polfjärd (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av samverkan mellan skolor, forskare och näringslivet.

2014/15:655 av Johan Pehrson (FP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att de lärosäten som bedriver läkarutbildning i Sverige efter en uppstartsfas ska ges likvärdiga ekonomiska förutsättningar för att bedriva utbildningen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen snarast bör se över möjligheterna för full finansiering av läkarutbildningen vid Örebro universitet.

2014/15:744 av Jasenko Omanovic och Eva Sonidsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kunskaper i teckenspråk hos personalen i för- och grundskolan.

2014/15:747 av Jasenko Omanovic och Eva Sonidsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över behovet av utbildning i demens- och äldreomsorg i läkarutbildningen.

2014/15:769 av Teres Lindberg och Monica Haider (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om åtgärder för att komma till rätta med social snedrekrytering till universitet och högskolor.

2014/15:774 av Bengt Eliasson m.fl. (FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att den svenska läkarutbildningen bör dimensioneras så att den på sikt svarar mot landets eget behov.

2014/15:855 av Annika Eclund (KD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda möjligheten att införa högre betygskrav för att antas till lärarutbildningen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över hur antagningsprov/lämplighetsprov till lärarutbildningen kan införas.

2014/15:867 av Lars-Axel Nordell (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över behovet av en teckenspråklärover utbildning.

2014/15:892 av Christian Holm (M):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utöka inslaget av ledarskap i lärarutbildningen.

2014/15:952 av Monica Green m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att utveckla Högskolan i Skövde.

2014/15:959 av Suzanne Svensson m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utbildningsplatser och forskningsresurser på Blekinge Tekniska Högskola (BTH).

2014/15:1032 av Johan Nissinen och Cassandra Sundin (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa ett näringslivsår på högskolor och universitet enligt motionens intention.

2014/15:1040 av Richard Jomshof och Sven-Olof Sällström (SD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att sända tydliga direktiv till Högskoleverket om att följa upp hur lärosätena klarar av att utforma utbildningarna så att högskolestudenters anställningsbarhet efter avslutad utbildning säkerställs.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att sända tydliga direktiv till Högskoleverket om att följa upp hur lärosätena klarar av att samarbeta och föra dialog med det omgivande samhället och presumtiva arbetsgivare i syfte att öka anställningsbarheten hos studenterna efter avslutad utbildning.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förtydliga 1 kap. 2 § högskolelagen om att lärosätena har skyldighet att fortlöpande följa upp examinerade studenter avseende hur de upplevt sin utbildning och dess lämplighet för arbetsmarknaden samt vilken framgång de rönt på arbetsmarknaden efter avslutad utbildning.

2014/15:1046 av Lars-Axel Nordell (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheten att finansiera läkarutbildningen vid Örebro universitet fullt ut.

2014/15:1087 av Gunilla Nordgren (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheten till relevanta och kvalitetssäkrade sommarkurser för att möjliggöra ett treterminssystem på universitet och högskolor.

2014/15:1100 av Carina Herrstedt (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att snarast återkomma till riksdagen med förslag till en särskild satsning på att utbilda fler specialistsjuksköterskor.

2014/15:1119 av Stefan Jakobsson (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en översyn av möjligheten att införa en fast lägsta gräns för antagning till lärarutbildningarna.

2014/15:1131 av Richard Jomshof m.fl. (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ledarskapsutbildning ska vara en integrerad del av lärarutbildningen.

2014/15:1308 av Margareta B Kjellin (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheten att införa allmäntjänstgöring och specialisttjänstgöring för sjuksköterskor.

2014/15:1334 av Margareta B Kjellin (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om geriatrik på läkar- och sjuksköterskeutbildningarna.

2014/15:1380 av Cecilia Magnusson (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett nationellt centrum för språkutbildning.

2014/15:1413 av Anna Wallén m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över behovet av att inrätta fler utbildningsplatser vid Mälardalens högskola.

2014/15:1437 av Johan Andersson m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inslagen av geriatrik bör stärkas i läkarutbildningen.

2014/15:1449 av Lars Eriksson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att överväga en översyn av utbildningen för sjuksköterskor.

2014/15:1469 av Margareta Cederfelt och Hillevi Engström (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa allmäntjänstgöring för sjuksköterskor.

2014/15:1585 av Anna Wallén m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en arbetsmarknadsanknytning i alla högskoleprogram.

2014/15:1682 av Rasmus Ling och Emma Hult (MP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att undersöka hur genomströmningen på Sveriges högskolor och universitet kan förbättras.

2014/15:1690 av Cecilie Tenfjord-Toftby (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheten att ta fram en nationell strategi för sjuksköterskors specialistutbildning.

2014/15:1763 av Lars Hjälmered (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stärka arbetet med entreprenörskap inom högskolan.

2014/15:1777 av Annie Lööf (C):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utveckla och värna högre utbildning i hela landet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stärka kopplingen mellan högskolor respektive universitet och det lokala näringslivet.

2014/15:1807 av Emil Källström (C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheten att skapa University of Sweden, en svensk aktör inom den högre utbildningen specialiserad på nätbaserade utbildningar.

2014/15:1922 av Tomas Eneroth och Monica Haider (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om insatser för de nya universiteten.

2014/15:1936 av Ingemar Nilsson m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om forskning och utbildning vid Mittuniversitetet.

2014/15:1939 av Kristina Nilsson och Eva Sonidsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om läkarutbildning.

2014/15:1972 av Emma Hult och Rasmus Ling (MP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av en avgiftsfri utbildning för alla.

2014/15:2034 av Lars Eriksson m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av fler pedagoger med genuskunskap inom skolan och förskolan.

2014/15:2061 av Hannah Bergstedt (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att överväga hur bemötandet av patienter inom sjukvården kan utvecklas.

2014/15:2142 av Peter Johnsson m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Högskolan Väst.

2014/15:2281 av Ellen Juntti (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att i högskoleutbildningar där man kommer att arbeta med barn införa obligatoriska moment om barn som far illa, brott mot barn och anmälningsskyldigheten.

2014/15:2457 av Ulrika Carlsson i Skövde (C):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skapa incitament för att fler svenska lärosäten erbjuder öppna kurser på internet.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att samverkanskriterier ska ingå som en del i resursfördelningssystemet för högre utbildning.

2014/15:2531 av Annika Hirvonen (MP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att värdera modersmålskunskaper lika högt som kunskaper i moderna språk i skolväsendet.

2014/15:2549 av Krister Hammarbergh (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se till att fler speciallärare utbildas.

2014/15:2565 av Annie Lööf m.fl. (C):

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utveckla systemet med studentmedarbetare.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utveckla alla högskolor och universitet samt samverkan mellan arbetsmarknaden och den högre utbildningen.

2014/15:2587 av Annie Lööf m.fl. (C):

18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om forskning, innovation och högre utbildning i hela landet.

2014/15:2624 av Kerstin Lundgren (C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av svenskundervisning vid universitet i Baltikum

2014/15:2652 av Pia Nilsson m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av lagstiftningen angående om ledighet för förtroendeuppdrag.

2014/15:2668 av Julia Kronlid och Paula Bieler (SD):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en sex- och samlevnadsundervisning av god kvalitet som också omfattar viktiga samlevnadsfrågor ska ingå i lärarutbildningen.

2014/15:2740 av Ola Johansson och Rickard Nordin (C):

2. Riksdagen tillkännager till regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att högskolor och universitet bör erbjuda jämställda studiemiljöer som profilering och konkurrensfördel.
3. Riksdagen tillkännager till regeringen som sin mening vad som anförs i motionen anförs om att entreprenöriellt skapande och utveckling bör ges en framträdande roll inom vård- och lärarutbildningar.

2014/15:2793 av Krister Örnfjäder och Lena Hallengren (S):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheten att inrätta fler utbildningsplatser för läkare, psykologer och sjuksköterskor med inriktning mot psykiatri.

2014/15:2938 av Carina Herrstedt m.fl. (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda möjligheterna att allokera resurser i enlighet med motionen.

2014/15:2944 av Richard Jomshof m.fl. (SD):

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att öka studenternas anställningsbarhet och säkerställa relevant forskning genom en ökad skyldighet för högskolorna att samverka med det omgivande samhället.

2014/15:2953 av Caroline Szyber m.fl. (KD, M, C, FP):

20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att lärosätenas möjlighet att förmedla bostäder ska permanentas.

Motioner från allmänna motionstiden 2015/16

2015/16:1 av Lars-Axel Nordell (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett likvärdigt statligt ansvar för finansieringen av den läkarutbildning som bedrivs vid landets universitet och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:9 av Robert Stenkvist (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reformera landets arkitektutbildningar så att tillräckligt mycket arkitekturhistoria, estetik och proportionslära blir obligatoriska inslag i utbildningen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett nytt synsätt bör implementeras i arkitektutbildningarna där människorna som ska leva i den planerade miljön också är de egentliga uppdragsgivarna, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.

2015/16:20 av Daniel Riazat m.fl. (V):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stärkta kunskaper om hbtq i lärar- och förskolläraryrkesutbildningarna och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:30 av Robert Stenkvist (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en förändrad lärarutbildning med inriktning mot fritidshem där dessa lärare ska bära ansvaret för jourklasser, särbegåvade barn och antimobbningsarbetet på skolan, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.

2015/16:51 av Daniel Riazat m.fl. (V):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda utvecklade möjligheter till vidareutbildning och validering för anställda på fritidshem som saknar pedagogisk högskoleexamen, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.

2015/16:70 av Finn Bengtsson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skyndsamt bereda ärendet om att förändra grundutbildningen av läkare och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:113 av Edward Riedl (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjlighet till dövtolk vid högre studier och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:165 av Robert Stenkvist och Stefan Jakobsson (båda SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en del av elevpengen för högskolestudier bör betalas ut när studenten erhållit anställning, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.

2015/16:167 av Robert Stenkvist och Stefan Jakobsson (båda SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att slå ihop administrationen hos vissa lärosäten samt att anpassa floran av utbildningar till samhällets behov och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:309 av Monica Green m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att beakta Högskolan i Skövdes betydelse för regionens utveckling och tillväxt och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:324 av Åsa Lindestam (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga möjligheterna att förlägga fler utbildningsplatser till kommunala lärcentrum och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:334 av Berit Högman m.fl. (S):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att följa upp regeringens satsning på ökad jämställdhet i akademien och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:349 av Maria Andersson Willner m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Högskolan Väst och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:447 av Teres Lindberg (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om åtgärder för att komma till rätta med social snedrekrytering till universitet och högskolor och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:633 av Anna Wallén m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om se över behovet av att inrätta fler utbildningsplatser vid Mälardalens högskola och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:634 av Anna Wallén m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att stärka studenters möjligheter till praktik och att engagera sig politiskt och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:650 av Lennart Axelsson m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att beakta betydelsen av läkarutbildningen vid Örebro universitet och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:651 av Lennart Axelsson (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att förlägga fler utbildningsplatser till kommunala lärcentrum och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:654 av Monica Green m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om betydelsen av forskning och utbildning vid Högskolan i Skövde och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:655 av Erik Ezelius m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga behovet av att se över att förskolläraryrket och lärarutbildning finns att tillgå på fler platser i landet och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:667 av Roger Haddad (FP):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att samla hela ansvaret hos Universitets- och högskolerådet och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:696 av Lotta Finstorp (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur vi bättre kan ta till vara de kunskaper som hemvändande studenter och nyanlända införskaffat sig genom studier i andra länder, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.

2015/16:751 av Rossana Dinamarca m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge Universitets- och högskolerådet ett särskilt uppdrag att stimulera, främja och följa upp de konstnärliga utbildningarnas arbete med breddad rekrytering, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.

2015/16:779 av Robert Hannah (FP):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur kunskap om hedersrelaterat våld och förtryck kan göras till obligatoriska inslag i grundutbildningarna för sjuksköterskor, kuratorer, psykologer, socionomer, poliser, jurister och lärare och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:841 av Serkan Köse (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att internationella studenter attraheras till svenska högskolor och universitet och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:878 av Yilmaz Kerimo (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av breddad rekrytering till högskolor och universitet och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:897 av Penilla Gunther (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att öka antalet högskoleplatser på audionomprogrammet och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:947 av Jesper Skalberg Karlsson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillåta no-show-avgifter i den högre utbildningen och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:959 av Maj Karlsson m.fl. (V):

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med ett förslag på hur utbildning om våld mot äldre kan införas i grundutbildningar för yrkesverksamma som möter äldre och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:971 av Margareta B Kjellin (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om geriatrik på läkar- och sjuksköterskeutbildningarna och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1015 av Susanne Eberstein m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att beakta Mittuniversitetets betydelse för tillväxt och välfärd och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1174 av Eva Lohman (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka lärarkunskaperna om företagande och entreprenörskap vid utformningen av all utbildning och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1237 av Christian Holm Barenfeld (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utöka inslaget av ledarskap i lärarutbildningen och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1380 av Rickard Nordin och Ola Johansson (båda C):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att högskolor och universitet bör erbjuda jämställda studiemiljöer som profilering och konkurrensfördel och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att entreprenöriellt skapande och utveckling bör ges en framträdande roll inom vård- och lärarutbildningar och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1393 av Sara Karlsson m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett frivilligt treterminssystem på högskolor och universitet och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1450 av Johan Nissinen (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett näringslivsår på högskolor och universitet och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1460 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en lärarhögskola i tiden och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1526 av Peter Persson m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att beakta Högskolan i Jönköpings betydelse för regionens ekonomiska tillväxt och välfärd och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1539 av Cecilie Tenfjord-Toftby (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se till så att relevanta utbildningar inom kärnkraftsområdet finns för att säkra kompetensen inom kärnkraftsproduktionen och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1545 av Cecilie Tenfjord-Toftby (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att ta fram en nationell strategi för sjuksköterskors specialistutbildning och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1580 av Hans Rothenberg (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att etablera en enhetlig definition av begreppet universitet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppdra åt Universitetskanslersämbetet (UKÄ) och andra relevanta myndigheter att utarbeta en handlingsplan för att i samhället upplysa om och motverka förekomsten av s.k. bluffuniversitet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för internationellt samordnade insatser i syfte att försvåra möjligheterna att bedriva bluffuniversitet och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1593 av Emma Hult och Rasmus Ling (båda MP):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av en avgiftsfri utbildning för alla och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1644 av Stefan Jakobsson m.fl. (SD):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka studenternas anställningsbarhet och säkerställa relevant forskning genom en ökad skyldighet för högskolorna att samverka med det omgivande samhället och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1683 av Richard Jomshof m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ledarskapsutbildning ska vara en integrerad del av lärarutbildningen och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1862 av Anna Wallentheim m.fl. (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga möjligheten att införa normkritiskt tänkande i lärarutbildningen och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1938 av Caroline Szyber m.fl. (KD):

15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att för samtliga universitet och högskolor permanenta möjligheten att tillhandahålla bostäder åt studenter och gästforskare och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1986 av Caroline Szyber m.fl. (KD, M, C, FP):

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lärosätenas möjlighet att förmedla bostäder ska permanentas och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2033 av Jeff Ahl (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undersköterskor med god kompetens och erfarenhet erbjuds förkortad utbildning till sjuksköterska, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2102 av Julia Kronlid (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en sex- och samlevnadsundervisning av god kvalitet som också omfattar viktiga samlevnadsfrågor ska ingå i lärarutbildningen och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2155 av Lars Eriksson (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utbildningen för sjuksköterskor och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2176 av Annika Hirvonen (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att meritpoäng bör ges för modersmålsstudier på samma sätt som för kurser i moderna språk och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att elever ska ha möjlighet att tillgodoräkna sig meritpoäng och betyg i modersmålet via prövning och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att elever som studerar sitt modersmål inte ska missgynnas i dagens meritpoängssystem och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2258 av Lars-Axel Nordell m.fl. (KD):

25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över grundläggande moment kring företagande och entreprenörskap i konstnärliga utbildningar och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2290 av Lars-Axel Nordell (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om det framtida behovet av läkarförsörjning i hela landet och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2296 av Ulrika Karlsson i Uppsala (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om införande av en fritentamensrätt och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2390 av Teresa Carvalho m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att beakta Linköpings universitets och Campus Norrköpings betydelse för Östergötlands kompetensförsörjning och utveckling och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2399 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om se över möjligheten att lärarutbildningen kontinuerligt utvärderas och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att det skapas fler vägar in till läraryrket genom möjligheten till fristående lärarutbildning och snabbare validering av kunskap och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2402 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa mer lärarledd undervisning för att stärka den högre utbildningen när ekonomin så tillåter och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att öka möjligheten för utländska lärosäten att etablera sig i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att satsa på nätbaserade lärosäten och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka lärosätenas autonomi och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna för lärosäten att ombilda sig till stiftelser och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att det ska finnas en mångfald och flexibilitet kring examinationsformer inom den högre utbildningen och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lärosätena själva får bestämma hur icke-akademiska meriter ska jämföras med akademiska meriter vid exempelvis anställningar på högskolor och universitet och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att koppla den högre utbildningen till arbetsmarknaden genom utökad praktik och

- ett utvecklat studentmedarbetarsystem och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för flexibla terminssystem och tillkännager detta för regeringen.
 15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att minska antalet behörigheter vid ansökningar till högre utbildning och hindra det enskilda lärosätets möjlighet att sätta egna behörighetskrav så att en för eleven/studenten mer transparent och rättssäker ansökningsprocess med fler vägar in till utbildning skapas, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.
 16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna till att fördelningen av resurser till lärosätena i större utsträckning fördelas efter kvalitet och regional samverkan och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2422 av Krister Örnfjäder och Håkan Juholt (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten till högre utbildning i hela landet genom kommunala lärcenter och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2423 av Krister Örnfjäder och Håkan Juholt (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över behovet av att utvidga och vidareutveckla Fojos uppdrag som nationell och internationell resursbas med syftet att bidra till utveckling och förnyelse av mediernas och journalisternas demokratistärkande roll och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2431 av Annika Qarlsson m.fl. (C):

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna till att grundläggande kunskaper om våldsutsatthet och normaliseringsprocessen blir en obligatorisk del av utbildningen till alla yrken som kommer i kontakt med våldsutsatta personer, t.ex. polis, jurist, socialsekreterare och läkare, och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2441 av Kristina Yngwe (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inkludera det digitala perspektivet i utbildningar som rör exempelvis utbildning och vård och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2466 av Gunilla Nordgren (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utöka antalet studieveckor för utbildningar på högskola och universitet och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2545 av Aron Emilsson m.fl. (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett nationellt universitet för samisk kultur och utbildning samt de samiska språken ska utses och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2550 av Angelika Bengtsson m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nationell översyn och kvalitetssäkring av scenkonstutbildningar och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2677 av Cecilia Widegren (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kortare läkarutbildning för erfarna sjuksköterskor och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2702 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M):

23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lärosätenas möjlighet att förmedla bostäder ska permanentas och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2735 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utvärdering av lärarutbildningen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utveckling av lärarutbildningen med Svenska som andraspråk, specialpedagogik, digital kompetens och ledarskap och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fler vägar in till lärarutbildningen och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om högskolors specialisering och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2739 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utveckling av lärarutbildningen med Svenska som andraspråk och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna för en ny påbyggnadsutbildning på avancerad nivå med

fokus på flerspråkighet och andraspråksutveckling och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2770 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att universitets och högskolors autonomi successivt ska stärkas och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna för ett reformerat resurstilldelningssystem och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att utreda satsningar på förbättrad arbetsmiljö och stärkt studenthälsa och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att utreda en förordningsändring angående vem som ska initiera att ett examensbevis utfärdas, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av studie- och yrkesvägledningen genom hela utbildningskedjan och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur lärosätena kan redovisa hur de arbetar för att systematiskt förbättra studenters inläringsmiljö, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tillståndsgivning för utländska lärosäten och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att olika lärosäten som samverkar med varandra bör premieras och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att utreda och avhjälpa formella hinder som finns för ökat samarbete mellan lärosäten och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att ta fram en strategi för digitalisering av högre utbildning och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av modern teknik (IKT) på lärosäten och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2771 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skyndsamt kartlägga de hinder som begränsar fristående aktörer från att starta och bedriva kompletterande pedagogisk utbildning och tillkännager detta för regeringen.

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skyndsamt återkomma med förslag på lösningar som möjliggör för fristående aktörer att bedriva kompletterande pedagogisk utbildning och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2772 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att följa upp utvecklingen då det gäller universitetsanställdas mobilitet mellan lärosäten och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att utreda ett system där lärosätena tilldelas resurser i ett samlat anslag och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2805 av Magda Rasmusson (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om obligatorisk lärarutbildning i sex och samlevnad i samtliga lärarutbildningar och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2878 av Annika Eclund m.fl. (KD):

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om högre betygskrav samt lämplighetstest vid antagningen till lärarutbildningen och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skapa fler vägar in i läraryrket för den som redan har ämneskunskaper genom utbyggda kompletterande utbildningar och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en akademisk utbildning i pedagogiskt ledarskap bör införas, där en befattning som rektor kan vara ett av målen, och tillkännager detta för regeringen.
50. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att etisk reflektion ska vara en självklarhet inom högre utbildning och forskning och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:3008 av Helena Lindahl och Anders Ahlgren (båda C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att anslagen till universitet och högskolor i fortsättningen ska öronmärkas med ett anslag som avser fullföljandet av uppgiften om samverkan med näringslivet och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:3048 av Johanna Jönsson m.fl. (C):

28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att ta bort studieavgifter för utländska studenter och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:3073 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M):

26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utvärdering av lärarutbildningen och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utveckling av lärarutbildningen med svenska som andraspråk och specialpedagogik och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fler vägar in till lärarutbildningen och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om högskolors specialisering och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett reformerat resurstilldelningssystem och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tillståndsgivning för utländska lärosäten och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:3076 av Markus Wiechel (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att redovisa chansen till olika arbetstillfällen vid olika utbildningar och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:3107 av Markus Wiechel (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möjliggöra för fler universitet och högskolor att inrätta öppna utbildningar och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:3207 av Penilla Gunther m.fl. (KD):

18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att högskolans samverkansuppdrag behöver tydliggöras och följas upp, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.

2015/16:3226 av Cecilia Widegren m.fl. (M):

19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkra tillgång på läkare och sjuksköterskor genom att utbilda fler, särskilt viktigt är specialistsjuksköterskeutbildning och barnmorskeutbildning, och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:3240 av Stefan Nilsson och Marco Venegas (båda MP):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av utvecklingsmöjligheterna för att utländska universitet och högskolor ska kunna köpa skräddarsydda akademiska utbildningar från svenska universitet och högskolor, inom ramen för nätbaserad distansundervisning, och tillkännager detta för regeringen.